T.C.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜNEY KORE'DE EVANJELİK HAREKET

EMRAH EKER
2501100917

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. İSMAİL DEMİREZEN

İSTANBUL 2013

T.C. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER
1982 ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN

Adı ve Soyadı : **Emrah EKER** Numarası : **2501100917**

Anabilim/Bilim Dalı : **Felsefe ve Din Bilimleri** Danışman Öğretim Üyesi : **Doç.Dr.İsmail DEMİREZEN**

Tez Savunma Tarihi : **27.09.2013** Tez Savunma Saati : **14.30'da**

Tez Başlığı : **Güney Kore'de Evanjelik Hareket**

TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin **36. Maddesi** uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **KABULÜ'NE** OYBİRLİĞİ / OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- Prof.Dr. Ömer AYDIN		Kabul
2- Doç.Dr. İsmail DEMİREZEN		Kabul
3- Doç.Dr. Mustafa TEKİN		Düzeltme

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- Yrd.Doç.Dr.Fikret SOYAL		
2- Yrd.Doç.Dr.Ümit HOROZCU		

GÜNEY KORE'DE EVANJELİK HAREKET

Emrah EKER

ÖZ

Hıristiyan dünyasında XV. yüzyıldan itibaren başlayan reform hareketleri XVI. yüzyılda artarak devam etmiş ve Kıta Avrupası'nda etkin olan reformistler halkın desteğini alarak Katolik Kilisesi'ne karşı sergiledikleri tepkilerle Protestanlığın doğuşuna zemin hazırlamışlardır. Kilisenin otoritesi yerine Kutsal Kitap'ın otoritesini kabul eden ve Kitap'tan aldıkları referanslarla İncil mesajının tüm insanlığa ulaştırılması gerektiğine vurgu yapan Protestanlar, terim olarak bunu ifade eden Evanjelizm'i takip edilecek metot olarak benimsemişlerdir.

Kısa zamanda Orta ve Kuzey Avrupa ile Kuzey Amerika'da taraftar toplayan Evanjelikalizm, evanjelist misyonerler eliyle tüm kıtalara yayılmıştır. Protestan misyonerler bir Asya ülkesi olan Güney Kore'ye ise XIX. yüzyılın sonlarına doğru ayak basmış ve bir asırlık zaman zarfında Hıristiyanlık bu ülkenin en baskın dini haline gelmiştir. Günümüzde en dinamik kilise yapısına sahip olan Kore Cumhuriyeti, diğer dünya ülkelerine en fazla misyoner gönderen ikinci ülke olarak Hıristiyan dünyasında ayrıcalıklı bir yere sahiptir.

Kore Yarımadası'nda gerçekleşen bu Hıristiyan nüfus patlaması, misyonerlerin yarımadadaki stratejilerine kaynaklık eden evanjelik öğretilerin yanı sıra bu bölgenin kültürel, konjektürel ve sosyopolitik yapısına bağlı olarak gerçekleşmiştir. Bu yönüyle Korelilerin din değiştirme şekilleri de çeşitlilik arzetmektedir.

Anahtar Kelimeler: Güney Kore, Evanjelizm, Evanjelik Hareketler, din değiştirme.

EVANGELICAL MOVEMENT IN SOUTH KOREA

Emrah EKER

ABSTRACT

Starting from XVth century, reform movements continuously increased in XVIth century in the Christian World and the reformists who are active in Continental Europe prepared an environment for the birth of reformists by performing protests against the Catholic Church with the support of the community. Protestants who accept the authority of the Bible rather than authority of the Church and also Protestants, who express the necessity of conveying the message of the bible to whole humanity with the references which are taken from the book itself, adopted Evangelism to be followed as it expresses the same meaning of this term.

In a short period of time, Evangelism got supporters in the Central and the Northern Europe and the North America and it is spread to all continents through the agency of evangelical missionaries. Protestant missionaries set foot in an Asian country, South Korea towards the end of XIXth century, and Christianity became a dominant religion in this country within a century. Today, since the republic of Korea has the most dynamic structure of the church, has a privilege in the Christian world as it is the second country sending maximal missionary to the other countries in the World.

The occured Christian population explosion on the Korean Peninsula took place depending on the region's cultural, the cyclical and socio-political structures as well as the source of the teachings of evangelical missionaries on the peninsula strategies. On that sense, Apostasy way of Koreans has a variety of styles.

Key Words: South Korea, Evangelism, Evangelical Movements, religious conversion/proselyte.

ÖNSÖZ

Günümüz dünyasında müntesiplerinin oranı açısından en büyük din Hıristiyanlık'tır. Şüphesiz ki bunun en büyük nedenlerinden biri Hıristiyanlık teolojisinde yer alan misyonerlik anlayışıdır. Misyonerlerin daha aktif ve daha güçlü olduğu Protestan Kilisesi bünyesinde ön plana çıkan akımlar ise; Kutsal Kitap'a dayalı bir hareket olduklarını ifade eden ve inançsız insanların kaderleri hakkında kaygı duyma gibi nedenlerden dolayı misyonerliği kendilerine asli vazife olarak addeden evanjelik hareketlerdir.

Güney Kore, Hıristiyanlık tarihinde misyonerlerin kısa bir zaman diliminde toplumun önemli bir bölümünü Hıristiyanlaştırabildikleri ve bu yönüyle örnek gösterilen bir ülkedir.

Günümüzde Güney Kore nüfusunun üçte biri Hıristiyan olmasına rağmen, dünyada misyonerlik faaliyetlerine en yoğun katılımı gerçekleştiren ABD'den sonra ikinci ülke haline gelmiştir. Hıristiyan olanlardan misyonerlik faaliyetleri için farklı ülkelerde yaşayan Koreliler'in sayısı da azımsanmayacak orandadır. Büyük ölçüde sonradan bu dini tercih eden Koreliler'in bu denli seferberliklerde bulunmaları ve bu minvalde ön plana çıkan temel faktörler dikkate ve araştırmaya değer bir konudur.

"Güney Kore'de Evanjelik Hareket" isimli Yüksek Lisans tez çalışmamız süresince isimlerini zikretmeden geçemeyeceğim pek çok kişi ve kurumların desteğini görmüş bulunmaktayım. Bu bağlamda, tez konumun belirlenmesinde yardımcı olan Prof. (Cemil) Hee Soo Lee'ye, Güney Kore'de araştırma yapabilmem için ilgili bağlantıları sağlayan Kudret Oltan'a, yine çalışmamı nitelikli kılacak kişilerle irtibatımı sağlayan Prof. Dr. Ahmet Kavas'a, Prof. Dr. Alparslan Açıkgenç'e ve Prof. Dr. Bayram Ali Çetinkaya'ya, uzun yıllar Seul Merkez Camisi'nde ifa ettiği görevi sebebiyle önemli tecrübe ve tespitleri olan ve Güney Kore'de kendisinden çokça istifade ettiğim Hüseyin Kırdemir'e, Yüksek Lisans eğitimim boyunca sundukları maddi-manevi katkılarından dolayı İlim Yayma Vakfı'na ve İlmi Araştırmalar Merkezi'ne, dökümantasyon hizmetinden istifade ettiğim İSAM'a, görüş ve

tavsiyelerinden dolayı Doç. Dr. Hakan Olgun'a, Yard. Doç. Dr. Mehmet Alıcı'ya ve Arş. Gör. Ali İnan'a, Güney Kore'de bana danışmanlık yapan ve kusursuz bir misafirperverlik sergileyen Hannam Üniversitesi Hıristiyan Bilimleri Bölüm Başkanı Prof. Dal Lee'ye ve Pastör Young Keun Choi'ye, Güney Kore'de araştırma yapabilmem için Hannam Üniversitesi ile yazışma gerçekleştiren ve tez çalışmam süresince bana rehberlik eden Prof. Dr. Şinasi Gündüz ve tez danışmanım Doç. Dr. İsmail Demirezen'e ayrı ayrı teşekkür ederim.

Emrah EKER
İstanbul – 2013

İÇİNDEKİLER

ÖZ iii

ABSTRACT iv

ÖNSÖZ v

İÇİNDEKİLER vii

TABLOLAR LİSTESİ xii

RESİMLER LİSTESİ xiii

KISALTMALAR xiv

GİRİŞ 1

A. Araştırmanın Konusu, Amacı ve Önemi 1

B. Araştırmanın Kaynakları ve Sınırları 2

I. BÖLÜM – KORE YARIMDASI TARİHİ ARKAPLANI 4

A. Kore Yarımadası Siyasi Tarihi 5

1. Antik Joseon Krallığı Dönemi (M.Ö. 2333 – 108) 5

2. Üç Krallık Dönemi (M.Ö. 57 – MS. 668) 6

a. Şilla Krallığı Dönemi (M.Ö. 57 – MS. 668) 7

b. Koguryo Krallığı Dönemi (M.Ö. 37– MS. 668) 7

c. Pekçe Krallığı Dönemi (M.Ö. 18 – MS. 660) 7

3. Birleşik Şilla Krallığı Dönemi (M.S. 668 – 935) 7

4. Balhea Krallığı Dönemi (M.S. 698 – 926) 8

5. Koryo Krallığı Dönemi (MS. 918 – 1392) 9

6. Joseon Krallığı Dönemi (1392 – 1910) 10

7. Japon İşgali Dönemi (1910 – 1945) 11

8. Kore Cumhuriyeti (1948) 12

9. Kore Savaşı (1950 – 1953) 13

10. Savaş Sonrası Güney Kore 14
B. Kore Yarımadası Din ve Felsefe Tarihi 15
1. Şamanizm 16
2. Budizm 17
3. Konfüçyanizm 19
4. Taoizm 20
5. İslam 21
6. Cheondogyo 22
7. Taejonggyo 23
8. Yerel Dinler 23
II. BÖLÜM – EVANJELİZM 24
A. Evanjelizm 25
B. Evanjelizmin Doğuşu 27
C. Amerika'da Evanjelizm 28
D. Evanjelizmin Genel Özellikleri 29
E. Evanjelizm ve Misyonerlik 30
F. Evanjelizm ve Fundamentalizm 31
G. Evanjelizmin Asya Kıtasına Yayılışı 32
H. Güney Kore'de Evanjelizmin Temel Öğretileri 35
1. Teslis İnancı 35
2. Mesih İnancı 36
3. Kilise 36
4. Evanjelizasyon ve Yeniden Doğuş 37
5. Müritlik Eğitimi 37
6. Sosyal Kurtuluş ve Reform 38
7. Evanjelizm ile Ulusal Bilinç Kombinasyonun Sağlanması 38

III. BÖLÜM – GÜNEY KORE'DE EVANJELİZM 40
A. Genel Hatlarıyla Kore Yarımadasında Hıristiyanlık 41
1. Katolik Mezhebi 41
2. Protestan Mezhebi 44
B. XVIII. Yüzyıl 45
1. Hıristiyanlık ile Yarımadanın İlk Buluşması 45
2. Hıristiyanlığa Yerli Halkın Tepkisi 46
3. Shinyu Katliamı 47
C. XIX. Yüzyıl 47
1. Protestanların Yarımadaya İlk Ziyaretleri 47
2. Dr. Horace Newton Allen 48
3. Kraliyet Hastanesi 48
4. İlk Vaftiz Merasimi 49
5. Vaftiz Olma Talepleri 51
6. Çin-Japon, Rus-Japon Savaşları ve Kiliseler 52
D. XX. Yüzyıl 56
1. İncil Dersleri ve 1907 Pyongyang Büyük Dirilişi 56
2. Bağımsız Kore Kilisesi 58
3. Japon İşgali ve Kiliseler 60
4. II. Dünya Savaşı Sürecinde Kiliseler 63
5. Kore Savaşı Sürecinde Kiliseler 71
6. Kilisenin Yeniden Şekillenmesi ve Güçlenmesi 72
7. Kiliselerde Bölünmeler 75
8. Misyonerlik Faaliyetlerinde Artış 76
9. Dünya Evanjelizasyon Seferberliği 78

IV. BÖLÜM – KORELİLERİN HIRİSTİYANLAŞMASI VE DİN DEĞİŞTİRME ŞEKİLLERİ 80
A. Güney Kore'de Hıristiyanlığın Yayılmasına İmkân Sağlayan Faktörler 81
1. İnsani Yardım 81
2. ABD'nin Savaştaki Konumu 81
3. Savaş Psikolojisi 82
4. Özgürleşme Süreci 82
5. Rekabet Ortamı 83
6. Kadın Misyonerler 83
7. Yerel Kültüre Uyarlama 86
B. Güney Kore'de Din Değiştirme Şekilleri 87
1. Bulgulayıcı Evre Modeli 89
a. Bağlam 89
b. Kriz Evresi 90
c. Araştırma Evresi 90
d. Karşılaşma Evresi 91
e. Etkileşim Evresi 92
f. Bağlılık Evresi 93
g. Sonuçlar 93
2. Dinsel Dönüşüm Motifleri 94
a. Entelektüel Motif 94
b. Mistik Motif 95
c. Deneysel Motif 95
d. Duygusal Motif 96
e. Yeniden Uyanış Motifi 96
f. Cebrî Motif 97

SONUÇ 98
KAYNAKÇA 102
EKLER 118

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1- 1885-1910 yılları arasında Presbiteryen ve Metodist Kiliselerine ait misyoner sayısı 53
Tablo 2- 1885-1910 yılları arasında Presbiteryen ve Metodist Kiliselerine ait kilise üye sayısı 53
Tablo 3- 1885-1905 yılları arasında Kore Presbiteryen Kilisesi üye sayısı 54
Tablo 4- 1885-1935 yılları arasında Metodist Kilisesi üye sayısı 55
Tablo 5- Kore'deki başlıca Protestan Kiliseleri ve üye sayıları (1930-1939) 63
Tablo 6- Kuzey Kyungsan bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı (1900-1950) 64
Tablo 7- Kyunggi ve Kuzey Choongchung bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı (1880-1950) 65
Tablo 8- Whanghai bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı (1900-1950) 65
Tablo 9- Güney Pyongan bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı (1890-1950) . 66
Tablo 10- Kuzey Pyongan bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı (1900-1950) 67
Tablo 11- Kuzey Chulla bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı (1900-1950) ... 68
Tablo 12- Güney Chulla ve Cheju Adası bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı (1900-1950) 68
Tablo 13- Güney Kyungsang bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı (1900-50) 69
Tablo 14- Kuzey ve Güney Hamkyung bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı (1900-1950) 69
Tablo 15- 1886-1942 yılları arasında bölgelerde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı 70
Tablo 16- Kore Presbiteryen Kilisesi'nin 1900-1950 yıllarında üye sayıları 72
Tablo 17- Güney Kore'deki Kiliseler'in, kilise, çalışan ve üye sayıları (1959) 73
Tablo 18- 1962 yılında Güney Kore'nin dini demografisi 74
Tablo 19- Güney Kore'de 1985-1995 yılları arası dini demografik yapı değişikliği 79
Tablo 20- Güney Kore dini demografik yapısı (2005) 79

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1- Papa 2. John Paul'un 1984'de Kore'ye gerçekleştirdiği ilk ziyaret 43
Resim 2- Noh Tohsa, Protestan Kilisesi tarafından vaftiz edilen ilk Koreli. 49
Resim 3- Pastor Samuel Austin Moffett Presbiteryen Kilisesi'nde kadınlara İncil dersi veriyor (1907 - Pyongyang Büyük Dirilişi) 57
Resim 4- Kore Presbiteryenleri Genel Kurul Heyeti (1907)..... 58
Resim 5- Kore Presbiteryenleri 1. Genel Kurul Kongesi (1912) 59
Resim 6- Kilise eğitimini tamamlayan ilk 7 Koreli genç..... 60
Resim 7- Koreli çocuklar İncil dersi alıyor..... 76
Resim 8- Campus Crusade for Christ tarafından düzenlenen Explo'74'den bir kare 77
Resim 9- Billy Graham'ın vaazını dinlemek için toplanan Koreliler (1973)..... 78
Resim 10- İlk Protestan misyoner kadınlar: Dr. Lillias (Horton) Underwood (solda) ve Dr. Annie (Ellers) Bunker 85
Resim 11- Kızlara yönelik İncil Okulu (1901) 86
Resim 12- Sin Myung Kızlar Akademisi (1934) 86
Resim 13- İlk dönem Koreli erkek misyonerler..... 118
Resim 14- İlk dönem Koreli kadın misyonerler..... 118
Resim 15- Kore'de öldürülen 103 misyoner'in 1984 yılında Papa 2. John Paul tarafından aziz ilan edilmesini temsil eden minyatür..... 119

KISALTMALAR

a.e.	: Aynı eser
a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
a.g.t.	: Adı geçen tez
a.y.	: Yazara ait son zikredilen yer
b.a.	: Eserin bütününe atıf
Bkz.	: Bakınız
c.	: Cilt
CMS	: Church Missionary Society
Çev.	: Çeviren
DİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
Ed.	: Editör
Haz.	: Hazırlayan
Karş.	: Karşılaştırınız
NAE	: National Association of Evangelicals
Nşr.	: Neşreden, Yayımlayan
s.	: Sayfa/sayfalar
S.	: Sayı
SWME	: School of World Mission and Evangelism
t.y.	: Basım tarihi yok
Thk.	: Tahkik eden
v.d.	: Çok yazarlı eserlerde ilk yazardan sonrakiler
WEF	: World Evangelical Fellowship
y.y.	: Basım yeri yok
YC	: Youth for Chirst

GİRİŞ

A. Araştırmanın Konusu, Amacı ve Önemi

Evanjelikalizm[1] bugün tüm dünyaya yayılmış bir fenomen olarak karşımızdadır ve bunu görmezden gelmek yerine araştırmak ve tanımak önem arz etmektedir. Ki ele aldığımız konuyu sadece bir ülkede, kısa bir zaman diliminde yayılan bir dinin tarihi olarak algılamak olaya sınırlı açıdan bakmak demektir. Bugün din -sanılanın aksine- halen daha uluslararası ilişkilerde öncelikli konular arasında yer almakta, küresel çapta yapılan stratejiler çoğu zaman dinin şu veya bu şekilde dâhil edilmesi ile sürdürülmektedir.

Güney Kore'de Evanjelik Hareket isimli bu tezde küresel bir fenomen olan Evanjelizm'in tarihsel süreci, temel öğretileri ve Kore halkının Hıristiyanlaşmasında etkili olan faktörler ile din değiştirme şekilleri incelenmiştir. Tezin ilk bölümünde yarımadanın siyasi ve dini arkaplanı, Evanjelizm'in ele alındığı ikinci bölümde ise Evanjelizm'in ortaya çıkışından diğer kıtalara yayılma sürecine ve evanjelik hareketlerin temel öğretilerine kısaca değinilmiş, ayrıca Evanjelizm'in misyonerlik ve Fundamentalizm ile ilişkileri konu edilmiştir.

Genel hatları ile Kore Yarımadası'nda Hıristiyanlık tarihi ile giriş yapılan üçüncü bölümde Evanjelizm'in XVIII. yüzyıldan günümüze kadar olan Kore tecrübesine değinilmiştir. Dördüncü bölümde ise Korelilerin din değiştirme şekilleri ele alınmıştır. Tez, bu dört bölümün değerlendirmesini içeren sonuç bölümüyle tamamlanmıştır.

Bu tezin amacı, Hıristiyan dünyasında ayrıcalıklı bir yere sahip olan Kore'yi, tecrübe ettiği Hıristiyanlaşma sürecini ve en önemlisi, evanjelik hareketlerin dünyanın dört bir köşesinde misyonerlik faaliyetleri gerçekleştirmesine rağmen neden sadece

[1] Aynı kökten olan "evanjelizm", "evanjelizasyon" ve "evanjelikalizm" terimleri birbirlerinden farklı anlamlar taşıyor olsa da kimi zaman birbirlerinin yerine kullanıldığı görülmektedir. Kökleri bir olan bu kavramlardan; İncil'in mesajını tüm insanlığa ulaştırmaya "evanjelizm", bu ulaştırma çabasının sonucunda elde edilen sonuca "evanjelizasyon" ve özellikle Protestan Hıristiyanlıkta var olan bu akıma "evanjelikalizm" denmektedir.

Kore'de ciddi bir rakamsal başarı yakaladığı sorusuna cevap aramaktır. Bu bağlamda Koreliler'in din değiştirmesinde etkili olan psikososyal sebeplerin ne olduğu yine araştırmamızın amacı niteliğindedir.

Evanjelizm'in her geçen gün etkisini hissettirdiği günümüzde, misyon ülkelerinde izledikleri politikalar, bu ulusların siyasal çıkar ve amaçları ile yakından ilgilenmesi, özellikle geri kalmış ülkelerde insani yardım ve eğitim faaliyetleri ile ön plana çıkması, özgürlük ve demokrasi söylemleri ile ülkelerin tüm iç ve dış ilişkilerinde söz sahibi olması veya olmaya çalışması gibi konuların ele alınıp irdelenmesi oldukça önem arz etmektedir. Hıristiyanlık tarihinde parlak bir yıldız olarak gösterilen Güney Kore'de ise madalyonun iki yüzünü görebilmek ancak konu üzerinde ortaya koyulması gereken ciddi araştırmalarla mümkün olacaktır.

Özetle, bu çalışmanın konusu küresel bir hareket olan Evanjelikalizm'in geniş ölçekte Kore Yarımadası'ndaki, dar ölçekte ise Güney Kore'deki tecrübesidir. Amacı ise bu tecrübeyi tarihi ve sosyolojik perspektiften ele alarak tanımak, anlamak ve tahlil etmekdir.

B. Araştırmanın Kaynakları ve Sınırları

Araştırmamızda en çok Güney Kore'de bulunduğumuz süre içerisinde çalışmalarımızı gerçekleştirdiğimiz Hannam Üniversitesi kütüphanesinden istifade etmiş bulunmaktayız. Bir misyon üniversitesi olan Hannam Üniversitesi bu yönüyle oldukça zengin bir kaynak barındırmaktadır.

Güney Kore'nin konumuz bağlamındaki özel yapısı sebebiyle pek çok tarihçi bölgeyi ele alan eserler kaleme almıştır. Ancak kaynakların oldukça fazla olması bir yönde bilgiye ulaşmamızı kolaylaştırırken aynı olaylar üzerinde verilen farklı bilgiler tez sürecimizde bizi en fazla sıkıntıya sokan durum olmuştur. Bu farklı bilgileri tümüyle teze aktarmamız mümkün olmadığı için böyle durumlarda dipnotta "karşılaştır" ibaresiyle ilgili eserlere atıflar yapmakla yetindik.

Tezin ilk bölümünü Kore siyasi ve dini tarihini çeşitli yönleriyle ele alan birincil kaynaklardan istifade ederek kaleme aldık. "Evanjelizm" başlıklı ikinci bölümü ile

ilgili ise Türkiye'deki mevcut literatürü tarayarak bazı noktalarda temel eserlere başvuruda bulunma ihtiyacı hissettik. "Güney Kore'de Evanjelizm" isimli üçüncü bölümde ise fenomenolojik bir yaklaşımla bu konu ile ilgili üç eseri temel kaynak olarak belirledik. Bu alanda yapılan çalışmalarda sıklıkla kendilerine atıf yapılan bu eserlerden birincisi, erken döneme ışık tutan L. George Paik'e ait "The History of Protestans Mission in Korea 1832-1910; ikincisi, Harry A. Rhodes ve Archibald Campbell'in 1884-1959 yıllarını kapsayan ve iki cilt halinde yayınladıkları "History of the Korea Mission"; üçüncüsü ise, Roy E. Shearer'in Wildfire: Church Growth in Korea" isimli eseridir. Tezimizin dördüncü bölümünde Koreliler'in Hıristiyanlığı benimsemesindeki sosyolojik ve psikolojik faktörleri konu edindik. Güney Kore'de Evanjelizm bağlamında sosyal yaşamın din değiştirmeye etkisi ve din değiştirme şekilleri bu bağlamda ele aldığımız konular oldu.

Çalışmanın sınırları kilise bazında Protestan Kiliseleri, özellikle de Güney Kore'de en aktif olan Presbiteryen ve Metodist Kiliseleri'dir. Bölge bazında ise ilk dönemde Kore Yarımadası'nın tümünü, bölünme gerçekleştikten sonra da Güney Kore'yi çalışma bölgemizin sınırları olarak belirledik.

I. BÖLÜM – KORE YARIMDASI TARİHİ ARKAPLANI

Güney Kore'de Protestan Hıristiyanlığın hızlı yayılışını ve Koreliler'in bu yeni dine olan ilgilerini anlamak ve anlamlandırmak için bölgenin tarihi arkaplanını, sosyal karakteristiğini, din ve felsefe birikimini bilmek önem arz etmektedir. Özellikle modern döneme kadar din ve devlet işlerinin sıkı sıkıya bağlı olduğu Kore Yarımadası'nda politika ile din arasındaki etkileşimi göz önünde bulundurmak yarımadadaki herhangi bir dinin doğuşunu ve yayılışını doğru okuyabilmek için ve sosyopolitik yapıyı doğru tahlil edebilmek için elzemdir.[2]

A. Kore Yarımadası Siyasi Tarihi

Paleolitik dönemden neolitik döneme kadar olan süreçte Kore Yarımadası hakkında; taştan ve kemikten yapılan aletlerin kullanıldığı, avcılığın olduğu, küçük gruplar halinde yaşama ve göçebe hayat tarzına sahip olunduğu, mağara ve küçük barakalarda yaşandığı gibi bulgulardan elde edilen bilgiler dışında fazla bir malumat bulunmamaktadır.[3] Neolitik dönemden bronz çağına kadarki süreçte ise; Kore Yarımadası'nda cilalı taş aletlerinin yanı sıra çömleklerin bulunduğu, yerleşik hayata geçildiği ve ziraatın yaygınlaştığı bilinmektedir. Bronz çağı özel mülkiyete geçilen, katlı yapılar inşa edilen ve tunçtan yapılmış aletler kullanılan bir dönem olarak karşımıza çıkmaktadır.[4]

1. Antik Joseon Krallığı Dönemi (M.Ö. 2333 – 108)

Kore Yarımadası'nın kayıt altına alınmış tarihi M.Ö. 2333 yılında Tan'gun Wanggom tarafından kurulan Antik Joseon[5] Krallığı ile başlamaktadır.[6]

---

[2] L. George Paik, **The History of Protestant Missions in Korea 1832-1910**, Union Christian College Press, Pyeng Yang, 1929, s. 4.

[3] Baek Okkyoung, vd., **Understanding Korean History**, Çeviri: Lee Yun Hyang, Oh Eun Hae, Ed: Moon Hae Chin, Ewha Womens University Korean Cultural Research Institue, 2011, s. 3.; Ki-baik Lee, **A New History of Korea**, Çeviri: Edward W. Wagner, Edward J. Shultz, Ilchokak Publishers, Seoul, 1984, s. 2.

[4] Korean Culture and Information Service, **Facts About Korea,** Seoul, 2008, s. 26.; Chris Wright, **Korea; Its History & Culture**, Korean Overseas Information Service, 1994, s. 7.; Ayrıca bkz: Takashi Hatada, **A History of Korea**, Çeviri: Warren W. Smith, Benjamin H. Hazard, American Bibliographical Center-Clio Press, California, 1969, s. 1-13.; Karş: Andrew C. Nahm, **A Panaroma of 5000 Years: Korean History**, Hollym Corporation Publishers, 2. Bsm., 10. Bsk., Seoul, 2002, s. 12, 13.

[5] Tarih kitaplarında Go-Joseon, Go-Choson, Ko-Joseon, Ko-Choson ve Old-Joseon olarak da geçmektedir.

Efsaneye göre, Hwan-ung adlı kutsal bir varlık üç bin kadar görevli meleği ile birlikte Paektu bölgesine gökten indi ve orada aşkın bir medeniyet kurdu. Günlerden bir gün, insan olmayı arzu eden bir ayı ve kaplan Hwan-ung'a bu isteklerini arz etti. Hwan-ung onlara yüz gün boyunca güneş yüzü görmemeleri ve sadece sarımsak ve pelin (misk otu) yemeleri durumunda kendilerinin insan olabileceğini söyledi. Kaplan başarılı olamazken ayı denilenleri yerine getirdiği için daha 37. günde güzel bir kadına dönüştü. Hwan-ung kendisi için bir eş bulunmayan bu güzel kadınla evlendi. Korelilerin atası olduğuna inanılan Tan'gun Wanggom işte bu evlilikten dünyaya gelen ilk çocuktur. Tan'gun büyüdüğü zaman kendi saltanatını kurup ismini "sabah serinliği" anlamına gelen Joseon Krallığı olarak koymuştur. Günümüzde her yıl "Ulusal Kuruluş Bayramı" olarak 3 Ekim'de kutlanan gün bu efsaneye dayanmaktadır.[7]

Antik Joseon Krallığı; Tan'gun, (M.Ö. 2333-1100), Kija (M.Ö. 1100-194) ve Wiman (M.Ö. 194-108) olmak üzere üç döneme ayrılmaktadır. M.Ö. 108 yılında Çin İmparatorluğu Hükümdarı Wu'nun askerlerinin Antik Joseon Krallığı'nı işgal etmesiyle birlikte Joseon Krallığı son bulmuştur.

2. Üç Krallık Dönemi (M.Ö. 57 – MS. 668)

Kore Yarımadası'nın Çin istilasına uğramış olan kuzey batısının haricindeki bölgelerde; Mahan Hanedanlığı yarımadanın merkez bölgesini, Chinhan Hanedanlığı güneydoğu bölgesini ve Pyonhan Hanedanlığı ise güneyini kontrol altında tutuyordu. Bu üç hanedanlık bölgede M.Ö. II. yüzyıldan beri varlıklarını sürdürmekteydiler. Ancak Mahan'ı Çin'in, Chinhan ve Pyonhan'ı Japonlar'ın işgal etmesi sonucu bölgede bir süre istikrarsızlık sürdükten sonra I. yüzyıl itibari ile yarımada Şilla, Koguryo ve Pekçe Krallıklarına ev sahipliği yapmaya başladı. Böylelikle "Üç Krallık Dönemi"[8] olarak isimlendirilen yeni bir dönem başlamış oldu. Bu dönemde Kore Yarımadası'nın en güneyinde Japonlar'ın istilası ile dağılan Pyonhan

[6] Jeannie J. Park, vd., **Hello from Korea**, Korean Overseas Culture and Information Service, Seoul, 1999, s. 19.; H. Edward Kim, **Facts About Korea,** Hollym Corporation**,** Korean Overseas Information Service, Seoul, 18. bsm, 1987, s. 34.

[7] Nahm, **A Panaroma of 5000 Years: Korean History**, s. 14. Ayrıca bkz: John B. Duncan, **The Origins of the Choson Dynasty**, University of Washington Pres, London, 2000.

[8] Üç Krallık Dönemi hükümdarları için bkz: Han Woo-keun, **The History of Korea**, Çeviri: Lee Kyung-shik, Ed: Grafton K. Mintz, The Eul-Yoo Publishing Company, Seoul, 1970, s. 511.

Hanedanlığı'nın altı küçük kabilesinin bir araya gelerek oluşturduğu Gaya Krallığı da bulunmaktaydı.[9]

a. Şilla Krallığı Dönemi (M.Ö. 57 – MS. 668)

Şilla Krallığı yarımadanın en güneyine yerleşmiş ve diğer iki krallıktan uzak bir bölgede yer almaktadır.[10] O dönemde fazla gelişmemiş ve bölgede etkin bir konuma sahip değildir. Coğrafi olarak Çin'e mesafeli olduğu için Çin etkilerinden uzak kalan bir krallıktır.[11]

b. Koguryo Krallığı Dönemi (M.Ö. 37– MS. 668)

Koguryo Krallığı ise Amnokyang Irmağı kıyısında yer alan bir krallıktır. İlerleyen dönemde Koguryo Krallığı çevresindeki kabileleri himayesi altına aldıktan sonra Çin'in Lo-Lang bölgesini de 313 yılında ele geçirmiştir.[12]

c. Pekçe Krallığı Dönemi (M.Ö. 18 – MS. 660)

Yarımada'nın batısında kurulan Pekçe[*] Krallığı da zamanla etrafındaki toprakları ele geçirmeye başlamış ve gücünü artırmıştır. Özellikle Kral Kunch'ogo (346-375) döneminde krallık güçlü bir devlet haline gelmiştir.[13]

Budizm bu üç krallık döneminde önce Koguryo tarafından 372 yılında, sonra Pekçe tarafından 384 yılında ve son olarak da Şilla tarafından 527 yılında bir inanç sistemi olarak resmiyet kazanmış ve benimsenmiştir.[14]

3. Birleşik Şilla Krallığı Dönemi (M.S. 668 – 935)

VI. yüzyılın ortalarında Şilla Krallığı güneyinde bulunan Gaya Krallığı'nı himayesi altına almıştır. Şilla Krallığı bölgedeki iki krallık olan Koguryo ve Pekçe Krallıklarını da himayesine almak istemiş ancak aynı amaçla hareket eden Çin ile savaşmak durumunda kalmıştır. Galibiyeti elde eden Şilla, Koguryo ve Pekçe

---

[9] Nahm, **a.g.e.**, s. 15-17.; KOIS, **Facts About Korea,** s. 15.; Ayrıca bkz: Hatada, **A History of Korea**, s. 14-24.
[10] Ki-baik Lee, **A New History of Korea**, s. 40.; Park, vd., **Hello from Korea**, s. 20.
[11] Han Woo-keun, **The History of Korea**, s. 57.; KOCIS, **Facts About Korea,** s. 27.; Karş.: Hatada, **A History of Korea**, s. 20-23.
[12] Ki-baik Lee, **A New History of Korea**, s. 23.; Northeast Asian History Foundation, **Koguryo: A Galorious Ancient Korean Kingdom in North Asia**, NAHF Yayınları, Seoul, 2007, s. 8-11.
[*] Tarih kitaplarında "Bekçe" olarak da geçmektedir.
[13] KOCIS, **Facts About Korea,** s. 27; Karş: Hatada, **A History of Korea**, s. 18-20.
[14] Okkyoung, vd., **a.g.e.**, s. 29.; Ki-baik Lee, **a.g.e.**, s. 59.; Park, vd., **Hello from Korea**, s. 21.

Krallıkları'na son vermiştir. Savaştan mağlup ayrılan yerli Koguryo halkı Mançurya'da Balhea Krallığı'nı kurmuştur.[15]

Şilla Krallığı VII. yüzyılın ortalarında en güçlü dönemini yaşamıştır. Bu dönemde Budizm halk arasında yaygınlaşmış ve yönetim de bu dine sahip çıkmıştır.[16] Yarımada tarihinin önemli yapıtları arasında yer alan Bulguksa Tapınağı da bu dönemde yapılmıştır.

Her geçen gün devlet üzerindeki etkisi artan Buda Kültürü, yöneticilerin lüks yaşama hevesiyle yozlaşma göstermeye başlamış ve krallık yönetiminde çatlakların oluşmasına neden olmuştur. Her geçen gün istikrarını yitiren Şilla Krallığı nihayetinde Koryo Hanedanlığı'na boyun eğerek tarih sahnesinden çekilmek zorunda kalmıştır.[17]

4. Balhea Krallığı Dönemi (M.S. 698 – 926)

Balhea[18] Krallığı'nın yükselişi IX. yüzyılın ilk yarısında Kral Seol zamanında gerçekleşmiştir. O dönemde Balhea Krallığı kuzeyde Amur ve Sungari Irmakları'ndan günümüz Koresi'nin kuzeyinde yer alan Mançurya bölgesine kadar olan bir alanda yer almaktaydı. Balhea Krallığı ayrıca bu dönemde Japon ve Türklerle de diplomatik temaslar gerçekleştirmiştir. 926 yılına kadar varlığını sürdüren Balhea Krallığı Mançurya'yı ele geçiren Kral Khitan tarafından işgal edilmiştir.[19]

---

[15] KOCIS, **Facts About Korea,** s. 28.
[16] Park, vd., **Hello from Korea**, s. 23.; Ayrıca bir Budist seremonisi olan Pompae Töreni'nin icrasına bu dönemde Kore'de başlanmıştır. Pompae; tüm insanların uykuda olduğu seher vaktinde bir keşişin tahta tokmak (mokt'ak) ile davula vurmak suretiyle diğer keşişleri kaldırdığı ve sonrasında Buddha anısına bir dizi ilahi söylenen ve dans edilen bir seremonidir. Bkz: Hahn Man-young, "Pompae: The Sounds of Buddhism", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, The Korean Foundation, Seoul, 1996, s. 92-94.
[17] Wright, **Korea; Its History & Culture**, s.28.; Kenneth B. Lee, **Korea and East Asia**, Praeger Yayınları, USA, 1997, s. 54.; Kim, **Facts About Korea,** s. 45.
[18] Tarih kitaplarında "Balhae" ve "Parhae" olarak da geçmektedir.
[19] KOCIS, **Facts About Korea,** s. 28.

5. Koryo Krallığı Dönemi (MS. 918 – 1392)

Koryo[20] Krallığı General Wang Geon tarafından 918 yılında kurulmuştur. Bugünkü Kore kelimesinin kaynağının Koryo sözcüğünden geldiği ifade edilmektedir.[21]

Bir zamanlar Şilla Krallığı'na hizmet eden General Wang Geon, Şilla Kralı Gyeongsun'ın tahttan çekilmesiyle yönetimi ele geçirmiş ve sonrasında Kore Yarımadası'na hükmetmeye başlamıştır.[22]

Buda geleneğini benimsemesi ile zengin bir kültüre sahip olan bu krallık bilimsel araştırmalara önemli katkılar sunacak gelişmelere imza atmıştır. Bu bağlamda Alman Gutenberg'den iki asır önce, 1234 yılında ilk defa matbaacılık için metal harflerin kullanılması ve sanatkârlar tarafından Buda'ya ait tüm kutsal metinlerin 80 bini aşkın tahta kalıba yazılması zikredilebilir. Halen daha günümüzde Heinsa Tapınağı'nda muhafaza altında tutulan bu tahta kalıplar "Tripitaka Koreana" ismiyle anılmaktadır.[23]

Koryo Krallığı döneminde Budizm ritüelleri teşvik edilmekte ve uygulanmakta iken Konfüçyanizm'e karşı –ritüellerinin insanlara zarar verdiği ve ulusal hazinenin tüketilmesine sebebiyet verdiği ileri sürülerek– tavır alınmıştır.[24]

Krallık, ilerleyen yıllarda yönetimde ve Konfüçyüs ile Buda taraftarları arasında çıkan anlaşmazlıklar ve bu anlaşmazlıkların neticesinde ortaya çıkan çatışmalardan dolayı iç huzursuzluk yaşamıştır. Moğolların 1231 yılında başlayan saldırıları neticesinde ise iktidarı elden yitiren krallık, bir asra yakın bir zaman diliminde Moğolların hegemonyası altında yaşamak zorunda kalmıştır.[25]

---

[20] Tarih kitaplarında "Goryeo" olarak da geçmektedir.
[21] Park, vd., **a.g.e.**, s. 24.; "Koryo" Krallığı ise kök itibari ile ismini "Koguryo" Krallığından almıştır. Bkz: NAHF, **Koguryo: A Galorious Ancient Korean Kingdom in North Asia**, s. 56.; Kim, **Facts About Korea,** s. 45.
[22] KOCIS, **Facts About Korea,** s. 22.
[23] Lee Chan, Eun Yong Kee, **Korea**, Cultural and Social Centre for the Asian and Pasific Region, Seoul, 1975, s. 14.; KOIS, **Facts About Korea**, s. 22.
[24] Jong Myung Kim, "Buddhist Rituals in the Koryo Dynasty (918-1932)", **A Collection of Theses on Korean Studies**, The Korean Foundation, Seoul, 1995, s. 234.; John B. Duncan, **The Origins of the Choson Dynasty**, University of Washington Pres, London, 2000, s. 224, 225.; Yung Sa-soon, "Confucian Thought and Korean Culture", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, The Korean Foundation, Seoul, 1996, s. 110.
[25] KOIS, **Facts About Korea,** s. 22.

6. Joseon Krallığı Dönemi (1392 – 1910)

General Yi Seongye siyasi ve askeri gücünü kullanarak Kral Chang'ı 1389 yılında tahttan indirmiş ve onun yerine Kral Gongyang'ı (1389-1392) iktidara getirmiştir. Başkenti ise Kaesong'dan Seul'e taşımıştır.[26]

1392 yılında kurulan Joseon Hanedanlığı'nda erken dönem yöneticileri temel felsefe olarak Konfüçyüsçülüğü benimsemekle beraber Budizm'e karşı olumsuz bir politika takip etmiştir.[27]

Krallık yönetim konusunda dengeli bir siyaset izleyerek devletin çeşitli kademelerinde görev alacak kişilerin sınava tabii tutulmasına karar vermiştir. Toplumsal gelişim ve düşünsel açıdan ise Konfüçyüs öğretilerine dayanan bir toplum yapısı oluşturmak için yeni düzenlemeler getirmiştir.[28]

1418-1450 yıllarında yönetimde olan 4. Hükümdar Kral Sejong döneminde kültür ve sanat alanında büyük gelişmeler yaşanmıştır. Hanedan bilginleri Kore alfabesi olan Hangul'u bu dönemde oluşturmuştur. Yine bu dönemde bilim adamları güneş saatleri, su saatleri ve gökbilimsel haritalar yapmıştır.[29]

Kral Sejong oğlu Munjong'a hükümdarlığı devrettikten 2 yıl sonra Munjong ölmüş ve yerine 11 yaşındaki veliaht Danjong geçmiştir. Ancak amcası Kral Sejo 1455'te tahtı ele geçirir. 1468'e kadar hüküm süren Kral Sejo, Joseon'un yönetim yapısına ilişkin düzenleme çabasına girmiş ve nihayetinde Gyeongguk Daejeon adı verilen ulusal bir yönetmelik ortaya koymuştur. Bir sonraki hükümdar Kral Songjong (1469-1494) ise kendi döneminde bu yönetmeliğe son halini vermiş ve uygulamaya koymuştur.[30]

---

[26] Park, vd., **Hello from Korea**, s. 24, 25.; Duncan, **The Origins of the Choson Dynasty**, s. 327.
[27] Lee Eun-yun, "Issues Confronting Korean Budizm Today", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, The Korean Foundation, Seoul, 1996, s. 86.; KOCIS, **Facts About Korea,** s. 30.
[28] KOCIS, **Facts About Korea,** s. 30.
[29] Park, vd., **Hello from Korea**, s. 26.
[30] Hwang Byung-bae, "The Involvement of Korean Protestant Missionaries in World Mission – Historical Understanding and Mission Stratiegies for the Future", **Korean Journal of Christian Studies,** S. 69, 2010, s. 187.

Japonya Çin'e yapacağı saldırıların yolunu açmak için 1592 yılında Joseon Krallığı'na savaş açmıştır. Kore tarihinin en saygın ve önde gelen şahsiyetleri arasında yer alan Amiral Yi Sunsin (1545-1598) Japonlara karşı koymak için "Gebukson" (kaplumbağa gemiler) diye isimlendirilen dünyanın ilk zırhlı savaş gemilerini yaptırmış ve Japonları püskürtmeyi başarmıştır. Fakat bu savaş Joseon Krallığı'nda oldukça büyük izler bırakmıştır.[31]

Savaş sonrası, XVII. yüzyılda büyük sosyal ve ekonomik değişikliklere giden krallık, bilginler için okullar kurmuş ve diğer pek çok alanda da reformlar gerçekleştirmiştir. XVIII. yüzyılda ise Kral Yeongjo (1724-1776) ve Kral Jeongjo'nun (1776-1800) başarılı siyaset anlayışı ile krallık eski gücüne kavuşmuştur.[32]

Joseon Krallığı 1900'lü yıllara doğru sıkıntılı bir sürece girmiştir. Bir yandan yarımadada vuku bulan sel baskınları, diğer yandan kuraklık ülkeyi zora sokmuştur. Açlık ve hastalıklar baş göstermiştir. Alınan vergilerin de artmasına neden olan bu durum halkın isyanına sebebiyet vermiş ve krallık her geçen gün daha da güç kaybederek zayıflamıştır.[33]

7. Japon İşgali Dönemi (1910 – 1945)

XIX. yüzyılda artık büyük ölçüde askeri gücünü yitiren Joseon Krallığı'nı bir yanda Japonların bir yanda Batılı emperyalist güçlerin talepleri iyice köşeye sıkıştırmıştır. Yüzyılın sonları itibari ile Japonya Kore üzerindeki baskısını iyice artırmıştır. Kore'de yaşam gittikçe zorlaşmaya başlamıştır. Nihayetinde Japonya 1910 yılında Çin'e ve Rusya'ya karşı mücadelesinde galip gelerek Kore'yi işgal etmiş ve 22 Ağustos'ta imzalanan İlhak Antlaşması ile burada sömürge yönetimi başlatmıştır. Böylelikle beş yüzyılı aşkındır var olan Joseon Krallığı artık tarih sahnesinden çekilmiştir.[34]

[31] Kim, **Facts About Korea,** s. 53, 54.; Ayrıca bkz: Clarence Norwood Weems, **Hulbert's History of Korea,** C:I, Hillary House Yayınları, New York, 1962, s. 322-336.
[32] KOCIS, **Facts About Korea,** s. 31.
[33] a.y.
[34] Nahm, **A Panaroma of 5000 Years: Korean History**, s. 93.

Bu dönemde Kore halkı büyük baskılara maruz kalmıştır. Ancak bu durum Kore'de güçlü bir ulusal kimliğin oluşmasını yanında getirmiştir. Tarihler 1 Mart* 1919'u gösterdiğinde ise 33 Koreli'nin Seul'deki Pagoda Park'ında Bağımsızlık Bildirgesi imzalayıp ilan etmesi tüm Korelileri ayaklandırmıştır.[35] Ülkede büyük protestolar baş göstermiş ve bu protestolara karşı sert bir tutum sergileyen Japon yönetimi binlerce Koreli'nin ölümüne sebebiyet vermiş, Koreli liderleri ise sürgüne göndermiştir.[36]

1919 sonrasında bağımsızlık mücadelesi Sibirya, ABD, Çin ve Japonya'daki Koreliler tarafından yeniden örgütlenmiştir. 1921'de Manchuria'da organize olup Japonlara atak gerçekleştiren Koreliler'den müteşekkil silahlı bir grup yaklaşık 3.300 Japon asker ve polisini öldürmüştür. 1932 yılında bir Koreli'nin Japon imparatoruna düzenlediği suikast ise başarılı olamamıştır. 1936 yılında Japonlar tarafından büyük çaplı bir Japon asimilasyon programı hayata geçirilmeye çalışılmış, okullarda Korece eğitimi yasaklanıp Japonca zorunlu dil haline getirilmiştir. Aynı amaç doğrultusunda pek çok Hıristiyan okulu ve kilisesi kapatılmış ve Şinto tapınaklarında gerçekleşen törenlere katılım halka şart koşulmuştur. Tüm bu olumsuz durumlara rağmen Japonlar'ın 2. Dünya Savaşı'nda hüsrana uğrayıp geri çekilmesine dek Kore halkı direnç göstermeye devam etmiştir.[37]

8. Kore Cumhuriyeti (1948)

15 Ağustos 1945'de, Hiroşima ve Nagasaki'ye atılan atom bombalarından sonra Japonya, düşmanları tarafından bütünüyle kuşatıldı. Nihayetinde 2. Dünya Savaşı'nın mağlup ülkeleri arasında yer aldı. Japonlar'ın mağlubiyeti Kore'de büyük bir sevinçle karşılanmıştı ancak bu durum onlara bağımsızlık getirmedi. Ülkede başgösteren soğuk savaş neticesinde ikiye bölünen Kore, bağımsız bir hükümet

* 1 Mart tarihi Kore'de halen ulusal bayram olarak kutlanılmaktadır.

[35] Roland Wein, "On the Conceptions of Korean Nationalists in the Provincial Government of the Republic of Korea (1919-1945) for the Establishment of a Democratic State", **A Collection of Theses on Korean Studies**, The Korean Foundation, Seoul, 1995, s. 39.; Ki-baik Lee, **A New History of Korea**, s. 340.

[36] F. A. Mckenzie, **Korea's Fight for Freedom,** Yonsei University Yayınları, Seul, 1969, s. 216, 217. ; Karş: Nahm, **a.g.e.**, s. 96.

[37] Kim Eun Seup, "Christianity in Modernization and Nationalism of Korea before 1945", **Korea Journal of Christian Studies,** S. 54, t.y., s. 210.; KOCIS, **Facts About Korea,** s. 32.; Detaylı bilgi için bkz: Robert R. Simmons, **The Strained Alliance**, A Division of Macmillan Publishing, New York, 1975., s. 207-246.

kurma çabasındayken ülkenin güneyi Amerika Birleşik Devletleri[38], kuzeyi ise Sovyetler Birliği'nin işgaline maruz kaldı. Nihayetinde Kore 38. paralelin kuzeyinde ve güneyinde iki farklı siyasi ideolojiye ev sahipliği yapar hale geldi.[39]

Birleşmiş Milletler 1947 Kasım ayında bir heyet gözetiminde ülkede seçime gidilmesine yönelik karar aldı. Sovyetler Birliği bu kararı tanımayarak Birleşmiş Milletler'in yarımadanın kuzeyine girmesine izin vermedi. Dolayısıyla ilk seçim 10 Mayıs 1948'de sadece 38. paralelin güneyinde gerçekleşti. Bu seçimin sonunda 15 Ağustos 1948'de Syngman Rhae Kore Cumhuriyeti başkanlık koltuğuna oturdu. ABD ve BM'nin yanı sıra pek çok ülke kurulan Kore Cumhuriyeti'ni tanıdı.[40]

Diğer yandan Kuzey Kore'de yeni bir Kominist rejim kuruldu ve başkanlığına Kim II-Sung getirildi. Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti ismini verdikleri bu yeni devletin ilk açıklamalarından biri Kore Yarımadası'na tek sahip ülkenin kendileri olduğu beyanı oldu.[41]

9. Kore Savaşı (1950 – 1953)

Kuzey Kore 25 Haziran 1950'de 7 tümen ve 5 tugay halinde[42] 100-150 arası Sovyet[43] yapımı savaş uçağı ile Kore saatine göre 16:00'da[44] 38. paralelin güneyine saldırıda

[38] Amerika'nın Kore Savaşı Askerî Stratejisi için bkz: Rosemary Foot, **The Wrong War: American Policy and the Dimensions of the Korean Conflict 1950-1953**, Cornell University Press, New York, 1985, s. 174-203.; Ayrıca Bkz: Robert T. Oliver, **Syngman Rhee and American Involvement in Korea-1942-1960**, Panmun Book Company, Seoul, 1978, s. 400-432.; Hasan Kösebalaban, "Din ve Amerikan Dış Politikası" **İslâmiyât,** C:VI, No:2, 2003, s. 51-66.

[39] Hong Kee Karl, **Korea: Her History and Culture**, Office of Public Information, Seoul, 1954, s. 104.; Kim, **Facts About Korea,** s. 74.; Park, vd., **Hello from Korea**, s. 31.

[40] Nahm, **a.g.e.,** s.104.; Kuzey ve Güney Kore barış görüşmeleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz: Young Whan Kihl, "South Korea's Unification Policy in the 1980's: An Assessment", **Korean Reunification: New Perspectives and Approaches**, Ed: Tae-Hwan Kwak, vd., Kyungnam University Press, Seoul, 1984, s. 23-47.; C. I. Eugene Kim, "An Evaluation of Korean Reunification Formulas", **Korean Reunification: New Perspectives and Approaches**, s. 308-324. Chonghan Kim, "Korean Reunification: U.N. Perspectives", **Korean Reunification: New Perspectives and Approaches**, s. 405-424. Detaylı bilgi için bkz: Kim Hakjoon, **The Domestic Politics of Korean Unification: Debates on the North in South 1948-2008**, The National Library of Korea Cataloging-in-Publication (CIP), Seoul, 2010.

[41] Kim, **Facts About Korea,** s. 75.

[42] Ayrıca bkz.: Peter Lowe, **The Origins of The Korean War**, Longman Group Limited, New York, 1986, s. 200, 201.

[43] Savaşta Sovyetler Birliği'nin Kuzey Kore'ye olan yardımları için bkz.: Manwoo Lee, "Soviet Perceptions of South Korea: The Prospects for Normalization of Relations Between the Soviet Union and South Korea", **The Two Koreas in World Politics**, Ed: Tae-Hwan Kwak, vd., Kyungnam University Press, Seoul, 1983, s. 255-274.; Robert R. Simmons, a.g.e., s. 213.

bulundu ve Güney Kore'yi işgal etti. Kuzey Kore ordusu Rus yapımı T-3 tanklarıyla Nakdonggang Nehri'ne kadar ulaştı. Çaresiz kalan Güney Kore Birleşmiş Milletler'den yardım talebinde bulundu. Kuzey Kore, Birleşmiş Milletler orduları ve savaşa katılma kararı alan ABD güçleri [45] yarımadaya varmadan işgali gerçekleştirebilmek için daha saldırgan bir tutum sergiledi. 3 yıl süren savaşa Türkiye dâhil toplam 15 ülkeden asker iştirak etti. 27 Haziran 1953'te ateşkes antlaşması imzalanarak savaş nihayet buldu.[46]

Bu üç yıllık savaş sürecinde Güney Kore 140 bin, Birleşmiş Milletler 35 bin, Kuzey Kore 520 bin ve Çin ise 900 bin askerini yitirdi. 245 bin Güney Koreli sivil hayatını kaybederken 230 bine yakın da yaralı tespit edildi. Ateşkes sonrasındaki en önemli problemler arasında yer alan esirlerin akıbetinin yanı sıra 330 bin insan kayıplar listesinde yer aldı.[47]

10. Savaş Sonrası Güney Kore

İlk Cumhuriyet'in ilanından sonra Güney Kore halkı birkaç kez daha Cumhuriyet ilanına tanıklık etti.[48] Bunlardan ilki olan 1960 yılında gerçekleşti. Öğrencilerin etkin olduğu bir grup tarafından başlatılan ayaklanmalar başkan Syngman Rhae'nın başkanlıktan çekilmek durumunda kalmasına kadar devam etti.[49] Aynı yıl Ağustos

---

[44] Donald Knox, **The Korean War: Pusan to Chosin**, Harcourt Brace Jovanovich Publish, San Diego, 1985, s. 5.

[45] Ministry of Patriots & Veterans Affairs, ROK, **Participation of the U.S Forces in the Korean War**, Seoul, 2005, s.79, 80.; Robert Leckie, **Conflict: The History of The Korean War 1950-1953**, G. P. Putnam's Sons, New York, 1962, s. 53.; ABD'nin Temmuz 1950'de gerçekleştirdiği hava saldırısı hakkında bilgi için bkz: James f. Schnabel, **Policy and Direction: The First Year**, Office of the Chief of Military History United States Army, Washington, 1972, s. 108, 110.

[46] Bill Shinn, **The Forgotten War Remembered: Korea 1950-1953**, Hollym International Corp., New Jersey, 1996, s. 109, 168.; Appleman Roy Edgar, **South to the Naktong, North to the Yalu**, Office of the Chief of Military History Washington,1961, s. 668.; Leckie, a.g.e., s. 55, 57, 202, 203.; Bruce Cumings, **The Origins of the Korean War**, Princeton University Press, New Jersey, 1981.; Ayrıca bkz.: Korea Institute of Military History, **The Korean War**, 3 c., 1997.; Youngnok Koo, "A Framework for Transactions Between the Two Koreas", **The Two Koreas in World Politics**, Ed: Tae-Hwan Kwak, vd., Kyungnam University Press, Seoul, 1983, s. 173-193.; Fransa'nın Kore Savaşı'na iştiraki ile ilgili bilgi için bkz: Ministry of Patriots & Veterans Affairs, ROK, **Participation of the French Army in the Korean War**, Seoul, 2004, s. 92-132.

[47] Karş.: "22.000'i Amerikan askeri olmak üzere 60.000 BM askeri hayatını kaybetmiştir." James L. Stokesbury, **A Short History of the Korean War**, Willim Morrow and Company, New York, 1988, s.147.; "900000 BM askeri hayatını kaybetmiştir" Simmons, **The Strained Alliance**, s. 212.; Ayrıca Bkz: The War History Complation Committee, **History of U.N. Forces in Korean War**, C:V., The Ministry of National Defense, Seoul, 1976.

[48] Bkz: Nahm, **A Panaroma of 5000 Years: Korean History**, s.110-115.

[49] Ki-baik Lee, **A New History of Korea**, s. 385.; Kim, **Facts About Korea,** s. 76.

ayı içerisinde Demokrat Parti üyesi Chang Myon yeni bir hükümet kurmuş olsa da bir yıl sonra General Park Chung Hee tarafından gerçekleştirilen ihtilal ile yönetimi bırakmak zorunda kaldı. General Park 1963 yılında resmen başkanlık koltuğuna oturdu. Park hükümeti döneminde Güney Kore kendini toparlayarak pek çok alanda büyük reformlara ve başarılara imza attı. 80'li yıllara kadar devam eden bu yüksek sıçrayışa "Hangang Nehri Üzerindeki Mucize" ismi verildi. 1979 yılında cinayete kurban giden General Park Chung Hee'nin yerine önce Choi Kyu-Hah ardından da Chun-Doo Hwan yönetime geçti.[50]

1980'li yıllara gelindiğinde ülke demokratikleşme yönünde ciddi adımlar attı. Güney Kore halkı 1987 yılında yeniden seçime giderek eski bir General olan Roh-Tae-Voo'yu başkanlığa getirdi. 1992 seçimlerinde ise Kim Young-Sam başkan seçildi ve 1997 yılında muhalefet partisinin seçimleri kazanması sonucu yönetim Yeni Siyaset İçin Ulusal Kongre Partisi lideri Kim Dae Jung'a devredildi.[51]

Güçlü ekonomisiyle dünyada kendinden söz ettiren Güney Kore 1988'de Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapmaya hak kazandı. Bundan 4 yıl sonra ise FIFA Dünya Kupası'nın ev sahipliğini Japonya ile paylaştı.[52]

Güney Kore XX. yüzyılın ortasında pek çok açıdan en geri ülkeler arasında gösteriliyorken bugün en büyük ekonomiye sahip ülkeler arasında 13. sırada yerini almaktadır.[53]

B. Kore Yarımadası Din ve Felsefe Tarihi

Kore halkı tek dini benimseyen pek çok milletten farklı olarak birden fazla inanç sistemine sahip insanların yaşadığı nadir halklardandır. Bu durum Kore halkının gündelik yaşamlarında farklı dinlerin yansımalarının görünmesine imkân vermektedir. Bunun sebeplerinden biri olarak Kore'nin, tarihi süreçte orta asya

[50] Kim, **Facts About Korea,** s. 79.; KOCIS, **Facts About Korea,** s. 32, 33.
[51] Lee An Beom, **The History of the Korean Political Organization in Korea**, The University of the East, Manila, 1984, 124-130.; John Kie-Chiang Oh, **Korea: Democracy on Trial**, Cornell University Press, New York, 1968, s. 72-75.; KOCIS, **Facts About Korea,** s. 32, 33.
[52] KOCIS, **Facts About Korea,** s. 33.
[53] Güney Kore'nin gelecek yıllara yönelik vizyon ve stratejiler hakkında bilgi için bkz: Presidential Commission on Policy Planning, **Korea's Future: Vision and Strategy**, Seoul Selection, Seoul, 2008.

kökenli Şamanizm'in, Çin kökenli Budizm'in ve Konfüçyanizm'in, batı kökenli Hıristiyanlığın ve sadece ülkenin belirli bölgelerinde kendini gösteren çok sayıda farklı inanç sistemlerinin etkisi altında kalması gösterilebilir.[54]

Kore halkı için Homer B. Hulbert'in bir yorumu pek çok dinler tarihçisi tarafından olumlu karşılanmıştır;[55]

> *"Genel olarak Koreliler toplum içerisinde Konfüçyanist, felsefe yaptığı zaman Budist ve bir belaya maruz kaldıkları zaman ise Şamanisttir."*

1. Şamanizm

Şamanizm'in neolitik dönemde Kore Yarımadası'nın merkezî din unsuru olduğu belirtilmektedir.[56] Ancak Kore Yarımadası'nda Şamanizm'in kökenlerini net olarak belirlemek oldukça zordur. Zira oldukça eskiye dayanan bir tarihi vardır. Belgeler üzerinden hanedanlık dönemlerine kadar veriler elde edilmekle birlikte Şamanizm'in yarımadadaki varlığının çok daha öncelere dayandığı düşünülmektedir. Ayrıca hanedanlık dönemlerinde Şamanların başlıklarındaki geyik boynuzları antik Türk kült karakteristiğini ve bunun yanı sıra tipik bir avcı ve göçebe kültürünü çağrıştırmaktadır.[57]

Şamanizm'de, Budizm'in kurucusu "Buddha" gibi bir kimse, yani bir kurucu Şaman yoktur.[58] Şamanizm inancında tanrılar ise üç kategoride zikredilir.[59]

1- Gök Tanrıları (Ch'onshin)
2- Yeryüzü Tanrıları (Chishin)
3- Tanrı olan İnsanlar (İnshin)

---

[54] Simon Richmond, vd, **Korea**, Lonely Planet Publish, Hong Kong, 2010, s.54.; KOCIS, **Facts About Korea,** s. 188.; Kenneth G. Clare, vd, **Area Handbook for the Republic of Korea**, West Wood Researche Incorporated, Washington, 1969, s. 149.

[55] Hyun-key Kim Hogarth, **Syncretism of Buddhism and Shamanism in Korea**, Jimoondang Publishing Company, Seoul, 2002, s. 353.; Yim Suk-jay, vd., "Korean Religion", **The Encyclopedia of Religion,** C:VIII, 1987, s. 367.; KOCIS, **Facts About Korea,** s. 188, 189.

[56] Wright, **Korea; Its History & Culture**, s. 8.; Charles Allen Clark, **Religions of Old Korea,** The Christian Literature Society yayınları, Seul, 1961, s. 175, 176.

[57] Mirceal Eliade, **Shamanism: Archaic Techniques of Ecstasy**, Çeviri: Willard R. Trask, Princeton University Press, 2. Baskı 1974, s.461, 462.

[58] Hogarth, **Syncretism of Buddhism and Shamanism in Korea**, s. 159.

[59] Kore'de en popüler 10 Şamanizm Tanrısı: 1-Chilsong, 2-Sanshin, 3-Obang Shinjan, 4-Samshin, 5-Yongwang, 6-Taegam, 7-Chesok, 8-Pulsa Halmoni, 9-Toksong, 10-Pari Kongju. Bütün Şamanizm Tanrılarının isimleri ve görevleri için bkz: Hogarth, a.g.e., s. 200-204.

Sistematik bir yapısı olmayan Şamanizm'in etkisiyledir ki; Kore Yarımadası'nda geçmiş dönemlerde yaygın olan inanca göre her bir nesnenin bir ruhu vardır. İnsanlar ve tüm canlıların asla ölmeyen ruhları vardır. Canlıların olduğu gibi dağların, taşların ve akarsuların da ruhları vardır.

Ancak Şamanizm modern dönemde farklı bir forma girerek Kore kültürünün renkli bir parçası haline gelmiştir. Dini tören ve ritüelleri çok daha sanatsal bir forma bürünmüş, kostüm, dans ve müzikali ile zengin bir yapıya kavuşmuştur. Kore Yarımadası'ndaki varlığını sürdüren Taoizm, Konfüçyanizm ve Budizm dinleri Şamanizm'in bu renkli yönünü kendi bünyelerine taşımışlardır. Dolayısıyla pek çok Koreli'nin inanç dünyasında Şamanizm'in yeri olduğu ifade edilir.[60]

Müntesipleri bağlamında Şamanizm günümüz Güney Koresi'nde diğer dinlere nazaran daha zayıf kalmaktadır. Ancak Kore tarihinde Şamanizm din olmaktan öte bir kültürel öğe olarak her daim varlığını hissettirmiştir ve hissettirmeye devam etmektedir.[61]

2. Budizm

"Buda" (Buddha) Sanskritçe'de "bilmek" fiilinin geçmiş zaman halidir. Anlam olarak ise üst düzey bir aydınlanmaya erişmiş kimse demektir. Asıl ismi Siddharta, soy ismi Gautama olmakla beraber kendisine 35 yaşındaki aydınlanma [62] tecrübesinden dolayı Buda denmeye başlanmıştır. Yine "Sakyamuni" ifadesi de kendisine gösterilen saygı nedeni ile daha sonradan Buda'ya eklenmiştir. Buda, M.Ö. V. yüzyılda Kuzey Hindistan'da yaşamıştır. Buda ne tanrı ne de peygamber olarak addedilmiştir. Kendisinin, dünyadaki problemlerin nasıl çözüleceğini keşfeden ve bunları insanlara aktaran bir düşünür ve öğretmen olduğu kabul edilir.[63] Tüm

[60] Clark, **Religions of Old Korea,** s. 195-208.; Ki-baik Lee, **A New History of Korea**, s. 7.; Kim Kwang-on, "the Implementes and Costumes of the Shaman", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, s. 212-219.

[61] Hwang Sun-Myung, "The Origins of Korean Religious Beliefs", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, s. 22-26.

[62] Buddha'nın Aydınlanma tecrübesi için bkz: K. Sri Dhammanada, **Buddhism as a Religion**, Buddhist Cultural Centre, Dehiwela-Sri Lanka, 1994, s. 11, 12. ; Michael Carrithers, **The Buddha**, Oxford University Press, New York, 1983, s. 29-52.

[63] Karş.: Edwin A. Burtt, **The Teachings of the Compassionate Buddha**, ed: Edwin Arthur, The New American Library, New York, 1955, s. 28.; Hatissa, a.g.e., s. 87-112.; Balangoda Ananda Maitreya, **Intruducing Buddhism,** Buddhist Cultural Centre, Dehiwela-Sri Lanka, ty, s. 6-15, 21, 22.;

öğretilerini aynı zamanda hayatında uygulayan bir kimse olarak takipçileri için bir rol model olmuştur. Doğum tarihi hakkında net bir bilgi olmamakla beraber ölümü hakkında M.Ö. 438 tarihi en yaygın olan görüştür. 80'li yaşlarda iken öldüğü tahmin edildiğinden dolayı ise doğumunun M.Ö. 560'lı yıllara denk düştüğü tahmin edilmektedir.[64]

Budizm ilk defa Kore Yarımadası'na Sundo isimli bir Çinli Keşiş tarafından tanıtılmıştır. Bu ise 372 yılına yani Koguryo Krallığı dönemine rast gelmektedir.[65] Ardından Pekçe'ye 384 yılında yine Çin'den gelen Malananda isimli bir keşiş tarafından ve Şilla Krallığı'na ise V. yüzyılda Ado isimli bir başka keşiş tarafından tanıtılmıştır. Buda öğretilerinin üç krallık döneminde yönetimden ilgi ve destek gördüğü bilinmektedir.[66]

Budizm'in Kore Yarımadası'nda yükselişe geçtiği dönem olarak ise Birleşik Şilla Krallığı dönemi gösterilmektedir. Budizm bu dönemde ulusal bir inanç öğretisi haline gelmiştir. Bu ulaştığı nokta 918 yılında kurulan Koryo Krallığı'nda da devam etmiştir. Bütün Koryo Kralları Budizm'i benimsemişler ve monklara yiyecek ikramı, manastır bakımı gibi Budist ritüellerini yerine getirmişlerdir.[67] Bu dönemde Budizm bir inanç öğretisi olmanın yanı sıra adaletli bir yönetimi tesis etme görevini de ifa etmiştir.[68]

Joseon Krallığı dönemine gelindiğinde ise Budizm elit kesimin hegemonyası altında dejenerasyona uğramıştır. İlerleyen dönemlerde ise Budizm öğretisi büyük ölçüde aslından kopartılmış ve Budistlere baskı uygulanmaya başlanmıştır.[69] Zira bölgede artık Konfüçyanizm daha muteber bir inanç haline gelmiştir.

Daisaku Ikeda, **Buddhism: The Living Philosopy**, East Publications, Tokyo, 1974, s. 20-44.; Choi Rai-ok, "Buddhist Legends: Ligth the Path to Enlightenment", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, s. 57, 58.

[64] Carrithers, **The Buddha**, s. 12.; A. Ferdinand Herold, **The Life of Buddha**, Çeviri: Paul C. Blum, Charless E. Tuttle Company, Tokyo, 1954, s. 12-14.

[65] Karş.: Hogarth, **Syncretism of Buddhism and Shamanism in Korea**, s. 119.

[66] Clark, **Religions of Old Korea,** s. 27-29.; Ki-baik Lee, **A New History of Korea**, s. 59.

[67] Budizm'de önemli bir yere sahip olan Bulguksa Tapınağı bu dönemde yapılmıştır. Bkz: Hogarth, **Syncretism of Buddhism and Shamanism in Korea**, s. 139.

[68] Clark, **Religions of Old Korea,** s. 32, 33.; Hogarth, a.g.e., s. 134, 137.

[69] Charles Allen Clark, **Religions of Old Korea,** The Christian Literature Society yayınları, Seul, 1961, s. 37.; KOCIS, **Facts About Korea,** s. 190, 191.;

Japon işgali döneminde Kore Budizm'i her ne kadar bastırılmaya çalışılmışsa da başarılı olunamamıştır. Ancak, Budist liderler tarafından bazı reform niteliğindeki değişiklikler zamanla gerçekleştirilmiştir.[70]

Günümüzde Budizm Kore'de XXI. yüzyıl insanına ve ihtiyaçlarına cevap verebilme gayretini sürdürmeketdir. Budizm, bugün her ne kadar din olarak benimseyenler olsa da, Kore'deki diğer dinlere mensup insanlar tarafından da benimsenen öğretiler haline gelmiştir. Festivalleriyle, ritüelleriyle, ibadetleriyle ve meditasyonlarıyla Kore halkının ulusal kimliğinin oluşumu üzerinde büyük etkileri vardır.[71]

Budizm'in Kore tarihinde önemli bir yeri vardır. Öyle ki direkt veya dolaylı olarak Kore hayat tarzının şekillenmesinde rol almadığı hiçbir alan bulunmamaktadır.[72]

Yapılan son sayımlarda Güney Kore'de 10.726.463 kişi Budist olduğunu belirtmiştir. Bu rakam ise nüfusun %21,5'ine tekabül etmektedir.[73]

3. Konfüçyanizm

Konfüçyanizm M.Ö. VI. yüzyılda Konfüçyüs (K'ung Fu-tzu) tarafından kurulmuştur. Etik ve dinsel doktrinler barındıran bir inanç sistemidir. İlk dönemde tanrı inancı bulunmayan bir yapıya sahipken ilerleyen dönemlerde Konfüçyüs ve öğretilerine kutsallık addedilmiştir.

Öğretileri daha çok kişinin bireysel ve toplumsal hayatına yön verici tutum ve davranışlarında uyması gereken kuralları öğütleyen, sevgi, hoşgörü ve atalara saygı gibi erdemlerin önemine değinen söylemlerden müteşekkildir.[74]

---

[70] Ayrıntılı bilgi için bkz: Hogarth, **Syncretism of Buddhism and Shamanism in Korea**, s. 152, 153.; KOCIS, a.g.e., s. 190, 191.

[71] Güney Kore'de kayıtlı 7.244 adet Budist tapınağı ve 22.260 keşiş bulunmaktadır. Bkz: Kim, **Facts About Korea,** s. 238.; Budizm metinleri üç kategoride değerlendirilir: 1) Erdem, 2) Tefekkür, 3) Hikmet. Bkz: Edward Conze, **Buddhism: Its Essence and Development**, Happer & Row Publishers, New York, 1959, s. 13.

[72] Park Sung-Bong, "The Spiritual Potential of the Korean People", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, s. 14.; Chun Byong-Jo, "Korean Buddhism: Harmonizing the Contradictory", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, s. 44.; Jeffrey B. Rubin, "A Well-Lived Life: Psychoanalytic and Buddhist Contributions", **Psychoanalysis and Buddhism**, Ed: Jeremy D. Safran, Wisdom Publications, Boston, 2003, s. 387-409.

[73] KOCIS, a.g.e., s. 188.

[74] Clark, **Religions of Old Korea,** s. 112.; Kim, **Facts About Korea,** s. 239.

Konfüçyanizm'in Koguryo, Pekçe ve Şilla Krallıkları dönemindeki mevcudiyetine ve etkisine dair veriler günümüze kadar ulaşmıştır. Kore Yarımadası'nda ilk ulusal kamu eğitim sistemi Koguryo Krallığı döneminde "Ulusal Konfüçyanist Akademi" (T'aehak) ismiyle kurulmuştur. Bu sebeple Konfüçyanizm, Kore Yarımadası'nda eğitim açısından da önemli bir etkiye sahiptir.[75]

Koryo Krallığı döneminde her ne kadar devlet dini olarak Budizm gösterilse de devletin yönetim anlayışı ve yapısı Konfüçyanizm öğretilerini temel almaktadır. Joseon Hanedanlığı'nda ise Konfüçyanizm resmi ideoloji halini almıştır.[76]

Kore Yarımadası'na olan taarruzlarda Konfüçyanizm öğretileri halka işgale karşı koyma yönünde motivasyon kaynağı olmuş ve bunun etkisi ile Koreliler topraklarının bütünlüğü için savaşmaktan geri durmamışlardır.

Günümüzde, modern insanın yaşam tarzına paralel reformlarla Güney Kore'de yaşayan bir inanç sistemi olarak mevcudiyetini devam ettirern Konfüçyanizmin hemen hemen toplumun her kesiminde izlerine rastlanmaktadır. Ancak her geçen gün Güney Kore'de bir din olarak Konfüçyanizm'e mensup olduğunu belirten insan sayısı azalmaktadır. 1983 istatistiklerine göre Konfüçyanizm Güney Kore'de 232 tapınağa, 11.828 etik hocasına ve 786.955 müntesibe sahipken 2005 verilerinde müntesiplerinin sayısı 104.575 olarak tespit edilmiştir.[77]

Bugün Güney Kore'de halen Konfüçyus ve önde gelen öğrencileri için Seul'de bulunan Songgyun'gwan Tapınağı'nda ilkbahar ve sonbahar olmak üzere yılda iki kez anma töreni düzenlenmektedir.[78]

4. Taoizm

Kore Yarımadası tarihinde Taoizm en fazla Koryo Kralı tarafından desteklenmiştir. Çin'e Taoist din adamı ve Taoizm ile ilgili kitaplar getirtmek üzere elçiler göndermiş

[75] Park Sun-young, "Confucian Influences on Education", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, s. 138.; Nahm, **A Panaroma of 5000 Years: Korean History**, s. 21.; Yung Sa-soon, a.g.m., s. 108.; KOCIS, **Facts About Korea,** s. 192.
[76] Clark, a.g.e.**,** s. 102.
[77] Songgyun'gwan Tapınağı'nda gerçekleşen bu seremoniler orijinal formu korunmuş şekliyle sadece Kore'de uygulanmaya devam etmektedir. Bkz: An Byung-ju, "Songgyun'gwan: Sanctuary of Korean Confucianism", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, s. 133.
[78] Kim, **Facts About Korea,** s. 240.

ve bu süreç aynı zamanda Kore ile Çin arasında olumlu bağlantılar sağlanmasına zemin oluşturmuştur.[79]

Kore'de yaşayan hemen hemen tüm inanç sistemlerinde Taoist düşüncenin yer aldığı dile getirilmekle birlikte günümüzde Budizm ve Konfüçyanizm kadar güçlü bir yapıya sahip olmadığı söylenebilir. Aynı zamanda Kore'de yaşayan Taoizm'in yarımadadaki en kökli inanç sistemi olan Şamanizm'den etkinlendiği belirtilmektedir.[80]

Günümüzde Güney Kore'de Taoistlerin sayısının oldukça azaldığı ifade edilmektedir. Nüfusa oranla %1'den daha az müntesibi bulunmaktadır.[81]

5. İslam

İslamiyet'in ilk defa Kore Yarımadası ile teması Koryo Hanedanlığı döneminde siyasi ve ticari ilişler yoluyla gerçekleşmiştir. Ancak bu iletişim daha sonraki dönemlerde inkıtaya uğramıştır. Daha sonra 1900'lü yılların başlarında gerçekleşen Japon saldırıları sebebiyle Çin'e sığınan bir grup Koreli İslamiyetle burada tanışmış ve Müslüman olmuştur. Yine bu dönemde özellikle Japonya'da ciddi çalışmalara imza atan Abdurraşid İbrahim Efendi Koreliler'in İslamiyet'i seçmesinde önemli rol oynamıştır.[82]

2. Dünya Savaşı sonrasında yeniden Kore'ye dönen bu Müslüman Koreliler sadece bireysel olarak dini vecibelerini yerine getirebiliyorlardı. Kore Savaşı sebebiyle yarımadaya gelen Türk askerleri vesilesiyle bir Müslüman topluluğu oluşturabilmiş ve cemaat ruhunu kazanabilmişlerdir. Özellikle Türk askerleri arasında yer alan İmam Hatip Okulu mezunu İmam Zübeyir Koç, Koreliler'e İslam'ı tanıtma konusunda aktif rol oynamıştır. Yanına tercüman alarak Kore İslam Cemiyeti'nin organize ettiği yerlerde İslam hakkında konferanslar vermiştir. Bu döneme şahitlik eden Binbaşı Necmettin Alkan şu sözlerle izlenimlerini paylaşmıştır:

---

[79] Clark, **Religions of Old Korea,** s. 128.
[80] Park Sung-Bong, a.g.m., s. 14.
[81] KOCIS, a.g.e., s. 188.
[82] Lee Hee-soo, **The Advent of Islami in Korea – A Historical Account,** Research Centre for Islamic History, Art and Culture, İstanbul, 1996, s. 186-187.; Kim, **Facts About Korea,** s. 244, 245.

"Bu konferansların dinleyicileri gün be gün artıyordu ve konferanslar sonunda bir kısım Koreliler Müslüman olmak istiyorlardı. Bu yerde veya şu yerde kimse kimsei "Müslüman ol" diye zorlamıyordu tabii. Konferanslarda büyük dinimizin temelleri, Kur'an-ı Kerim, Cenab-ı Hak anlayışımız izah ediliyordu. Hakikatin ifadesiyle beraber de Hakkı tanıyanlar, İslamiyete geçiveriyorlardı."[83]

Kore'de 1955 yılında ilk defa imam tayini gerçekleşmiştir. 1967'de Kore Müslüman Federasyonu kurulmuş, 1976 yılı Mayıs ayında ise dünyanın dört bir yanından gelen Müslüman âlimlerle birlikte Güney Kore eski Cumhurbaşkanı Park Chung-hee'nin ücretsiz olarak tahsis ettiği arsa üzerine inşa edilen Seul Merkez Camisi'nin açılışı yapılmıştır. Ardından ikinci ve üçüncü cami Pusan ve Kwangju'da ibadete açılmıştır.[84]

6. Cheondogyo

Cheondogyo asıl itibari ile bir karşı koyma, bir tepki gösterme eyleminin sonucu olarak 1859 yılında Katolik Kilisesi tarafından aforoz edilen bir Koreli'nin ortaya koyduğu bir inanç sistemidir. Doktrinleri Şamanizm, Budizm, Deizm ve Hıristiyanlıktan seçilerek oluşturulmuştur.[85] Daha sonradan Batının ve diğer işgalci ülkelerin saldırılarına karşı toplum olarak bir atılım gösterme çabası formuna bürünmüştür. Bu dönemde ortaya konan bu tutum ise Cheondoistler tarafından "Batının bilgisine karşı Doğunun Bilgisi" söylemi ile ifade edilmiştir. Cheondogyo inancına göre tanrı her insanın beyninde bulunmaktadır ve insan bu yüzden değerli bir varlıktır.[86]

1955 verilerine göre Güney Kore'de Cheondogyo 87 tapınağa, 268 din adamına ve 1.495.713 müntesibe sahipken 1983 yılına gelindiğinde tapınak sayısı 249'a ve din adamı sayısı ise 3.264'e yükselmiştir. Ancak tapınak ve din adamı sayısındaki artışın aksine müntesip sayısı 52.530'a kadar gerilemiştir.[87]

---

[83] Lee Hee-soo (Cemil), **İslam ve Türk Kültürünün Uzak Doğu'ya Yayılması – Kore'de İslamiyet'in Yayılması ve Kültürel Tesirleri,** Türk Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 1991, s. 297.
[84] Ali Ulvi Mehmedoğlu, "Koreliler'in Din Değiştirme Motifleri", **M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi**, No:20, 2001, s. 178.; KOCIS, **Facts About Korea,** s. 197, 198.
[85] Office of Public Information of Korea, **A Handbook of Korea,** Seoul, 1955, s. 325.
[86] Kim, **Facts About Korea,** s. 138.
[87] Kim, **a.g.e.,** s. 241.

7. Taejonggyo

Taejonggyo Kore Yarımadası'nın en köklü dinlerinden biridir. Yaklaşık 4.000 yıllık bir geçmişi olduğuna inanılır. Bu dine göre tanrı hem yaratıcı, hem öğretici hem de Hanul isminde kraldır. Hanul insan olarak Tan-gun'da, yani Korelilerin hem atası hem öğreticisi hem de kralı olduğu varsayılan bir insan cismine bürünmüştür.[88]

Taejonggyo XV. yüzyılda Kore Yarımadası'nda cereyan eden savaşlar sonrasında tümüyle tarih sahnesinden silinmiştir. Ancak Taejonggyo gibi pek çok inanç sistemi Kore ulusçuluğunun yeniden canlandırılmaya başlandığı XIX. yüzyıl sonları ve XX. yüzyılın başlarında temsilen de olsa yaşatılmaya başlanmıştır.[89]

8. Yerel Dinler

Kore Yarımadası köken itibari ile dışarıdan gelen Konfüçyanizm, Budizm ve Taoizm gibi köklü dinlerin yanı sıra kendi bünyesinde de yeni dinlerin oluşumuna tanıklık etmiş bir bölgedir. Bu yeni yerel dinler arasında Joseon Krallığı döneminde Ch'oe Che-u (1824-1864) tarafından şekillendirilen Tonghak inanç sistemi, Kang ıl-sun (1871-1909) tarafından şekillendirilen Chungsan inanç sistemi, Pak Chung-bin (1891-1943) tarafından şekillendirilen Won Budizm'i[90] ve Na Ch'ol (1863-1916) tarafından şekillendirilen Tan'gun'gyo zikredilebilir. Günümüzde ise yerel inanç sistemlerin sayısının 300-400 arasında olduğu tahmin edilmektedir. Çoğunun ortak noktası ise genel olarak ahlak konusunda Konfüçyanist, dini törenler bağlamında Budist ve dinsel ritüeller açısından da Taoist bir yapıya sahip olmalarıdır.[91]

Diğer yandan köylerde düzenlenen ve bir yönüyle dini olarak tanımlayabileceğimiz törenler de her geçen gün azalmakla birlikte halen varlığını sürdürmektedir. Bu törenler, asılları itibari ile dağ ve akarsu gibi doğaya ait öğelerin sahip olduğu olağanüstü güçlere saygı gösterme ve tapınma ritüellerine dayanmaktadır.

---

[88] Clark, **Religions of Old Korea,** s. 137, 138.
[89] Kim, **Facts About Korea,** s. 247.
[90] Wonbulgyo öğretileri temelde Budist öğretilere dayanan bir inanç sistemidir. İstatistiklere göre Güney Kore'de Wonbulgyo dinine mensup kişi sayısı 96.333, tapınak sayısı 344 ve din adamı sayısı ise 3.921 olarak gösterilmektedir. Bkz.: Kim, **Facts About Korea,** s. 241, 247.
[91] Choi Joon-sik, "Indigenous Religions", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, s. 228-233.; Yim Suk-jay, vd., "Korean Religion", **The Encyclopedia of Religion,** C:VIII, 1987, s. 368, 369.

II. BÖLÜM – EVANJELİZM

A. Evanjelizm

Genel bağlamda Hıristiyanlık'ta, özelde ise Protestan Kilisesi'nde yaygın olarak kullanılan ve Protestan geleneğinde daha temel bir kavram olarak karşımıza çıkan "evanjelizm"[92] köken itibari ile Grekçe'de "iyi haber" ve "müjde" anlamlarına gelen "euangelion" kelimesinden türemiştir. Reform dönemi sonrasında tüm reformistler için muhalifleri tarafından bir sıfat olarak yakıştırılan "evanjelik" terimi ise günümüzde pek çok Protestan Kilisesi'nin kendilerini tanımlarken kullandıkları bir terim haline gelmiştir.[93]

XIX. yüzyılda Anglo-Amerikan dünyasında ortaya çıkan dini hareketlilik neticesinde tebarüz eden gruplar için de evanjelizm/evanjelikalizm terimi kullanılmıştır. İngiliz Kilisesi'nde ise kişisel değişimi ve Mesih'in kefaret olarak öldüğüne iman etmenin kurtuluş getireceğine inananları ifade etmek için tercih edilen bir kavramdır.[94] Diğer yandan bu terim bir dini gelenek anlamında bir tarzı ifade için de kullanılır. Presbiteryenler, Metodistler, Baptistler ve Kongregasyonalistler bu bağlamda değerlendirilirler.[95]

"Evanjelist" kelimesi yine Grekçe'deki "eu" yani "iyi" ve "angelos" yani "mesaj getiren" kelimelerinden türemedir ve "iyi haber getiren", ıstılah olarak ise "İncil'i vaaz eden" ve "İncil mesajını derleyip yazıya geçiren" anlamlarına gelmektedir. Yeni Ahit'te üç yerde "evanjelist" kavramı bu anlamda kullanılmıştır. "İyi haber" kavramının Matta, Markos, Luka ve Yuhanna İncilleri için de kullanılıyor olması sebebiyle bu dört İncil'in yazarları da evanjelist olarak kabul edilmektedir.[96]

---

[92] Ali Erbaş, **Hristiyanlık**, İnsan Yayınları, İstanbul, 2004, s. 48.
[93] Millard J. Erickson, "Evangelicalism", **Modern Christian Thought**, Ed: Alister E. Mc Grath, Blackwell Yayınları, 1997, s. 183.
[94] George M. Marsden, "Evangelical and Fundamental Christianity", **The Encyclopedia of Religion,** Ed: Mircea Eliade, Macmillan Yayınları, New York, C:V, 1987, s. 190.; Erickson, a.g.m., s. 183.
[95] Sung Jin Kim, "The Beginning of South Baptist Mission Work in Korea" **Korean Journal Theology,** Seul, S. 2, 2000, s. 270, 271.; Bryan Burton, "Presbyterianism", a.g.e., s. 466.; Geoffret Wainwright, "Methodism", **Modern Christian Thought**, s. 473, 474.; Bayram Polat, "Evanjelik Bir Hareket – Metodist Kilisesi" **Genç Akademisyenler İlahiyat Araştırmaları,** Ed: Sami Erdem, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 2009, s. 575.
[96] Şinasi Gündüz, "Protestan Geleneğinde Yeni Hıristiyan Sağı Olarak Evanjelizm", **VIII. Kur'an Sempozyumu,** Fecr Yayınları, Ankara, 2006, s. 51.

Aynı zamanda "evanjelizm" bütün insanları Hıristiyanlığa davet etme ve yeni din değiştirenlere İncil'i tanıtma anlamına geldiğinden dolayı [97] bir evanjelist için muhatap sadece diğer din mensupları değil aynı zamanda dine ve kiliseye duyarsızlaşmış ve dindarlıktan uzaklaşmış Hıristiyanlardır.[98]

"Evanjelist" terimi ayrıca kimi mezheplerde kilise kurucuları için, kimilerinde İncil derslerini yürütenler, cadde ve sokaklarda insanlara hitap edenler için, kimilerinde de kilisenin resmi görevlileri için kullanılmaktadır.[99]

"Evanjelizm", tarih içerisinde farklı anlamlar yüklenmesi sebebiyle anlam karmaşası yaşanılan bir terim olmuştur. Aynı kökten olan "evanjelikalizm" ve "evanjelizasyon" terimleri birbirlerinden farklı anlamlar taşıyor olsa da kimi zaman birbirlerinin yerine kullanıldığı görülmektedir.[100]

Kısaca, kökleri bir olan bu kavramlardan; İncil'in mesajını tüm insanlığa ulaştırmaya "evanjelizm", bunu kendine görev addeden kimseye "evanjelist", bu çabanın sonucunda elde edilen sonuca "evanjelizasyon" ve özellikle Protestan Hıristiyanlıkta var olan bu akıma "evanjelikalizm" denmektedir.[101]

Evanjelizasyon diğer bir ifade ile süreç sonunda elde edilen "değişim"e işaret etmektedir. Bu değişimden kasıt sadece Hıristiyan olmayanların Hıristiyanlığa geçmesi değil, aynı zamanda zayıf bir inanca sahip olan herhangi bir Hıristiyanın, İncil'in mesajına muhatap olması neticesinde imanını kuvvetlendirebilmesidir.[102]

---

[97] Mehmet Aydın, **Hıristiyan Kaynaklarına Göre Hıristiyanlık,** Türk Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2007, s. 136; Güngör, **Evanjelikler**, Berikan Yayınevi, Ankara, 2011, s. 12.
[98] Güngör, a.g.e., s. 16.
[99] Güngör, a.g.e., s. 13.
[100] Nicholas Lossky, vd., "Evangelism", **Dictionary of the Ecumenical Movement**, WCC Yayınları, Geneva, t.y., s. 396.; Güngör, a.g.e., s. 11.
[101] Güngör, a.g.e., s. 12.
[102] Lossky, vd., "Evangelical Mission", **Dictionary of the Ecumenical Movement**, s. 392.; Güngör, a.g.e., s. 17, 18.; John H. Leith, "Presbyterianism, Reformed", **The Encyclopedia of Religion,** C:II, 1987, s. 522.

B. Evanjelizmin Doğuşu

Evanjelizm, günümüzde büyük ölçüde Protestanlığı ifade etmektedir. Zira köken itibari ile evanjelizm bir Protestan harekettir. Dolayısıyla evanjelizmi anlamak öncelikle Protestanlığı anlamayı gerektirmektedir.

Protestanlık, Hıristiyanlık tarihinde XV. yüzyıldan itibaren başlayan reformasyon hareketleri neticesinde teşekkül eden bir mezheptir. Martin Luther (1483-1546)[103] taraftarlarının Speyer Meclisi'ndeki (1529) protestoları nedeniyle bu adla adlandırılmışlardır. Katolik Kilisesine bir tepki olarak ortaya çıkan "Protestanlık", genel bağlamda bu eleştirel söyleme sahip reformist kiliseler için kullanılan bir terimdir. Bu kiliselerin ortak yanı dinde yetkinlik, papanın konumu, sakramentelerin sayısı ve ne ifade ettikleri gibi konularda Katolik Kilisesi'ne karşı çıkmalarıdır. Ancak bu Protestan akım, süreç içerisinde her bölgenin kendi sosyo-politik, kültürel ve konjektürel yapısına göre farklılıklar göstermeye başlamış ve her geçen gün Protestan Kiliseleri'nin sayısı çoğalmıştır. Lutheranizm, Calvinizm ve Zvinglianizm Protestanlık akımının en önemli üç koludur. Protestanlığın teşekkülüyle sonuçlanan reform hareketi genellikle Luther'le başlatılmasına rağmen, Luther öncesinde John Wycliffe (1330-1384), Jan Hus (1372-1415) ve Desiderus Erasmus (1466-1536) bu akımın ortaya çıkışı ve yayılışında önemli rol oynamışlardır. [104] Bu açıdan bakıldığında, Luther ile evanjelizmin canlandığı ifade etmek daha yerinde bir tespit olacaktır.

Luther'in anlayışına göre "evanjelizm", Hıristiyanlığı İncil'e göre yeniden anlama ve anlamlandırma, kiliseyi ise Tanrı'nın sözüne uygun hale getirmeyi ifade eder. Protestanlığın diğer bir güçlü akımı olan Kalvinist söylem de Kutsal Metne vurgu yönüyle Lutherci söyleme benzemektedir.[105]

---

[103] Martin Luther'in kişiliği ve siyasi görüşleri hakkında detaylı bilgi için bkz.: Peter F. Wiener, **Hitlerin Manevi Atası Martin Luther**, Çev: Hakan Olgun, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 2002, s. 39-48, 69-99.

[104] Hakan Olgun, **Sekülerliğin Teolojik Kurgusu: Protestanlık,** İz Yayıncılık, İstanbul, 2007.; Şinasi Gündüz, **Din ve İnanç Sözlüğü,** Vadi Yayınları, Ankara, 1998, s. 312.; Mustafa Bıyık, **Presbiteryenlik ve Türk Presbiteryenler**, Ankara Okulu Yayınları, Ankara, 2006, s. 13, 14.

[105] Park Gyeung-Su, "A Brief History of Calvin Studies in Korea", **Korean Journal of Christian Studies,** No:75, Mart 2011, s. 158, 159.; Burton, a.g.m., s. 466.; Lossky, vd., a.g.m., s. 393.

Evanjelikalizm, ilerleyen dönemlerde Luther'in yanı sıra yine Kutsal Kitap ile İsa Mesih'in kurtartıcı kişiliğini ön planda tutan Fransa'da John Calvin (1509-1564), Zürih'te Ulrich Zwingli (1484-1531), İskoçya'da John Knox (1514-1572) ve İngiltere'de Thomas Cranmer (1489-1556) gibi Avrupa kıtasının diğer önde gelen Protestan reformcuları ve bu reformistlerin girişimleri ile süreçte teşekkül eden Luteranlar, Metodistler, Presbiteryenler, Baptistler, Kongregasyonalistler gibi ana kiliseler dışında pek çok alt kilisenin ortak bir adı olarak kullanılmıştır.[106]

Evanjelizm, her ne kadar Avrupa merkezli olsa da Amerika kıtasına göçlerin başlaması sonrasında burada kendine sağlam bir zemin bulmuş ve yine bu kıtadan tüm dünyaya evanjelik hareketler yayılmıştır.

C. Amerika'da Evanjelizm

1492'de Christoph Colomb (1451-1506) tarafından keşfedilen Amerika kıtası siyasi ve ekonomik istikrarsızlıklar sebebiyle sıkıntılı bir dönem geçiren Avrupalılar için iyi bir fırsat olarak görülmüş, kimi zaman yol paralarına karşılık kölelik anlaşmaları imzalayarak da olsa kıtaya göçler başlamıştır. Göçlerle birlikte Protestanlığın da kıtaya girişi gerçekleşmiştir. Öncelikle Kuveykır, Anglikanizm ve Presbiteryanizm kıtaya ayak basmış ve ardından Lutheranizm, Kalvinizm ve Moraviyanlar da kıtada yerlerini almıştır. Özellikle 1727-1775 yılları arasında 65 binden fazla Alman kıtaya göç etmiş ve bu göçmenlerin dinsel hizmetlerini yerine getirecek din adamı ihtiyacı kendisini hissettirmiştir. Amerika'nın kuzey ve güneyine yönelik yoğun göçler, Alman ve İskandinav Lutheran grupların daha güçlü bir şekilde organize olmalarını gerektirmiştir. Bu bağlamda grupların "Amerikan Evanjelizmi" isimli bir yapı altında birleşmesi söz konusu olmuştur.[107]

XVIII. yüzyıla kadar Avrupa'da etkin olan evanjelik hareketler, sömürgecilik süreciyle birlikte kıtaya göç eden Avrupalılar ile Amerika'ya giriş yapmış ve bu bölgede de faal olmuşlardır. XVIII. ve XIX. yüzyıllarda her geçen gün çoğalan bu

[106] Şener Faruk Bedir, "Evanjelik Hıristiyanlığın Misyon Anlayışı ve Misyonerlik Yöntemleri", Ondokuz Mayıs Üniversitesi, basılmamış yüksek lisans tezi, Samsun, 2005, s. 19, 20.; Bıyık, **Presbiteryenlik ve Türk Presbiteryenler**, s. 15, 16.
[107] Olgun, **Sekülerliğin Teolojik Kurgusu: Protestanlık,** s. 109-112, 118.

evanjelik akımlar temelde Avrupa'daki Pietizm, Büyük Britanya'daki Metodizm ve Amerika'daki Büyük Uyanış gibi birbirleri ile bağlantılı olan üç hareketten kaynaklanarak ortaya çıkmıştır. Özellikle Amerika ve Britanya evanjelizmin günümüzdeki şeklini almasında önemli rol oynamıştır.[108]

D. Evanjelizmin Genel Özellikleri

Katolisizm'e tepki olarak ortaya çıkan Protestan geleneği, temelde kendilerini Katolik geleneğinden ayıran özellikleri ile yani karşı çıktıkları konularda kendi görüşlerinin ne olduğu ile ifade etmektedirler. Bundan dolayı evanjelizmin özellikleri de bu çerçevede zikredilmektedir. Bu ise temelde; Kutsal Metnin aslî ve değişmez otorite olduğuna inanmaları, yalnızca iman ve Kutsal Kitap yoluyla kurtuluşa ulaşılabileceğine ve İsa Mesih'in mucizelerinin tarihsel gerçekliğine, çarmıha gerildiğine ve yeryüzüne ikinci kez geleceğine olan inançlarıdır.[109] Yine her evanjelist, evanjelik hareketin öğretilerini kabul etmekle kendisinin yeniden doğmuş (Yuhanna, 3:3) bir Hıristiyan olduğunu ve bu bağlamda diğer bütün Hıristiyanlardan farklı bir konumda bulunduğunu kabul etmektedir.[110]

Evanjeliklerin öne çıktığı bir diğer konu ise İncil'in mesajını yaymaya ve bunu teşvik etmeye verdikleri ehemmiyettir. Bu yönleriyle evanjelikler bireysel veya organize halde diğer inançlara mensup olanlara ve yine Hıristiyan olmasına rağmen İncil'in mesajını yaşantısında yeterince tebarüz ettirmeyenlere yönelik faaliyetler düzenlemekte, onları Kutsal Kitap ile yakınlaştırmaya çalışmaktadırlar.[111]

Kutsal Kitabı esas alan evanjelistler, kitapta bahsedilen kehanetlerin[112] vuku bulması için de kendilerini vazifeli addederler. Mesih'in dönmesi için Tanrı'yı buna

---

[108] Bedir, a.g.t., s. 19, 20.
[109] Bedir, a.g.t., s. 18.
[110] Şinasi Gündüz, **Hıristiyanlık,** İsam Yayınları, İstanbul, 2006, s. 133.
[111] Bedir, a.g.t., s. 19.; Gündüz, **Hıristiyanlık,** s. 133
[112] Bazı fundamentalist evanjelik hareketlere göre Tanrı'nın dünyevi olarak Yahudiler için ve uhrevi olarak Protestanlar için iki planı vardır. Tanrı'nın, Yahudiler için olan dünyevi planı, onların dünyaya egemen olmalarını mümkün kılmasıdır. Yahudiler için olan bu plana destek olmaları halinde evanjelikler de ahirette gerçek kurtuluşa ulaşacaklardır. Yahudiler'deki Mesih beklentisi ile paralellik arzeden bu inancı benimseyen evanjelikler, Yahudilere destek olmaları sayesinde Mesih'in ikinci gelişinden sonra gerçekleşecek olan Armegedon Savaşı'nda Yahudilerle birlikte iyiler tarafında yer alacaklardır. Müslümanlar, Katolikler ve Yahudilerin düşmanlarının ise kötüler arasında yer alacaklarına inanmaktadırlar. İsa önderliğindeki bu savaşta Yahudiler bu savaşı kazanacak ve

zorlamaları gerektiğine inanmaktadırlar. Bu ise gereken şartların dünya üzerinde yerine gelmesi ile mümkündür. Bunun için de siyasetten medyaya, eğitimden sağlığa kadar her türlü alanda aktif rol alınmalı ve tüm bu kanallar evanjelizasyon için birer araç haline getirilmelidir.[113]

E. Evanjelizm ve Misyonerlik

Latince "missio" kelimesinden gelmekte olan "misyon", sözlük anlamı itibari ile "görev" ve "yetki" anlamlarına gelmektedir. "Misyoner" terimi ise "görevli" anlamını taşır.[114]

Hıristiyan literatüründe dinin yayılması amacıyla Katolik Kilisesince görevlendirilen kilise temsilcileri "misyoner", bu misyonerlerin faaliyet göstermek üzere gittikleri ülkeler ise "misyon ülkeleri" olarak isimlendirilmiştir.[115]

Hıristiyanlıkta "misyonerlik" dinsel referansını İsa'nın havarilerine yönelik sözlerine dayandırır. İsa'nın havarilerini gönderirken dile getirdiği "gidin" ve "deyin ki" ifadeleri ile başlayan sözleri Hıristiyan misyonerliğinin temel referansı olarak kabul edilir.[116] Yeni Ahit'te yer alan en temel ifade ise Matta İncil'indeki şu pasajdır;

> *"Şimdi, gidip bütün halkları talebelerim edinin; onları Baba, Oğul ve Kutsal Ruh adıyla vaftiz edin. Size emrettiğim her şeyi tutmalarını onlara öğretin ve işte ben dünyanın sonuna kadar sizinle birlikteyim" (Matta, 28:19-20)*

XIX. yüzyıl sonları itibari ile "misyonerlik" kavramı yerine "evanjelizm" veya "evanjelizasyon" kavramlarının tercih edildiği görülmektedir. Zira misyonerlerin

---

kendilerinin de içinde bulunduğu bin yıl sürecek olan dünya egemenliği hüküm sürecektir. Evanjelikler, bu kehanetlerin gerçekleşmesi için kendilerinin Yahudi olmaları gerekmediğine, ancak Yahudilere her türlü yardımı yapmanın gerekliliğine inanmaktadırlar. Bkz: Ingmar Karlsson, **Din, Terör ve Hoşgörü**, Çev: Turhan Kayaoğlu, Homer Kitabevi ve Yayıncılık, İstanbul, 2005, s. 164.; Bedir, a.g.t., s. 43.

[113] Yasin Yaylar, "Evanjelizm ve Türkiye Planı", Ahi Evran Üniversitesi, basılmamış yüksek lisans tezi, Kırşehir, 2011, s. 16.

[114] Şinasi Gündüz, **Misyonerlik**, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2007, s. 14.; Farklı bir anlamı için "Göndermek (sending)" bkz: Gil Pyo Lee, "Missional Vision for Renewal", **Korean Journal of Christian Studies,** No:75, Mart 2011, s. 259.

[115] Gündüz, **Misyonerlik**, s. 14.

[116] Şinasi Gündüz, "Hıristiyan Misyonerliği", **Yaşayan Dünya Dinleri**, ed: Şinasi Gündüz, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, İstanbul, 2007, s. 196.

faaliyet gösterdiği ülkelerde "misyon" ve "misyoner" kelimeleri bir yönüyle de Batı'nın hegemonyacı ve baskıcı tavırlarını çağrıştımaya ve sömürgecilikle eşdeğer görülmeye başlamış ve bu sebeple de olumsuz bir imaja sahip olmuştur. Diğer bir sebebi de tebliğde İncil mesajının iletilmesinin ön planda olduğunu vurgulama isteğidir. Aynı şekilde "şahitlik/tanıklık", "şehitlik" ve "beyan" kavramları da Kutsal Mesaj'ı Hıristiyan olmayanlara ulaştırma anlamında "misyonerlik" kelimesine alternatif olarak kullanılmıştır.[117]

Hıristiyan teolojisinde yer alan "misyonerlik" kavramı "tebliğ" kavramından farklı olarak misyonerlikte bireylerin bir şekilde Hıristiyanlaştırılması ve bunu gerçekleştirebilmek için başvurulan her yöntemin meşru ve mübah olduğu kabulüne dayanmaktadır.[118]

F. Evanjelizm ve Fundamentalizm

Fundamentalizm, sözlük anlamı olarak "temel", "esas" ve "esaslı" gibi anlamlara gelen Latince "fundament" kelimesinden türemiştir. Sadece Amerikan İngilizcesi'nde rastlanan bu kelime, terim olarak Kutsal Kitap'a sıkı sıkıya bağlı olan Amerikan Protestanlığı'nın teolojik bir kolunu ifade etmektedir ve İncil'in yorum ve kritiğine karşı olmasıyla ön plana çıkmaktadır. Bu kavram ilk olarak 1910-1915 arasında elit muhafazakârların finanse ettiği "The Fundamentals" (Temel Prensipler) adı altında neşredilen yazı dizisiyle ortaya çıkmıştır. Bu yazılarda İncil'in yanılmazlığı, ferdi hidayetin mutlak gerekliliği ve dünyanın içinde bulunduğu olumsuz durumdan dolayı İsa Mesih'in yeryüzüne gelmesinin yakın oluşu gibi konular kaleme alınmıştır. Temel Prensipler'i neşreden Amerikalı Protestanlar 1919'da Dünya Fundamentalist Hıristiyan Birliği'ni (World's Christian

[117] Osman Cilacı, **Hristiyanlık Propagandası ve Misyonerlik Faaliyetleri,** Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2005, s. 30.; Gündüz, **Misyonerlik**, s. 15.; Ahmed Yüksel Özemre, **Din ve Misyonerlik**, Pınar Yayınları, İstanbul, 2004, s. 75-82.

[118] Yasin Yaylar, **İsrail-Amerika-Evanjelizm**, Altınpost Yayıncılık, Balıkesir, 2012, s. 25, 26.; Gündüz, **Misyonerlik**, s. 26.; Ayrıca bkz.: Yasin Aktay, "Metin, Tarih ve Şiddetin Kaynakları", **Milel ve Nihal İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi,** Ed: Şinasi Gündüz, C:4, S:3, 2007, s. 100, 101.

Fundamentals Association) kurmuş ve bununla saf bir öğreti ile kilise disiplinine bağlanmanın gerçekleşmesini hedeflemişlerdir.[119]

Dünyanın gidişatından duyulan endişe, sekülerleşme, modernleşme, Kutsal Kitap yorumlarındaki yanlış ve zararlı ifadeler, Evrim teorisi Fundamentalizm'i doğuran sebepler arasında gösterilmektedir. Günümüzde her ne kadar farklı inanç grupları için kullanılsa da ve özellikle İslam ile özdeşleştirilmeye çalışılsa da [120], "Fundamentalizm" Hıristiyan geleneğine, özellikle Amerikan Protestanlığı'na özgü bir fenomendir ve Evanjelikalizm'in bir alt türüdür.[121]

Evanjelikalizm ve Fundamentalizm'in ortak noktası, düşüncelerinin kaynağı olarak Kutsal metni göstermeleri[122] ve Kutsal Kitap'ı yanılmaz bir otorite olarak kabul etmeleridir. Diğer yandan fundamentalistlerin örgütlü ve direnişçi bir yapıya sahip olmaları, onları evanjeliklerden ayıran en önemli özelliktir. Fundamentalistlerin üzerinde durdukları beş ilke ise; Kutsal metnin ifade olarak doğruluğu, İsa Mesih'in ulûhiyeti, Mesih'in bakireden doğması, kefaret doktrini, İsa'nın bedensel olarak mezardan çıkarak yükselmesi ve tekrar döneceği ilkeleridir. [123] Günümüzde Protestanlığın en yaygın grubunu oluşturan Evanjelikalizm, Fudamentalizm'e göre daha ılımlı bir yapıya sahiptir ve sosyal söylemleri ile ön plana çıkmaktadır.[124]

G. Evanjelizmin Asya Kıtasına Yayılışı

Orta ve Kuzey Avrupa ile Kuzey Amerika'da oldukça aktif olan evanjelik hareketler sahip oldukları ekonomik imkânlarla birlikte dünya genelinde, özellikle yoksulluğun ve imkânsızlıkların çok olduğu bölgelerde insani yardım projeleri ile ciddi anlamda misyonerlik faaliyetlerini yürütmektedirler. Pek çok geri kalmış toplum bu sosyal yardım ve eğitim projeleri yoluyla Hıristiyanlığı topraklarında yaşatmaya

[119] Ali Rafet Özkan, **Fundametnalist Hristiyanlık**, Alperen Yayınları, Ankara, 2002, s. 9, 10.; Güngör, **Evanjelikler**, s. 29.; Ingmar Karlsson, **Din, Terör ve Hoşgörü**, s. 39.
[120] Kudret Emiroğlu, Suavi Aydın, **Antropoloji Sözlüğü,** Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara, 2003, s. 322.; Ingmar Karlsson, **Din, Terör ve Hoşgörü**, s. 42.
[121] Gordon Marshall, **Sosyoloji Sözlüğü,** Çev: Osman Akınhay, Derya Kömürcü, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara, 1999, s. 251.; Özkan, **Fundametnalist Hristiyanlık**, s. 12-14.
[122] Olgun, **Sekülerliğin Teolojik Kurgusu: Protestanlık,** s. 378.
[123] Gündüz, **Din ve İnanç Sözlüğü,** s. 134.; Bedir, a.g.t., s. 25.
[124] Hakan Olgun, "Protestanlık", **Yaşayan Dünya Dinleri**, ed: Şinasi Gündüz, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, İstanbul, 2007, s. 132.

başlamıştır.[125] Asya kıtası da, bünyesinde yer alan yoksulluğun ve savaşların insanların belini büktüğü pek çok ülkesiyle misyonerlerin hedefi haline gelmiştir.

Hıristiyanlığın Asya kıtası ile olan ilk teması Ortaçağ'da gerçekleşmiştir. Heretik olarak nitelendirilip baskı uygulanan Nestûrîler Hindistan'ın ötelerine kadar gitmişler, VII. yüzyılda ise Nestûrî papazları iç Asya topraklarını geçerek Çin'e varmışlardır. Daha sonra ise Fransisken, Dominiken ve Cizvit misyonerleri vasıtasıyla Asya kıtasındaki Hıristiyan nüfus artmaya başlamıştır. Moğollar döneminde, Dominiken ve Fransisken misyonerlerinin açtıkları kapıdan diğer misyonerler Asya topraklarına akın etmişler ve birçok misyon hareketi de Orta Asya'dan Çin'e ulaşmıştır. Buradaki misyonerlik faaliyetleri ile Hıristiyanlaşan Asyalılar'ın sayısı artmıştır. İhtiyaca binaen Pekin ve Çin'in diğer büyük şehirlerinde piskoposluklar kurulmuştur. Daha sonra Cizvitler Hindistan'ın Goa şehrinde Umumi Misyon Merkezi'ni kurmuş ve Hindistan halkına İncil'i öğretmeye başlamıştır. Goa şehri kısa bir zaman diliminde Uzakdoğu'ya yönelik misyoner faaliyetlerinin merkezi haline gelmiştir.[126]

Portekizliler'in 1542'de Japonya'nın Satsuma sahiline varmasıyla Cizvit misyoneri Francis Xavier misyonerlik faaliyetleri yürütmek istemiş ancak Japonca bilmiyor olması ve Hıristiyanlığın Japon kültürü ile uyumsuzluğu sebebiyle Japon toplumunu Hıristiyanlaştırma konusunda bir başarı gösterememiştir. Ayrıca Asya'da ciddi oranda müntesibi olan Budizm, misyonerler tarafından yeterince bilinmediği için Budistlerin inanışlarına ters olan söylem ve davranışlar Asya insanı tarafından tepki görmüştür. Ancak Katolik misyoner A. Villion XX. yüzyılın başlarında Japonya'da tanıştığı bir Budist rahipten Budizm ile ilgili detaylı bilgiler edinmiş ve Budizm'in litürjik yapısının Katoliklik ile benzerlikler taşıdığını tesbit ederek bunları Hıristiyanlığa adapte etmeye çalışmıştır. Böylelikle daha ılımlı diyaloglar gerçekleştirmeye başlayan misyonerler 1964 yılında kurulan Hıristiyanlık Dışı Dinler

[125] Bununla birlikte Hıristiyan evangelizmi, pek çok organize çabaya rağmen Müslüman dünyada ciddi bir etki gösterememişlerdir. Nitekim son yarım asırda Müslümanların oranındaki artışı %235, Hıristiyanların artışını ise %47 olarak gösteren raporlara ek olarak batıda dindar Hıristiyanların sayısının gittikçe azalması, özellikle Müslüman yoğun olduğu Asya ve Afrika ülkelerinde uygulanmak üzere Hıristiyan misyolojisinde radikal değişimlere gitme ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bkz.: Hakan Olgun, "Misyonerlikte C-5 Stratejisi: Mesihi Müslümanlık" **İslâmî Araştırmalar Dergisi**, C:20, S:2, 2008, s. 179.; Olgun, "Protestanlık", **Yaşayan Dünya Dinleri**, s. 132.

[126] Baki Adam, "Hıristiyanlık", **Diyanet İslam Ansiklopedisi,** Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C:17, İstanbul 1998, s. 363.

Sekreteryası'na 1971'de Asya Dinleri Birimi'ni de ilâve etmişlerdir. Bu birim Budistlerle diyalogun imkânı ve alanları konusunda "Budizm'le Buluşmaya Doğru" başlıklı bir rapor hazırlamış ve süreç içerisinde Budistlerle çok sayıda diyalog toplantısı düzenlemiştir. Bu bağlamda, diyalogun Hıristiyan öğretisi çerçevesinde "kurtuluş diyalogu" olduğunu açıklayan Papalık Dinler Arası Diyalog Konsili, "Hıristiyan mesajının diğer kültürler içinde enkarnasyonu" anlamına gelen enkültürasyon yönteminin misyonerlik faaliyetlerinde uygulanmasını teşvik etmiştir.[127]

Böylelikle aslen Güneybatı Asya kökenli bir din olan Hıristiyanlık öncelikle Avrupa'da kendine yer bulmuş ve Latince'ye çevrilen din dili ile, kiliselerde tercih edilen Avrupa müziği ile bir Batılı din haline gelmiştir. Ancak XVI. yüzyıl ve sonrasındaki sömürgecilik politikaları ile Hıristiyanlık, kolonistler ve misyonerler aracılığıyla hem Amerika'ya, hem yer yer Afrika'ya ve hem de Asya kıtasına ulaşan ve yeryüzü coğrafyasına en fazla yayılan bir dünya dini haline gelmiştir.

2004 verilerine göre hemen hemen tüm Asya kıtasında azınlık olarak da olsa varlığını sürdüren Hıristiyanlık, Asya ülkeleri arasında Ermenistan'da %97, Doğu Timor'de %93, Filipinler ve Gürcistan'da %84, Lübnan'da %53, Güney Kore'de %29 Hıtristiyan nüfus oranıyla bu ülkelerin hâkim olan dinidir. Ayrıca Orta Asya Türk Cumhuriyetleri arasında yer alan Kazakistan %45, Kırgızistan %22, Türkmenistan %12 ve Özbekistan %10 Hıristiyan nüfus oranına sahiptir. Nüfusunun büyük bir bölümü dinsiz olan Vietnam'da ise Hıristiyanlık Budizm'den sonra ülkedeki ikinci baskın dindir.[128]

Filipinler 67,2 milyon Katolik nüfusu ile dünyanın dördüncü, Asya kıtasının ise birinci en kalabalık Katolik Hıristiyan nüfusuna sahip ülkesidir. Asya kıtasında

---

[127] Ali Murat Yel, "Geleneğin Bozulması: Kurtuluş Teolojisi ve Cizvitler", **Dîvân İlmî Araştırmalar Dergisi**, Bilim Sanat Vakfı Yayınları, C:2, S:5, 1998, s. 36, 37.; Adam, a.g.m., s. 363.; Ayrıntılı bilgi için bkz.: Ernst Benz, "Yabancı Dinleri Anlama Üzerine", **Dinler Tarihinde Metodoloji Denemeleri**, Ed: Mehmet Aydın, Çev: Mehmet Aydın, vd., Din Bilimleri Yayınları, Konya, 2003, s. 135-153.; Ayrıca Evanjelik hareketlerin İslam ülkeleri ile teması hakkında bilgi için bkz.: Hugh Goddard, **A History of Christian-Muslim Relations**, Edinburgh University Yayınları, Edinburgh, 2000, s. 125, 189-191.; Ziya Kazıcı, **Müslüman Hıristiyan İlişkileri Tarihi**, Kayıhan Yayınları, İstanbul, 2011, s. 32-42.

[128] Fügen Berktay, Emin Atasoy, "Dinler Coğrafyasına Küresel Bir Bakış", **Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,** C:10, S:18, Aralık 2007, s. 28.

Filipinler'i 13,5 milyon Katolik nüfusu ile Hindistan, 7,8 milyon ile Çin, 7,7 miyon ile Vietnam, 5,1 milyon ile Güney Kore ve 4,6 milyon Katolik nüfus ile Endonezya takip etmektedir.[129]

En kalabalık Protestan nüfusuna sahip ülkelere gelince; dünya sıralamasında ABD, Birleşik Krallık ve Almanya'dan sonra Asya kıtasından Hindistan 21 milyon Protestan nüfusu ile dördüncü, Güney Kore 9,3 milyon nüfus ile beşincidir. Güney Kore'yi Asya kıtası genelinde 9 milyon Protestan nüfusu ile Endonezya, 4,5 milyon ile Çin, 3,5 milyon ile Filipinler ve 2,4 milyon Protestan nüfusu ile Myanmar takip etmektedir.[130]

Evanjelik Hareket bulunduğu misyon ülkelerine göre temel öğretilerini toplumun dini anlayış ve kültürel özelliklerine uygun hale getirmekte ve yerli halkın daha kolay adaptasyon sağlaması için öğretilerle ilgili izahatlarda bulunmaktadır. Buna göre Güney Kore'de Evanjelizm'in temel öğretileri şu şekilde açıklanmıştır.

H. Güney Kore'de Evanjelizmin Temel Öğretileri

Güney Kore'de faal olan evanjelik hareketler, yarımadada takip ettikleri plan, program ve söylemlerini genel olarak şu teolojik öğretileri temel alarak oluşturmaktadırlar;[131]

1. Teslis İnancı

Teslis inancı, yani Baba-Oğul-Kutsal Ruh'un üçlü birliği, evanjelizm için de temel bir doktrindir. Baba, her şeye gücü yeten ve bir olan yüce varlıktır. O göklerin, yerin ve bu ikisi arasında bulunan görünür ve görünmez her şeyin yaratıcısı ve Rabbi'dir. Oğul İsa yaratılmış olmayıp Baba ile aynı özdendir ve her şey onun aracılığı ile yaratılmıştır. O, insan bedenine bürünmüş ve bütün insanların günahlarının kefaretini ödemek üzere can vermiştir. O, tüm zaman ve makanların hükümdarı ve yeryüzündeki tüm ulusları yönetendir. Kutsal Ruh ise Hıristiyanların kalplerinde

[129] Berktay, Atasoy, a.g.m., s. 29.
[130] Berktay, Atasoy, a.g.m., s. 32.
[131] Kim Joon-Gon, "Korea's Total Evangelization Movement", **Korean Church Growth Explosion: Centennial of the Protestant Church**, s. 22.; John M. Otis, **Presbiteryen Kilisesi İnanç ve Uygulama Özellikleri,** Çev: Baturalp Bal, Kaya Basım Yayın, İstanbul, 1998, s. 17-23.

aktif halde bulunmakta ve özellikle misyonerlik faaliyetleri olmak üzere tüm işlerinde onlara destek olmakta ve her yerde yardımlarına koşmaktadır.[132]

Güney Kore'de gerçekleşen evanjelizasyonun Tanrı'nın inayeti ile hayat bulduğuna ve pek çok Korelinin evanjelizmi benimsemesiyle birlikte Kutsal Ruh ile bütünleştiğine inanılmaktadır.

2. Mesih İnancı

Evanjelik anlayış içerisinde İsa Mesih'in önemi O'nun gerçek mesajı üzerine odaklanmış ve evanjelik bir Hıristiyan'ın varlık nedeni de, İsa Mesih'in yaşamı, ölümü ve yeniden dirilmesi üzerine temellenmiştir.

İsa Mesih'in gelmesinin yakın olduğuna inanılması ve Mesih'in etkisi ve gücünü Hıristiyan bir kimsenin öncelikle evden başlamak üzere işyerinde, eğitimde, kültürde, politikada, orduda ve yönetimde, kısacası hayatın tüm alanlarında göstermesi de temel öğretiler arasında yer almaktadır.[133]

Bu bağlamda evanjelik etkinlikler; evler, okullar, çay bahçeleri ve kahvehaneler, askeri birimler, hapishaneler, fabrikalar, parklar başta olmak üzere hayatın tüm alanlarında gerçekleştirilmektedir.[134]

3. Kilise

Evanjeliklere göre kilise, yapı/bina anlamından ziyade bir inanç topluluğu, bir cemaat anlamında kullanılmaktadır. Bu bağlamda kiliseler, Tanrı'nın İsa ile başladığı misyonu devam ettirdiği ortamlar olarak görülür. Bir bölgede kurulan yerel bir kilisenin asıl fonksiyonu ise misyonerlik faaliyetlerinin yerine getirilmesi olmalıdır. Bu sebeple evanjelizmde kilise yapılanması önem arzetmektedir.

Evanjelik liderler de genel olarak kilise yaşamımın gelenek ve ibadetleri üzerine vurgu yapmışlar ve misyonerlik faaliyetleri yapılan bölgelerdeki potansiyel

---

[132] Mehmet Aydın, "Hıristiyanlık", **Diyanet İslam Ansiklopedisi,** Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C:17, İstanbul 1998, s. 147.; Pére Maurice Borrmans, **"**İncil'de Mesih İsa", **Müslüman Hıristiyan Diyaloğu**, y.y., 2005, s. 40.

[133] Bedir, a.g.t., s. 36.; Otis, **Presbiteryen Kilisesi İnanç ve Uygulama Özellikleri,** s. 21, 22.

[134] Hıristiyan geleneğinde yer alan misyon anlayışına göre bir Hıristiyanın etrafındaki insanları Hıristiyanlaştırması Tanrı'nın bir isteğidir. Bkz: Christopher Sugden, "Mission, Theology of", **Modern Christian Thought**, s. 377.; Kim Joon-Gon, a.g.m., s. 25.

Hıristiyanlara ulaşmada ve yeni kilise kurma çabalarında bu konunun öncelikli hale getirilmesini önemsemişlerdir.

Evanjelik kiliselerin yönetim kadroları arasında ise, Katolik kiliselerde olduğu gibi katı bir hiyerarşik düzen bulunmamakta, genellikle yaşlılar, pastörler ve diyakozlardan müteşekkil bir idari yapı kendisini göstermektedir.[135]

4. Evanjelizasyon ve Yeniden Doğuş

Evanjeliklere göre yeniden doğmak ve vaftiz olmak aynı şeydir. Buna göre evanjelik inançları kabul eden bir kişinin Kutsal Ruh'la bütünleştiğine ve yeniden doğduğuna inanılmaktadır.[136]

Bu öğretiye göre her Koreli'nin Mesih'in mesajından haberdar olması ve buna icabet etmesi gerekmektedir. Aksi halde kutsal Ruh'la bütünleşmek ve böylelikle yeniden doğmak mümkün olmayacaktır.

5. Müritlik Eğitimi

Her Hıristiyanın güçlü bir imana sahip olması ve bunu başarabilmesi için de bireysel evanjelizm eğitimi görmesi önem arzetmektedir.

Evanjelizm eğitimi Güney Kore'de evanjelizasyonun gerçekleşmesi için en etkili yollardan biri olmuştur. Bu eğitimlerde "Nasıl Hıristiyan olunur?", "İman vesilesi ile nasıl Kutsal Ruh'a yaklaşılır?", "Nasıl dua edilir?" gibi soruların cevaplarına yer verilmektedir.

Alınan kilise kararlarına göre eğitimlerde bilgiler sistematik, açık ve basit bir yöntemle aktarılmalıdır. Hem öğrenmesi hem de öğretmesi kolay olmalıdır. Sadece sınıfta öğretilmeye değil pratik hayatta uygulamaya elverişli olmalıdır. Eğitim, öğrenciye evanjelizm vizyonu ile sunulmalıdır.[137]

Günümüzde yüksek öğretim kurumları arasında Güney Kore'de öne çıkan ve evanjelizm temelli bir eğitim sunan bazı Hıristiyan üniversiteleri şunlardır:

[135] Bedir, a.g.t., s. 39, 40.; Otis, **Presbiteryen Kilisesi İnanç ve Uygulama Özellikleri,** s. 21, 22.
[136] Bedir, a.g.t., s. 38.
[137] Office of Public Information of Korea, **A Handbook of Korea,** s. 331-335.; Kim Joon-Gon, a.g.m., s. 23, 24.

Keimyung Üniversitesi, Soongsil Üniversitesi, Yonsei Üniversitesi, Hannam Üniversitesi ve sadece kız öğrencilere yönelik eğitim veren Ehwa (Women's) Üniversitesi ve Seoul (Women's) Üniversitesi. Bu üniversitelerde özellikle İncil ve Hıristiyanlık üzerine dersler ve etkinlikler düzenleyen öğrenci kulüpleri misyon faaliyetlerini yürütmektedir.[138]

6. Sosyal Kurtuluş ve Reform

Evanjelizm'in, Hıristiyan nüfusunun zenginliği ve sağlam itikadi yapısı ile sosyal reformu gerçekleştirebilecek ve dinamik bir yapı tesis edecek en etkili yol olduğuna inanılması yine temel bir öğretidir.

Bu öğretiye göre Evanjelizmi benimseyen her birey toplumda önemli mevki ve mekânlarda bulunmalı, bunun için gayret sarfetmelidir. Evanjelizm'in gerektirdiği her reform Kore Yarımadası'nda sosyal refahın artmasına vesile olacaktır. Dolayısıyla toplumun hangi kesiminde olursa olsun her evanjelistin asıl görevi yaşadığı çevrede evanjelik faaliyetler yürütmesidir.

7. Evanjelizm ile Ulusal Bilinç Kombinasyonun Sağlanması

Tanrı'nın Kore ulusunu kutsal bir ulus kılarak diğer ulusların evanjelizasyonu görevini Kore ulusuna bahşettiğine inanılmaktadır.[139] Bu öğreti misyonerler tarafından sıkça dile getirilmiş ve Kore halkı bu ayrıcalıklı durumu benimseyerek misyonerlik konusunda özverili çalışmalara imza atmıştır. Halen günümüzde ABD'den sonra diğer dünya ülkelerine en fazla misyoner gönderen ikinci ülke olması, Koreli Hıristiyanların bu ayrıcalıklı olma kabulünün bir sonucudur.

---

[138] Üniversitelerde aktif olan bazı öğrenci kulüplerinin isimleri şunlardır: University Bible Fellowship (U.B.F.), Zion, Bethel, Disciples for Christ (D.F.C.), Christ's Ambassador Mission (C.A.M.), The Navigators, Newsweek & Evangelism with Scripture (N.E.W.S.), Campus Crusade for Christ (C.C.C.), Student for Christ (S.F.C.), Inter-varsity Christian Fellowship (I.V.F.), Youth with a Mission (Y.W.A.M.), Joy ve Agape. Bkz: Park Yong Woo, "A Study of the New Millenium Christian Mission in Asian Universities", **Korean Journal Theology,** Seul, S. 2, 2000, s. 438, 439.; Günümüzde Güney Kore'de din eğitimi bağlamında tartışılan sorunlar için bkz: Chongsuh Kim, "Contemporary Religious Conflicts and Religious Education in the Republic of Korea", **British Journal of Religious Education**, C:29, No:1, Ocak 2007, s. 31-43.

[139] Kim Eun Seup, "Christianity in Modernization and Nationalism of Korea before 1945", **Korea Journal of Christian Studies,** No:54, s. 218, 219.

II. Dünya Savaşı sonrası ulusal kimliğin oluşmasında etkin rol alan evanjelik hareketler ve Hıristiyan brokratlar aynı zamanda evanjelizmi Kore ulusunun bir parçası haline getirme konusunda da aktif rol oynamışlardır.

Tanrı'nın, Koreliler'in kalplerini kendi mesajına yönlendirmiş olması ve Güney Kore'nin yakın zamanda evanjelizasyonunu gerçekleştirmesi yine Kore'de misyonerler tarafından dile getirilen bir öğretidir.

III. BÖLÜM – GÜNEY KORE'DE EVANJELİZM

Asya kıtasının ortalama Hıristiyan nüfusu %2[140] olmakla birlikte Güney Kore'de yaşayan 50 milyon insanın 5 milyonu (%10) Katolik ve 9 milyonu (%19,2) Protestan olmak üzere nüfusun %29,2'si Hıristiyanlık dinine mensuptur. Özellikle modernleşme dönemi olarak zikredilen XX. yüzyılın ikinci yarısında Güney Kore'de benzerine az rastlanır bir Hıristiyan nüfus artışı gerçekleşmiştir. 1784 yılında Katolik Kilisesinin ardından 1884'de Protestan misyonerlerin yarımadaya girişi ile birlikte Hıristiyanlık bir asırlık bir zaman diliminde Budizm'den sonra bölgenin ikinci büyük dini haline gelmiştir.[141]

Güney Kore'de özellikle Protestan Kilisesi'nin uzun bir tarihi geçmişi olmamasına rağmen diğer misyon ülkelerine nazaran çok farklı bir süreç tecrübe edilmiştir. Yarımadada cereyan eden savaşlara, yerli ve yabancı devletlerin baskılarına ve yarımadadaki diğer dinlerle olan çatışmalara rağmen hiç aralıksız misyonerlik faaliyetlerini yürüten Katolik ve Protestan Kiliseleri, -birlikte değerlendirildiğinde- Hıristiyanlığı günümüzde Güney Kore'nin en baskın dini kılmayı başarabilmişlerdir.

A. Genel Hatlarıyla Kore Yarımadasında Hıristiyanlık

1. Katolik Mezhebi

Katolik Mezhebi ilk kez XVII. yüzyılda Kore Yarımadası'na tanıtılmış olsa da, 1784 yılında ilk defa Koreliler'den bu yeni dini benimseyenlerin olduğu bilinmektedir. Bu yeni dinin kendilerine cazip geldiği ilk grup, Katolisizim'deki inanç doktrinlerinden ziyade daha çok batı ile ilgili entelektüel merakları sonucu bu dini tercih eden eğitimli bir kesimden müteşekkildir.[142]

---

[140] Hong Sung-wook, **Naming God in Korea: the Case of Protestand Christianity,** Oxford Regnum Yayınları, Oxford, 2008, s. 75.

[141] Andrew Eungi Kim, "A History of Christianity in Korea: From Its Troubled Beginning to Its Contemporary Success", **Korea Journal**, Vol. 35., No. 2 Summer, 1995, s. 34.; Karş.: Hong Sung-wook, a.g.e., s. 75.

[142] L. George Paik, **The History of Protestant Missions in Korea 1832-1910**, s. 24-26.; Choi Suck-woo, "Catholicism", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, s. 234.; H. Edward Kim, **Facts About Korea,** Hollym Corporation**,** Korean Overseas Information Service, Seoul, 18. bsm, 1987, s. 240.; Karş.: Yim Suk-jay, vd., "Korean Religion", **The Encyclopedia of Religion,** Ed: Mircea Eliade, Macmillan Yayınları, New York, C:VIII, 1987, s. 374.; Charles Allen Clark, **Religions of Old Korea,** The Christian Literature Society Yayınları, Seul, 1961, s. 224.

O dönemde, inanç dünyaları Konfüçyanizmle yoğrulmuş Kore halkının bu yeni dine geçmesi elbet kolay olmamıştır. Ayrıca Hıristiyanlık, bu dönemde bu yeni dine karşı olan gruplar tarafından saldırılara maruz kalmış ve yine Japon işgali döneminde de Kiliseler baskı altına alınmıştır.[143] Buna rağmen Kore'de Hıristiyanlık yayılmaya devam etmiştir.

Güney Kore'de 1865 yılı itibari ile Kore yerlisi 12 papaz ve 23.000 Koreli Hıristiyan bulunmaktaydı.[144]

İnişli çıkışlı bir süreç yaşayan Katolik Kilisesi, Kore Savaşı (1950-1953) ile birlikte insani yardım yoluyla misyon hareketine hız katarak en çok bu dönemde büyüme gösterebilmiştir.[145]

Katolik Kilisesi 1984 yılında ikinci yüzyılını doldurmuş ve bunu Papa 2. John Paul'un Seul'e ziyareti ve işgal döneminde öldürülen 93 Koreli ve 10 Fransız misyonere "aziz" ünvanı verilmesiyle kutlamıştır. Bu yönüyle de bir ilk gerçekleşmiş, Katolik dünyasında azizlik ünvanı töreni ilk kez Vatikan dışında yapılmıştır.

[143] Choi Suck-woo, "Catholicism", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, s. 234.
[144] Baek Okkyoung, vd., **Understanding Korean History**, Çeviri: Lee Yun Hyang, Oh Eun Hae, Ed: Moon Hae Chin, Ewha Womens University Korean Cultural Research Institue, 2011, s. 142.; Korean Culture and Information Service (KOCIS), **Facts About Korea,** Seoul, 2008, s. 194. Karş.: Jung Young Lee, "Korean Christian Thought", **Modern Christian Thought**, Ed: Alister E. Mc Grath, Blackwell Yayınları, 1997, s. 309.
[145] Kim, **Facts About Korea,** s. 240, 241.

Resim 1- Papa 2. John Paul'un 1984'de Kore'ye gerçekleştirdiği ilk ziyaret[146]

Bu dönemde Katolik Hıristiyanlarının sayısında artış yavaş olsa da, Kore, Katolik aziz sayısı bakımından dünyada dördüncü sıraya yerleşmiştir.[147] 1984 itibari ile Güney Kore üç başpiskoposa, 11 psikoposa, küçüklü büyüklü binlerce kiliseye sahip olmuştur.[148]

Katolik mezhebi son dönemde Protestanlığa göre zayıflamıştır. Buna, Katolik öğretilerinin Kore'nin geleneksel düşünce sistemi ve sosyal yapısı ile uyumsuzluk yaşaması sebep olarak gösterilmiştir.[149] Günümüzde Güney Kore'de 2.342 Katolik Kilisesi bulunmakta ve bu kiliselerde 4.529 papaz görev ifa etmektedir.[150]

[146] (Çevrimiçi) http//koreabridge.net, 2 Temmuz 2013.
[147] KOCIS, **Facts About Korea,** s. 194.
[148] Choi Suck-woo, a.g.m., s. 234.
[149] Lee Chan, Eun Yong Kee, **Korea**, Cultural and Social Centre for the Asian and Pasific Region, Seoul, 1975, s. 30.
[150] Kim, **Facts About Korea,** s. 244.

2. Protestan Mezhebi

1884 yılında bir Protestan Kilisesi olan Amerikan Presbiteryen Kilisesi'nin Dr. Horace Newton Allen'i (1858-1932) Çin'den Kore Yarımadası'na transferi ile yarımadada misyonerlik faaliyetleri ciddi bir ivme kazanmıştır. 1885 yılında ise bir başka Presbiteryen misyoner Horace Grant Underwood (1859-1916) ve Metodist misyoner Henry Gerhard Appenzeller (1858-1902) de adaya ulaşmıştır.[151]

Diğer Protestan Kiliseleri'nden Kuzey Amerikan Presbiteryen Misyon Hareketi (American Presbyterian Mission, North) 1884'de, Metodist Episkopal Kilisesi (Methodist Episcopal Church) 1885'te, Avustralya Presbiteryen Misyon Hareketi (Australian Presbyterian Mission) ve Psikopos Corfe İngiliz Kilisesi Misyon Hareketi (Bishop Corfe of the English Church Mission) 1889'da, İngiliz Kilisesi (the Church of England) 1890'da, Amerika Güney Presbiteryen Misyon Hareketi (the American Southern Presbyterian Mission) 1892'de, Güney Metodistler (Southern Methodists) 1894'de ve Kanada Presbiteryenleri (the Canadian Presbyterian) ise 1898'de Kore Yarımadası'na ulaşmıştır. İlerleyen tarihlerde Kurtuluş Ordusu (the Salvation Army), Yedinci Gün Adventistleri (the Seventh-day Adventists), Doğu Misyon Cemiyeti (the Oriental Missionary Society), Amerikan Metodist Episkopal Kilisesi (the American Methodist Episcopal Church) de adadaki yerlerini almıştır.[152] Diğer yandan Kore Kutsal Evanjelik Kilisesi (Korea Evangelical Holiness Church / KEHC) gibi Koreliler'in kendileri tarafından kurulan bağımsız kiliseler de Kore topraklarında faaliyet göstermeye başlamıştır.[153]

Katolik Kilisesi'nin acı tecrübesini yaşamak istemeyen Protestan Kilisesi misyonerleri, devletin ve halkın güvenini kazanmak için öncelikle sağlık ve eğitim sektöründe hizmet etmiş ve bunda başarı sağlamıştır. Diğer yandan Dr. Seo Jae-pil, Yun Chi-ho ve Yi Sang-jae gibi toplumun fikir önderleri politik konulara eğilmişlerdir. Toplumu -özellikle Koreli gençleri- örgütlemek için ise 1903'te Genç Erkek Hıristiyanlar Birliği (Youth Men Christian Assocation / YMCA) Seul'de

[151] Hong Sung-wook, **Naming God in Korea,** s. 76.; Jung Young Lee, a.g.m., s. 309
[152] Office of Public Information of Korea, **A Handbook of Korea,** Office of Public Information Publish, Seoul, 1955, s. 326, 327.
[153] Kang Keun-Whan, "A Study on Formation of the Korea Evangelical Holiness Church as a Self-Established Denomination", **Korean Journal Theology,** Seul, S. 1, 1995, s. 346, 347.

faaliyetlerine başlamıştır. Protestanlığın Katolikliğe göre daha çok benimsenmesi bağlamında Protestanlığın batı liberal düşünce anlayışını savunuyor olması da etkili olmuştur.[154]

XX. yüzyılın başlarında ise, resmen kurulan Protestan Kilisesi "Mesih için milyonlarca ruh" kampanyası ile yarımadada sürdürdüğü faaliyetlerine hız katarak büyümeye başlamıştır. Protestan anlayış halk arasında bir inanç sistemi olarak benimsenmesinden öte siyasi, sosyal ve kültürel atılım ve hizmetleri ile Korelilerin ilgisini çekmiştir.[155]

B. XVIII. Yüzyıl

Kore Yarımadası'nda ilk etkili misyonerlik faaliyeti XVIII. yüzyıl ortalarında gerçekleşmiştir. Bu dönem öncesinde resmi kayıtlara geçen herhangi bir misyoner veya misyon kuruluşu bulunmamaktadır. Sadece kimi eserlerde Japon ordusunda görevli Konishi Yukinaga'nın (1560-1600) Katolik bir Hıristiyan General olarak 1592 yılında Kore Yarımadası'nda bulunduğuna yer verilmektedir. Ancak misyonerlik bağlamında yarımadada bir etkisi gözlemlenmemiştir.[156]

1. Hıristiyanlık ile Yarımadanın İlk Buluşması

1770'li yıllarda az sayıdaki Koreli ilk kez Katolik mezhebiyle tanışmıştır. Bu bir Koreli elçinin Çin'e olan ziyaretinden dönüşünde Matteo Ricci'ye (1552-1610) ait "Tianzhu" isimli eseri getirmesiyle gerçekleşmiştir. Bu eser Katolik inancını konu edinen bir eserdir.[157]

Diğer bir kontak ise bir grup Koreli edebiyatçının batı medeniyeti hakkında bilgilenmek amacı ile Katolik literatürünü araştırmaları ile gerçekleşmiştir. Shilhak

---

[154] İlk Protestan Misyonerler için (Charles Gutzlaff, s. 38. R. J. Thomas, s. 42. Alexander Williamson, s. 45. John Ross, s. 46.) bkz.: Paik, **The History of Protestant Missions in Korea**, s. 38-46.

[155] Office of Public Information of Korea, a.g.e., s. 339.; b.a.: Wi Jo Kang, **Christ and Caesar in Modern Korea- A History of Christianity and Politics,** State University of New York Press, Albany, 1997.

[156] Jung Young Lee, a.g.m., s. 309.; Kim, "A History of Christianity in Korea: From Its Troubled Beginning to Its Contemporary Success", **Korea Journal**, s. 34.

[157] Sohn In-soo, "The Introduction of Western Learning and The Reformation of Traditional Education", **Introduction to Korean Studies**, The National Academy of Sciences yayınları, Seul, 1988, s. 367.

ismi ile anılan bu grup 1783'te Kore'nin Çin'deki elçisinin oğlu olan Yi Sang-hun'dan Çin'deki Katolik misyonerlerle görüşmesini ve bu batı dini ile ilgili bilgi toplamasını istemişlerdir. Yi, Pekin'de bir papaz ile görüşerek Hıristiyanlık hakkında bilgi almış ve 1784'de Hıristiyan doktirinlerini konu edinen kitap ve makalelerle Kore'ye dönmüştür. Yi bu eserleri Shilhak grubuna dağıtmış ve böylelikle grup yeni keşfettikleri bu dini tartışmaya ve yakınları ile paylaşmaya başlamışlardır.[158]

Bu yönü ile Hıristiyanlık tarihinde ilk kez Hıristiyanlık bir bölgeye ilk olarak yabancılar eliyle değil, yerli bir grubun entelektüel merakları neticesinde ulaşmıştır.

2. Hıristiyanlığa Yerli Halkın Tepkisi

Yarımadadaki bu yeni din, diğer pek çok entelektüel çevre, yerli halk ve devlet erkânı tarafından hoş karşılanmamıştır. Bu yeni dinin Budist ve Konfüçyanist öğretilerle çeliştiğini iddia eden bu baskın kesim Hıristiyanlığa karşı olumsuz bir tutum sergilemişlerdir.[159]

Yerli halkın ve devletin Hıristiyanlığa karşı olumsuz tutumlarına sebep olan bir diğer husus ise Hıristiyanların Kore kültüründe var olan atalara tapınma (chesa) ritüellerini bir tür putperestlik olarak görmeleri ve dinen yasak olduğunu iddia etmeleridir. Halkın tepkisine neden olan bu duruma devlet de karşı çıkarak benzer bir tutum sergilemiş ve atalara tapınmaktan yüz çevirenlerin cezasının hapis veya idam olacağını beyan etmiştir.[160]

Katolik Kilisesi, devletin baskısına ve bir kısım yerli halkın tepkisine rağmen varlığını sürdürmüştür. Özellikle misyonerlerin daha ılımlı söylemlerle daha hoşgörülü bir diyalog kurmaları ile birlikte Hıristiyanlık Koreliler arasında benimsenmeye başlamıştır. Kilise, 1795 yılında 4.000 olan üye sayısını 1801 yılında 10.000 rakamına ulaştırmayı başarmıştır.[161]

---

[158] Hong Sung-wook, a.g.e., s. 76.; Kim, a.g.m., s. 35.
[159] James Huntley Grayson, "Cultural Encounter – Korean Protestantism and Other Religious Traditions", **International Bulletin of Missionary Research,** Nisan 2011, s. 67, 68.; Kim, a.g.m., **Korea Journal**, s. 35.; Budizm ve Hıristiyanlık arasında bir değerlendirme için bkz.: Kenneth Scott Latourette, **Introducing Buddhism**, Friendship Press, New York, 1956, s. 54, 55.
[160] Yim Suk-jay, vd., "Korean Religion", **The Encyclopedia of Religion,** C:VIII, 1987, s. 371.
[161] Kim, a.g.m., **Korea Journal**, s. 36.

3. Shinyu Katliamı

Katolik Kilisesinin hızlı yayılışı Hıristiyanlığa ılımlı yaklaşan hükümdar Ch'ae Che-gong'un 1799'da ve ardından King Chongjo'nun 1800'de ölmesi ile sona ermiştir. Sonrasında iktidara gelecek olan King Sunjo'nun küçük yaşta olması sebebiyle annesi Jeongsun vekâleten idareyi eline almıştır. İlk yaptığı icraat ise Hıristiyan öğretisine savaş açmak olmuş ve tarihte "Shinyu Katliamı" ismiyle anılan saldırılar neticesinden 300 civarında Katolik hayatını kaybetmiş, binden fazlası da hapse mahkûm edilmiştir.[162]

C. XIX. Yüzyıl

1. Protestanların Yarımadaya İlk Ziyaretleri

1832 yılında bir aylık ziyareti ile Kore Yarımadası'na ayak basan ilk Protestan (Alman) misyoner Karl Gützlaff (1803-1851) olmuştur. İkinci ziyaret ise 1865 yılında misyoner Robert Jermain Thomas (1839-1866) tarafından gerçekleştirilmiştir.[163]

Tarih 1876 senesini gösterdiğinde İskoçyalı misyoner John McIntyre (1855-1935) ve John Ross (1842-1915), Manchuria'ya iltica eden Koreliler arasından Protestanlığı tercih eden ilk grubu vaftiz etmiştir.[164] Bu grupta bulunan Sang Yoon Suh'u (d. 1849) yanlarına alan John Ross ve diğer misyoner meslektaşı John McIntyre Luka İncili'nin Korece'ye çevirisini yapmışlardır.[165]

Sang Yoon Suh kardeşi ve yakınlarını da bu misyona kazandırmıştır. İlerleyen dönemlerde kardeşi Kyung Jo Suh Presbiteryen Kilisesi tarafından Kore'de vazifelendirilen ilk yedi papazdan biri olmuştur.[166]

Her şeye rağmen 1884 yılına kadar Protestan Kilisesi'nin gerçekleştirdiği misyonerlik girişimleri çeşitli zorluklar sebebiyle inkıtalara uğramış ve istenilen

[162] Chung Ki-hwan, "Christianity in Korea", **Reader in Korean Religion,** The Academy of Korean Studies, t.y., s. 149.
[163] Roy E. Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, William B. Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, Michigan, 1966, s. 33.
[164] Hong Sung-wook, **Naming God in Korea,** s. 77.
[165] F. A. Mckenzie, **Korea's Fight for Freedom,** Yonsei University Yayınları, Seul, 1969, s. 204, 205.
[166] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 40.

başarıyı gösterememiştir. Kore bu tarihlerde halen daha büyük ölçüde dışarıya kapalı bir toplum yapısına sahiptir.

2. Dr. Horace Newton Allen

Kore Yarımadası'nda misyonerlik faaliyetleri, ABD Presbiteryen Kilisesi görevlisi olmakla birlikte ABD sefirliğinde doktor olarak görev yapmak için gelen misyoner Dr. Horace Newton Allen'in (1858-1932) 20 Eylül 1884'te Kore'ye yerleşmesi ile yeni bir boyut kazanmıştır. Bir ay sonra ailesini de yanına alan Dr. Allen, Kore'de yaşamaya başlayan ilk misyoner aile olarak faaliyetlerine başlamıştır.[167]

Dr. Allen, bu dönemde var olan Kore yönetiminin kısıtlamaları sebebiyle misyonerlik faaliyetlerinde zorluklarla karşılaşmıştır. Ancak 04 Aralık 1884 yılında gerçekleşen siyasi devrim teşebbüsünde yaralanan Prens Young Ik Min'in (1860-1914) tedavisini Dr. Allen gerçekleştirmiş ve başarılı geçen tedavi ile birlikte Kral ve Kraliçe'nin de güvenini kazanmıştır. Bu olumlu atmosferi fırsata çeviren Dr. Allen, planladığı Kraliyet Hastanesi için söz almıştır.[168]

Ayrıca bu dönemde, Metodist Episkopal Kilisesi 1885'te Henry Gerhard Appenzeller'i (1858-1902) eğitmen, William B. Scranton'u ise doktor olarak önce Japonya'ya, burada bir süre Korece eğitimi aldıktan sonra da Kore Yarımadası'na göndermiştir.[169]

3. Kraliyet Hastanesi

10 Nisan 1885 tarihinde başkent Seul'de açılışı yapılan Kraliyet Hastanesi'nde göreve başlayan Dr. Allen, kendisi gibi tıp eğitimi almış bir doktor ve ayrıca papaz olan Horace Grant Underwood'un (1859-1916) da misyonerlik faaliyetlerine destek olmak için hastanede göreve başlamasıyla arzu ettiği çalışma zeminini elde etmiştir. Underwood o dönemi şu satırları ile kaleme almıştır;

> *"Korece'yi yeterli miktarda öğrendikten sonra düzenli olarak kalabalık caddelerin kenarlarında ve sokaklarda bir ağacın altına*

[167] Jung Young Lee, a.g.m., **Modern Christian Thought**, s. 309.; Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 40.
[168] Hong Sung-wook, **Naming God in Korea,** s. 76;. Shearer, a.g.e., s. 40.
[169] Kwang Young Chang, **Methodist History in Korea,** y.y., ty., s. 12.

oturarak veya insanların toplandıkları alanlara yakın yerlere giderek kitap okumaya başlardık. Birkaç kişi etrafımıza gelip soru sorunca hemen kitabı, içindeki hakikatleri okur, ne demek istediğinin açıklamasını yapardık."[170]

4. İlk Vaftiz Merasimi

Bir müddet sonra bu sokak sohbetleri daha geniş insan grupları ile daha geniş alanlarda devam etmeye başladı. Bazı sokaklarda ise küçük çapta sohbet ve dua odaları açıldı. Bu devamedegelen çalışmaların neticesinde ilk vaftiz merasimi 1886 yılında, Kore yerlilerinden Noh Tohsa'nın Hıristiyanlığı benimsemesi ile Underwood tarafından gerçekleştirildi. (Bkz.: Resim 2)

Resim 2- Noh Tohsa, Protestan Kilisesi tarafından vaftiz edilen ilk Koreli.

(11 Temmuz 1886)[171]

Bu süreçle ilgili olarak Underwood 22 Ocak 1887 tarihli mektubunda şunları dile getirmiştir;

[170] Horace Grant Underwood, **The Call of Korea**, s. 106,107, aktaran, Shearer, a.g.e., s. 41.
[171] Harry A. Rhodes, **History of the Korea Mission Presbyterian Church U.S.A.**, C:I, Commission on Ecumenical Mission, New York, 1934, s. 20.

> *"Önümüzdeki Pazar günü bir grubun daha vaftiz merasimini gerçekleştireceğiz. Vaftiz olma talebinde bulunan bu kişiler çok samimi ve içten kimseler olarak görünüyorlar…"*[172]

Underwood'un bu misyon çalışmalarına ilk itiraz Dr. Allen'den geldi. Zira Dr. Allen'e göre hastane dışında gerçekleşen bu etkinlikler Kore Hükümeti'nin izni haricindeki faaliyetlerdi. Underwood ise bu faaliyetlerinin misyonerlik faaliyeti olmadığını, yakın zamanda bu yarımadada hayat bulacak Hıristiyan yaşam tarzının tohumları olduğunu ifade ederek Dr. Allen'e endişelenecek bir şey olmadığını belirtti. Underwood'a göre, hükümet Hıristiyanlığın bu güzelliklerinden haberdar oldukça misyonerlere olan baskıyı kaldıracaktı.[173]

O döneme ait misyonerlerin Kore Hükümeti ile aralarındaki duruma ışık tutan bir pasaj Presbiteryen misyoner Samuel Austin Moffett'in (1864-1939) ABD Presbiteryen Kilisesi'ne yazdığı mektupta yer alıyor;[174]

> *"Şuan için faaliyetlerimize yönelik herhangi bir itiraz gözümüze çarpmış değil. Ancak Kral'ın tahtında güvende olmadığı gibi biz de tamamıyla güvende değiliz. Muhtemel bir ihtilal bundan yirmi yıl önce 20.000 Hıristiyan'ı katleden kimselere, yitirdikleri gücü geri verebilir…"*[175]

Katolik Roma Kilisesi misyonerlerinin geçmişte uğradığı saldırılara rağmen Protestan Kilisesi misyonerleri hükümet tarafından ciddi bir tehdit veya kısıtlama görmemiştir. Sadece bazı yerel karşıt gruplar tarafından ufak çaplı saldırılar düzenlenmiştir.[176]

---

[172] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 41.
[173] Hong Sung-wook, **Naming God in Korea,** s. 75.
[174] Shearer, a.g.e., s. 42.
[175] Samuel A. Moffett, Letter to the Board of Foreign Missions of the Presbyterian Church U.S.A. (Seoul, Korea: March 18, 1980), aktaran, Shearer, a.g.e., s. 42.
[176] Shearer, a.y.

5. Vaftiz Olma Talepleri

Presbiteryen misyoner Underwood'un 1886 yılında gerçekleştirdiği ilk vaftiz merasiminden bir yıl sonra, Eylül 1887'de, ilk Hıristiyan Kilisesi Kore topraklarında inşa edildi.[177]

Kısa bir zaman dilimi sonrasında bürokratlardan da vaftiz olma talepleri gelmeye başladı. Bu duruma ise Underwood mektubunda şu şekilde yer vermektedir;

> *"Koreli bürokratların İncil'in yayılmasına karşı olduklarına dair bir durum söz konusu değildir. Aksine bir bölge yönetici yardımcısı, yüksek hâkim yardımcısı ve bir grup devlet memuru vaftiz olmayı istemektedirler."*[178]

Misyonerlik tarihinde Hıristiyanlığa ilgi ve alakanın bu kadar kısa bir zaman diliminde yoğun bir şekilde gerçekleşmesine çokça rastlanmamıştır. Bu ilgiye ve taleplere ne Kore'ye giden misyonerler ne de misyonerlik birimleri hazırlıklı değillerdi. Underwood bu beklenmedik durum için şunları yazmıştır;

> *"Normal şartlar altında herhangi bir etkinlik gerçekleştirmek ve düzenli bir faaliyet hayata geçirebilmek için gerekli olan dil ve çeviri çalışmalarını tamamlanın yıllarımızı alacağını ve ancak sonrasında İncil'i yayabileceğimizi düşünüyorduk…"*[179]

Kilise olarak çok kısa bir zaman diliminde büyük adımlar attıklarını dizelerinde ifade eden Underwood için en şaşırtıcı olan durum, sadece vaftizlenmek için 220 mil yol kateden 4 köylünün Sorai'den Seul'e gelmesi olmuştur. Köylüler geldikleri yerde de vaftiz olmak isteyen insanların olduğunu Underwood'a belirterek kendisinden köylerini en kısa zamanda ziyaret etmesini talep etmişlerdir.[180]

Geçmiş dönemlerde Roma Katolik Kilisesi'nin misyonerlik faaliyetleri Kore Hükümeti tarafından kimi zaman şiddete de başvurularak engellenmeye çalışılmıştır. Bu süreç sonrasında Presbiteryen misyonerlerin faaliyete başlaması, Presbiteryen

[177] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 38.
[178] Underwood, Letter to the Board (Seoul, Korea: October 21, 1890), aktaran, Shearer, a.g.e., s. 43.
[179] Underwood, Letter to the Board (Seoul, Korea: June 17, 1887), aktaran, Shearer, a.g.e., 43.
[180] Shearer, a.g.e., s. 43.

Kilisesi'nin halk tarafından kabulünü ve sahiplenmesini olumlu yönde etkilemiş ve kilise taraftarlarının sayılarının hızla artmasına katkı sağlamıştır.

6. Çin-Japon, Rus-Japon Savaşları ve Kiliseler

Ağustos 1894'te başlayan ve Nisan 1895'te Japonya'nın zaferi ile sona eren 1. Çin-Japon Savaşı ile Asya'daki bölgesel hâkimiyet Japonlara geçmiş ve savaşın Kore topraklarında da cereyan etmiş olması sebebiyle Kore üzerinde Japon hâkimiyeti kendini göstermeye başlamıştır. 1905 yılında Rus-Japon Savaşı'nda Rusları da mağlup eden Japonya, bölge üzerindeki hâkimiyetini perçinleyerek sürdürmüştür.[181]

Savaş Kore topraklarında devam ediyorken Kore Presbiteryen Kilisesi bölgede faaliyetlerini olabildiğince arttırmış, 1900 yılında ise Koreliler'in de desteği ile misyonerler tarafından Yeni Ahit'in tercümesi tamamlanmıştır.[182]

Metodist Kilisesi ise 1894 yılında Kore Yarımadası'nda yayınlanan "Kore Hafızası" (Korean Repository) isimli ilk mecmuayı çıkarmıştır. 1897'de ise "Hıristiyan Müdafası" (the Christian Advocate) isimli ilk gazeteyi ve 1900 yılında da "Shin Hak Wol Po" ismiyle ilk teoloji dergisini yayınlamıştır.[183] Bu gibi basın yayın faaliyetleri Kore Metodist Kilisesi'nin yarımadada taraftar toplaması noktasında oldukça önemli bir rol oynamıştır.

Yarımadanın en büyük iki kilisesi olan Presbiteryen ve Metodist Kiliseleri ile ilgili 1885-1910 yıllarına ait istatistiklere göre ABD Presbiteryen Kilisesi ve Episkopal Metodist Kilisesi 1885'te 5 misyoner ile faaliyetlerine başlamıştır. 1910 yılında ise ABD Presbiteryen Kilisesi misyonerlerinin sayısı 113'e, Episkopal Metodist Kilisesi misyonerlerinin sayısı da 49'a ulaşmıştır. 1890 yılında 2 misyoner ile adada faaliyet gösteren Avustralya Presbiteryen Kilisesi'nin ise 1910'da sahip olduğu misyoner sayısı 13'tür. Güney Presbiteryen Kilisesi 1895 yılında 12 misyoner ile adada bulunuyorken 1910'a gelindiğinde misyoner sayısını 50'ye çıkarmıştır. 1895 yılında

[181] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 33, 34, 49, 50.
[182] Misyonerlerin gittikleri bölgelerde yaptıkları ilk icraatları arasında İncil'in yerel dile tercümesi bulunmaktadır. 1990 yılı itibariyle dünya genelinde Kitab-ı Mukaddes 51.410.000, Yeni Ahit ise 76.865.000 adet basılıp dağıtılmıştır. 1990-2003 arasında ise 70 milyon Kitab-ı Mukaddes ve 110 milyon Yeni Ahit basılmıştır. Bkz.: Mehmet Oruç, **Diyalog Tuzağı**, Arı Sanat Yayınevi, İstanbul, 2004, s. 394.; Jung Young Lee, "Korean Christian Thought", **Modern Christian Thought**, s. 309.
[183] Kwang Young Chang, **Methodist History in Korea,** s. 20.

yarımadadaki 10. yılını tamamlamış olan Amerikan Metodist Kilisesi faaliyet yürüttüğü bölge sayısını 12'ye ve kiliseye kayıtlı üye sayısını ise 817'ye çıkartmıştır. [184] XX. yüzyılın başında 8'er misyonerle adada yer alan Kanada Presbiteryenleri 10 yıllık zaman zarfında misyoner sayısını 17'ye çıkartabilmişken, Güney Metodist Episkopal Kilisesi misyoner sayısını 49'a yükseltmiştir. (Bkz.: Tablo 1)[185]

Kiliseler	1885	1890	1895	1900	1905	1910
ABD Presbiteryen K.	5	8	28	49	75	113
Güney Presbiteryen K.	0	0	12	18	21	50
Kanada Presbiteryen K.	0	0	0	8	11	17
Avustralya Presbiteryen K.	0	2	4	7	9	13
Metodist Episkopal K.	5	11	24	33	50	61
Güney Metodist Episkopal K.	0	0	0	8	14	49

Tablo 1- 1885-1910 yılları arasında Presbiteryen ve Metodist Kiliselerine ait misyoner sayısı

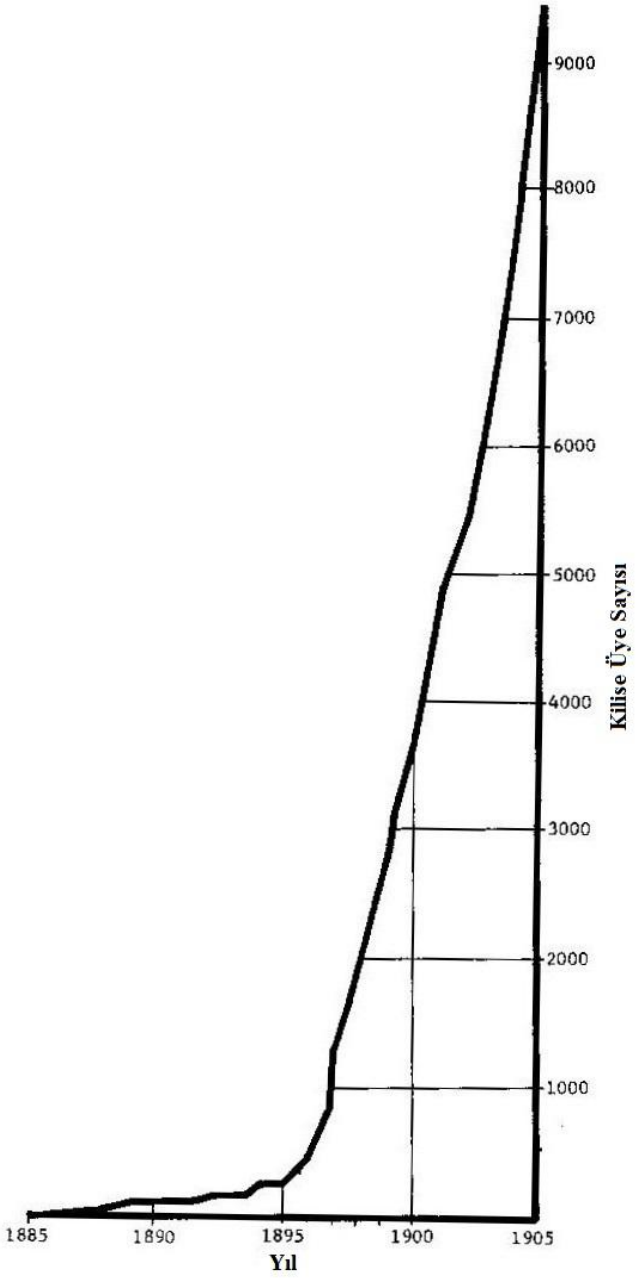
Yine aynı yılları içeren verilere göre en fazla misyoner sayısına sahip olan ABD Presbiteryen Kilisesi, üye sayısı noktasında da ilk sırada yer almaktadır. 1890 yılında 100 olan üye sayısı 20 yıl içerisinde ciddi bir büyüme göstererek 32,509'a ulaşmıştır. Diğer Kiliseler'de de üye sayısı artış göstermiştir. 1910 yılı itibari ile Güney Presbiteryen Kilisesi 5,509, Kanada Presbiteryen Kilisesi 1,691, Avustralya Presbiteryen Kilisesi 1,512, Metodist Episkopal Kilisesi 6,590 ve Güney Metodist Episkopal Kilisesi ise 6,017 üyeye sahiptir. (Bkz.: Tablo 2)

Kiliseler	1885	1890	1895	1900	1905	1910
ABD Presbiteryen K.	0	100	286	3690	9,781	32,509
Güney Presbiteryen K.	0	0	5	132	604	5,509
Kanada Presbiteryen K.	0	0	0	92	492	1,691
Avustralya Presbiteryen K.	0	0	0	21	184	1,512
Metodist Episkopal K.	0	9	122	792	2,457	6,590
Güney Metodist Episkopal K.	0	0	0	252	751	6,017

Tablo 2- 1885-1910 yılları arasında Presbiteryen ve Metodist Kiliselerine ait kilise üye sayısı

[184] Kwang Young Chang, **Methodist History in Korea,** s. 16.
[185] Sung C. Chun, **Schism and Unity in the Protestant Churchs of Korea,** The Christian Literature Society Yayınları, y.y., 1979, s. 70, 71.

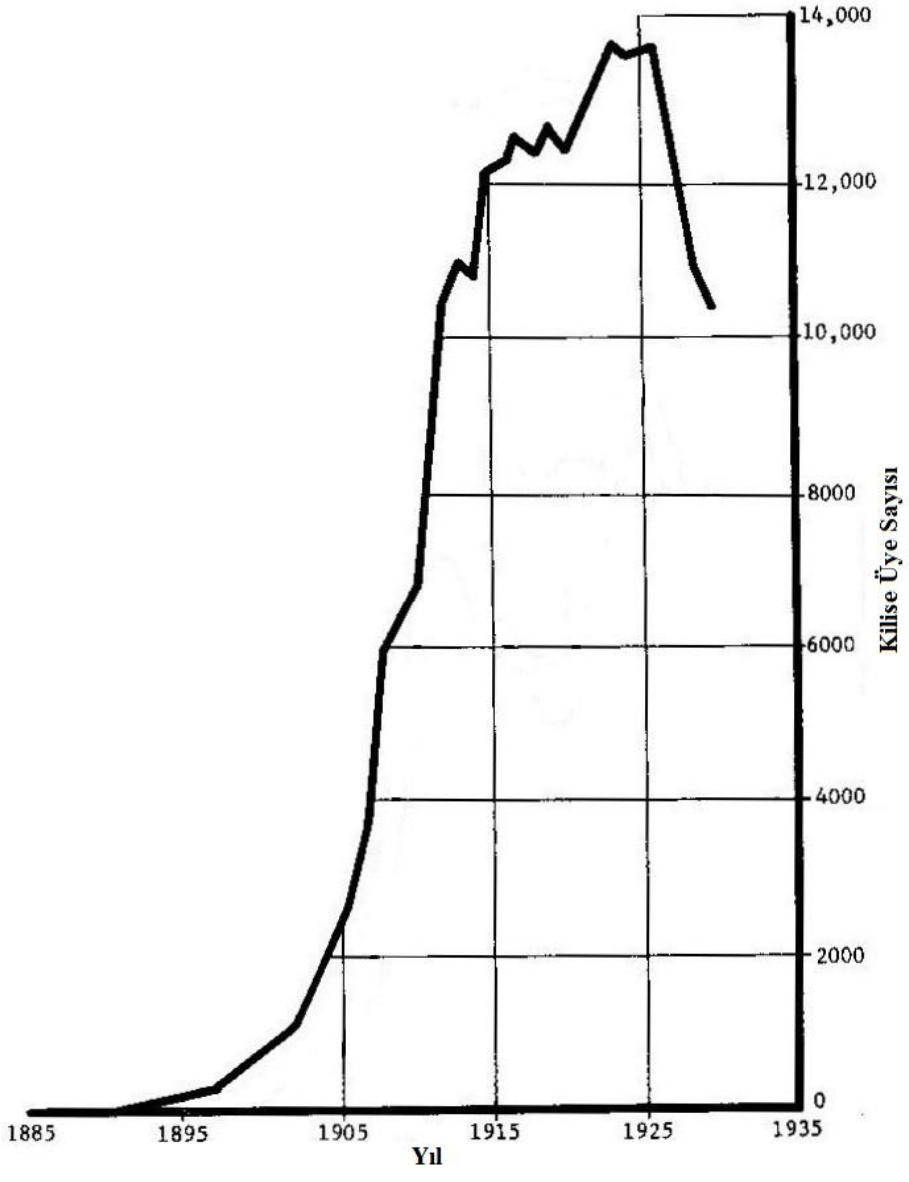
Aşağıdaki tabloda ise 1884-1905 tarihleri arasında Kore Presbiteryen Kilisesi'ne (the Presbyterian Church of Korea) ait üye sayısı grafiği yer almaktadır. Tablodan da anlaşılacağı üzere XIX. yüzyılın sonu ve XX. yüzyılın başına denk gelen bu süreçte kilise üyelerinin sayısında hızlı bir artış gözlenmektedir. 1895 yılı itibari ile 250 civarında olan üye sayısı 1905 yılında 9 bini aşmıştır. (Bkz.: Tablo 3)[186]

Tablo 3- 1885-1905 yılları arasında Kore Presbiteryen Kilisesi üye sayısı

[186] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 51.

Yine bölgede Presbiteryen Kilisesi'nden sonra en etkin olan Metodist Kilisesi de 19. yüzyılın sonlarına doğru yakaladığı ivmeyi 1925 yılına kadar devam ettirmiş ve üye sayısında hızlı bir artış ortaya koyarak bölgedeki en büyük ikinci Kilise haline gelmiştir. Ancak 1925 yılında 14 bine yaklaşan üye sayısı Japon işgali sürecinde baskının arttığı dönemde 10 bine kadar düşmüştür. (Bkz.: Tablo 4)[187]

Tablo 4- 1885-1935 yılları arasında Metodist Kilisesi üye sayısı

[187] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 167.

D. XX. Yüzyıl

XX. yüzyılın başlarında, Kore halkı, Japonlar'ın Çin ve Rusya karşısında elde ettikleri zaferin ardından artık ulusal bağımsızlıklarını büyük ölçüde yitirmiş ve ümitleri tükenmiş haldeydi. Böyle bir atmosfer tüm Kore Yarımadası'nda teneffüs ediliyorken Kore halkı Batı'dan gelen misyonerlerin sunduğu Hıristiyanlığı ellerindeki tek umut kaynağı olarak gördü. Ki bu durum, Charler Edwin Sharp'ın (1870-1952) ABD Presbiteryen Kilisesi'ne gönderdiği bir mektupta somutlaşmaktadır. Sharp, bir Kore devlet adamının katıldığı İncil dersinde dile getirdiği bir cümleyi mektubuna taşımıştır:

> *"Bizim için artık Hıristiyanların Tanrısı'na güvenmekten başka yapacak bir şey bulunmamaktadır."*[188]

1. İncil Dersleri ve 1907 Pyongyang Büyük Dirilişi

XX. yüzyılın ilk çeyreğinde gerçekleşen Pyongyang Büyük Dirilişi'nin (the Pyongyang Great Revival), bu dönemde yaygın bir şekilde gerçekleştirilen İncil derslerinin bir meyvesi olduğu zikredilmektedir. İlk olarak 1890'da Dr. Underwood tarafından düzenli İncil dersleri halinde yedi kişi ile başlatılan bu eğitim sistemi 1891 yılında her bir misyonerin bir istasyonda bu sistemi hayata geçirme zorunluluğunu ifade eden bir misyon kuralı haline gelmiştir.[189]

1904 tarihli rapora göre kilise üye ve öğrencilerinin %60'ı bu derslerin bir ya da daha fazlasına katılım sağlamıştır. Kuzey Presbiteryen Misyon Hareketi 1909 tarihli raporunda ise yaklaşık 800 sınıfta 50 bin kişinin katılımı ile İncil derslerinin işlendiğine yer vermiştir.[190]

---

[188] Clarence Norwood Weems, **Hulbert's History of Korea,** C:I, s. 263-269.; Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 54.
[189] William Newton Blair, **Gold in Korea**, 3. Bsm, 1957, s. 61, aktaran, Shearer, a.g.e., s. 55.
[190] Kwang Young Chang, **Methodist History in Korea,** s. 22, 23.

Kuzey Presbiteryen Misyon Hareketi bu dönemde Pyongyang başta olmak üzere Kore Yarımadası'nın çeşitli bölgelerinde misyon hareketlerini çoğaltarak her geçen gün daha da güçlenmeye devam etmiştir.[191]

En büyük katılım sağlanan İncil dersi Pyongyang'da gerçekleştirilmiştir. Yoğun katılım sebebi ile dersler erkek ve kadınlara (bkz.: Resim 3) ve şehirlerden gelen katılımcılara göre ayrı ayrı yapılmak zorunda kalınmıştır. Pyongyang'daki bu yoğun katılım Büyük Diriliş olarak tanımlanmıştır. Kimi tarihçilere göre ise, Pyongyang Büyük Dirilişi daha çok yerli halk ile misyonerlerin birbirleriyle yakınlaştığı ve spiritüel bir atmosferin yeni Koreli Hıristiyanlar tarafından teneffüs edildiği bir dönem olarak değerlendirilmiştir. İstatistiklere göre bu dönemde Presbiteryen Kilisesi 16 bin, Metodist Kilisesi ise 10 bin yeni üye kazanmıştır.[192]

Resim 3- Pastor Samuel Austin Moffett Presbiteryen Kilisesi'nde kadınlara İncil dersi veriyor (1907 - Pyongyang Büyük Dirilişi)[193]

[191] Martha Huntley, **to Start a Work – The Foundations of Protestans Mission in Korea (1884-1919),** Presbyterian Church of Korea yayınları, ty, s. 408, 409.
[192] Bonjour Bay, "The Pyongyang Great Revival in Korea and Spirit Baptism", **Evangelical Review of Theology,** C:31, No:1, 2007, s. 11.; Jung Young Lee, "Korean Christian Thought", **Modern Christian Thought**, s. 309.
[193] Ro Bong-Rin, Marlin L. Nelson, **Korean Church Growth Explosion,** Word of Life Press, Seoul, 1983, s. 7.

2. Bağımsız Kore Kilisesi

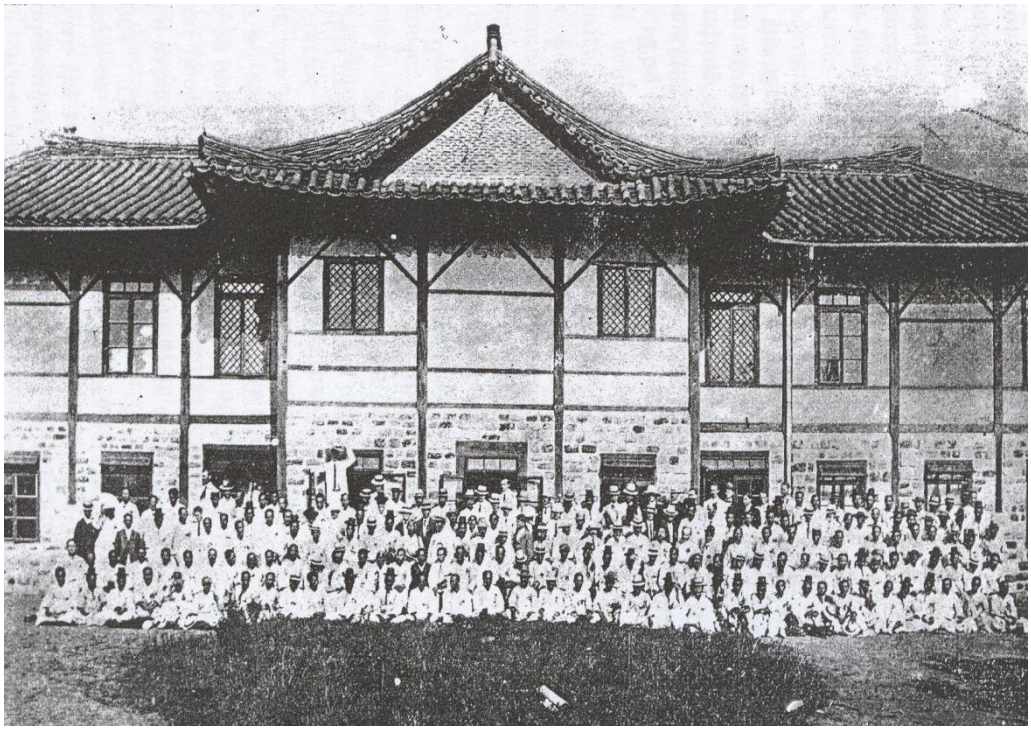
Pyongyang Büyük Dirilişi'nin önemli adımlarından biri de Kore'de misyon hareketleri yürüten dört kilisenin bir araya gelerek müşterek bir Genel Kurul oluşturma kararı almalarıdır. Genel Kurul başkanlığına misyoner Dr. Moffet getirilmiştir. Kurul, 38 misyoner, 40 adet de yerli halk lideri olmak üzere 78 üyeden müteşekkildir. (Bkz.: Resim 4)

Resim 4- Kore Presbiteryenleri Genel Kurul Heyeti (1907)[194]

1907'de oluşturulan bu yapı her yıl bir araya gelmiş ve 1912'de ilk defa en geniş kapsamlı Genel Kurul Kongresi gerçekleştirilmiştir. (Bkz.: Resim 5) Bu toplantının moderatörlüğünü ise Dr. Underwood üstlenmiştir.[195]

[194] Rhodes, **History of the Korea Mission Presbyterian Church U.S.A.**, C:I, Commission on Ecumenical Mission, s. 387.
[195] Rhodes, **a.g.e.,** s. 594.

Resim 5- Kore Presbiteryenleri 1. Genel Kurul Kongesi (1912)[196]

1907 itibari ile bağımsız bir yapıya kavuşan Kore Kilisesi'nin Genel Kurul Başkanlığı'na 1907 ve 1919 yılları haricinde sadece Koreli kurul üyeleri getirilmiştir.[197]

Kore'de bulunan dört Presbiteryen Misyon hareketinin bir araya gelerek oluşturduğu Presbiteryen Konsili 1903 yılında bir kilise eğitimi düzenlemiştir. Bu eğitimi tamamlayan ilk 7 öğrenci 1907'de pastor olarak atanmıştır. (bkz.: Resim 6) Kutsal Metinler'e hâkimiyeti ve edindikleri beceriler ile sonraki yıllarda Kilise'ye büyük hizmetler sunmuşlardır. Onlardan biri olan Pastor Kil yerli bir pastor olarak ilk defa 1908'de vaftiz hizmetlerini ifa etmeye başlamıştır. Dr. Moffet'in yardımı ile iki Pazar ayininde 201 kişiyi vaftiz etmiştir.[198]

[196] Rhodes, **History of the Korea Mission Presbyterian Church U.S.A.**, C:I, Commission on Ecumenical Mission, s. 391.
[197] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 58.
[198] Burton, "Presbyterianism", **Modern Christian Thought**, s. 472.

Resim 6- Kilise eğitimini tamamlayan ilk 7 Koreli genç[199]

3. Japon İşgali ve Kiliseler

1910 yılında ise Kore resmen Japonlar tarafından işgal edilmiştir. Diğer yandan aynı yıl "Mesih için milyonlarca ruh" isimli hareket Kore'de misyonerlik faaliyetlerine başlamış ve özellikle Japonlara karşı bir mukavemet sergilemiştir.[200]

1912 yılında Japon hükümeti halkı dirence davet eden Hıristiyan kiliselerinin itibarını zedelemek için bir Japon bürokratına suikast hazırlığı yapma bahanesi ile 105 adet kilise papazı ve üyesini mahkûm etmiştir. Komplo Davası (Conspiracy Case) ismiyle anılan bu dava da mahkûmların çoğunun hükmü dışarıdan da gelen yoğun tepkiler dolayısıyla feshedilirken bir bölümü birkaç yıl hapis cezasına çarptırılmıştır.[201]

1919 yılında Hıristiyanların öncülüğünde Kore halkı barışçıl bir üslupla bağımsızlık taleplerini sokak gösterileri ile ilan etmiş olsalar da Japon polisinin verdiği sert karşılık sebebi ile gösteriler yine sonuçsuz bırakılmıştır. Ancak bu baskılara rağmen

---

[199] Rhodes, **History of the Korea Mission Presbyterian Church U.S.A.**, C:I, Commission on Ecumenical Mission, s. 269.
[200] George Thompson Brown, **Mission to Korea,** the Presbyterian Church Yayınları, Seul, 1962, s. 78,79.; Jung Young Lee, a.g.m., s. 309.
[201] Kwang Young Chang, **Methodist History in Korea,** s. 28.; Harry A. Rhodes, **History of the Korea Mission Presbyterian Church U.S.A.**, C:I, s. 597.

pek çok Kilise bir sonraki yıl daha etkin şekilde misyonerlik faaliyetlerini sürdürmüştür. İstatistikler de bu süreçte toplam kilise üyesi sayısında artış olduğunu göstermektedir. 1911'de 46.934 olan kilise üyesi sayısı 1919'da 69.047'ye ulaşmıştır.[202]

Japon işgali sonucu zorlaşan yaşam şartları pek çok Koreli'yi Manichura'ya göç etmeye zorlamıştır. Bu göçler dönemler halinde II. Dünya Savaşı'na kadar devam etmiş ve iltica edenlerin sayısı bir milyonu aşmıştır. Aynı şekilde Pusan'da görev alan misyonerler de o döneme ait raporlarında halkın eşyaları ile kuzeye doğru göç ettiklerine yer vermektedir.[203]

Kore Kilisesi Manichura'ya sığınan mülteciler için finansal destek sağlayarak yeni kiliseler inşa etmek üzere işçiler göndermiştir. 1914 yılında Manichura'nın Sinpin bölgesinde ilk merkezlerini faaliyete açmıştır. Kilise sunduğu lojistik desteğine rağmen göç eden mültecilerin çok geniş bir alana yayılması ve bölgedeki güvensizlik sebebi ile istenilen sonucu elde edememiştir. 1932'de bir misyonerin faili meçhul bir cinayete kurban gitmesi ile güvensizlik hissi daha da artmıştır.[204]

Sert tutumunu her geçen gün artıran Japon Hükümeti'nin karşısında 1937'de Kuzey ve Güney Presbiteryen Misyon Hareketleri okullarını kapatmak zorunda kalmıştır. 1938 yılı itibari ile Japon Hükümeti tümüyle Protestan Kiliselerinin kontrolünü ele geçirmiştir. Bu durum, kilise üyelerinin ciddi oranda azalmasını beraberinde getirmiştir.[205] Bu süreçte pek çok misyoner Japon Hükümeti'ne karşı koymaktan dolayı hapse atılmış bir kısmı ise Japon Hükümeti'ni destekler gibi görünmek zorunda kalmıştır. Bir grup misyoner de Filipinler'e geçmiştir. II. Dünya Savaşı'nın başlangıç tarihi olan 1941'e gelindiğinde ise sadece yakında sınırdışı edilecek olan 40 yabancı misyoner Kore yarımadasında kalmıştır. 8 Kasım 1941'de hapse atılan bu

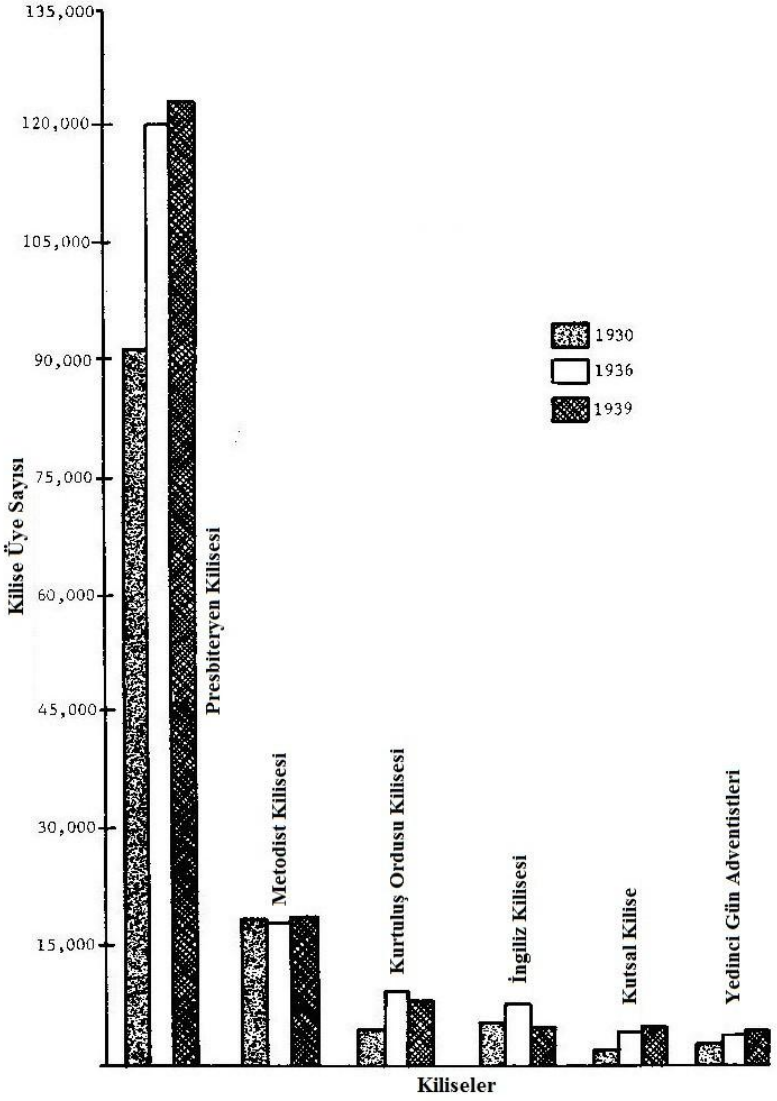
[202] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 34, 60.; Diğer bir istatistiğe göre 1919 yılında 133.062 kilise üyesi, 3.640 kilse ve 192 papaz bulunmaktadır. Karş.: Lee Young-hoon, **The Holy Spirit Movement in Korea – Its Historical and Theological Development,** Regnum Studies in Mission, Oxford Regnum Yayınları, Oxford, 2009, s. 47.
[203] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 60.
[204] Bu dönemde yaşanan olumsuzluklara rağmen Manichura bölgesinde kilise üye sayısında artış kaydedilmiştir. 1921'de 1.566 kilise üyesi bulunuyorken bu rakam 1941'de 10.503'e ulaşmıştır. Bkz: Shearer, a.g.e., s. 61.
[205] Jung Young Lee, a.g.m., **Modern Christian Thought**, s. 309.

misyonerler Haziran 1942'de Gripsholm isimli bir gemiyle Amerika Birleşik Devletleri'ne gönderilmiştir.[206]

1940'lı yıllarda yaşanan bu siyasi problemler sebebi ile Kore Kilisesi misyon faaliyetlerini büyük ölçüde azaltmak ve yer altına çekmek zorunda kalmıştır.

Bu döneme ait verilerde Kore Yarımadası'nda faaliyet gösteren Protestan Kiliseleri arasında en etkili olan kilise 120 bin'den fazla üyesi ile Presbiteryen Kilisesi olarak gözükmektedir. Ardından sırasıyla, Metodist Kilisesi'nin 17 bin ve Kurtuluş Ordusu Kilisesi, İngiliz Kilisesi, Yedinci Gün Adventistleri, Kutsal Kiliselerinin ise 8 binden az üyesi bulunmaktadır. (Bkz.: Tablo 5)

[206] Harry A. Rhodes, Archibald Campbell, **History of the Korea Mission Presbyterian Church U.S.A.**, C:II, Commission on Ecumenical Mission, New York, 1965.S. 412,

Tablo 5- Kore'deki başlıca Protestan Kiliseleri ve üye sayıları (1930-1939)

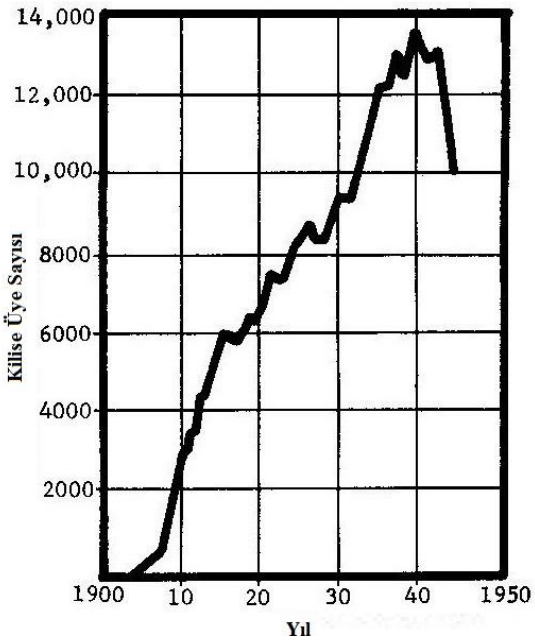
4. II. Dünya Savaşı Sürecinde Kiliseler

II. Dünya Savaşı ve Kore Savaşı'nın yer aldığı XX. yüzyılın ortaları, Kore Yarımadası için çok çalkantılı geçmiştir. Japon güçleri kiliseleri işlevsiz hale getirmek için çok sayıda kilise önderini gözaltına almıştır. O döneme ait belgeler ise iki savaş süresince büyük oranda yakılmış veya tahrip edilmiştir. Presbiteryen Kilisesi raporlarına göre 5.000 civarında olan Protestan Kilisesi'nden 1.200'ü kapatılmış ve 1939'da 134.000 olan kilise üye sayısı 1942'de 110.000'e kadar düşmüştür.[207]

[207] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 34, 207.

1942 yılında Japon Hükümeti, Birleşik Japon Kilisesi'nin Kore ayağı altında tüm kiliselerin birleşmesi yönünde karar almıştır. Bu durum, "Kurtuluş Günü" olarak isimlendirilen 15 Ağustos 1945 tarihine kadar devam etmiş, bu tarihte ise ancak kiliselerin yarısı özgürlüğüne kavuşabilmiştir.[208]

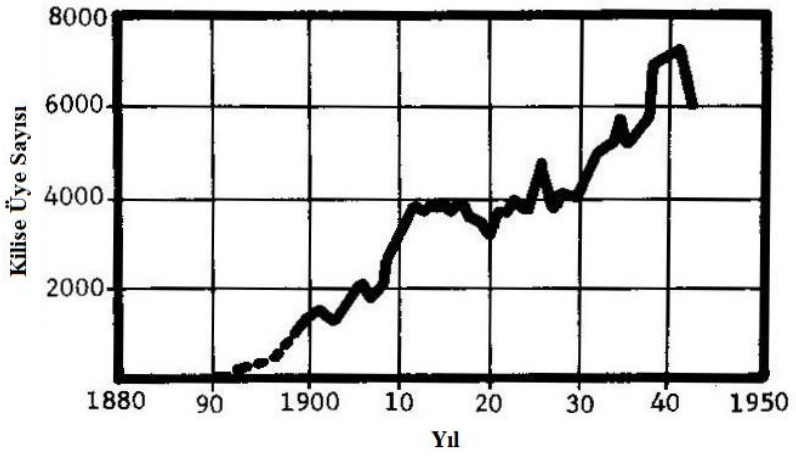
II. Dünya Savaşı'nın sona ermesi ile Kore Kilisesi geçici bir rahatlığa kavuşmuştur. Ancak yarımadanın kuzey kısmı büyük oranda Rusların hâkimiyeti altına girmiştir. Kominist Rusya yarımadadaki kiliseleri kontrol altına almak için Hıristiyan Birliği adı altında bir birim kurmuş ve pek çok Presbiteryen ve Metodist Kilise yapılarını ele geçirmiştir. Bu sebeple 1946-1950 yılları arasında Kore Yarımadası'nda misyon hareketleri durağanlaşmış ve hiçbir ilerleme kaydedilememiştir. Aşağıdaki tablolarda görüldüğü üzere 1940'lı yıllara kadar pek çok bölgede Hıristiyan nüfus artmış olmasına rağmen savaş döneminde keskin bir düşüş tüm bölgelerde tecrübe edilmiştir. Bu bağlamda Kuzey Kyungsan bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı 1940 yılında 14 bine ulaşmışken beş yıl içerisinde yaklaşık 4 bin üye azalarak 10 bine düşmüştür. (Bkz.: Tablo 6)[209]

Tablo 6- Kuzey Kyungsan bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı (1900-1950)

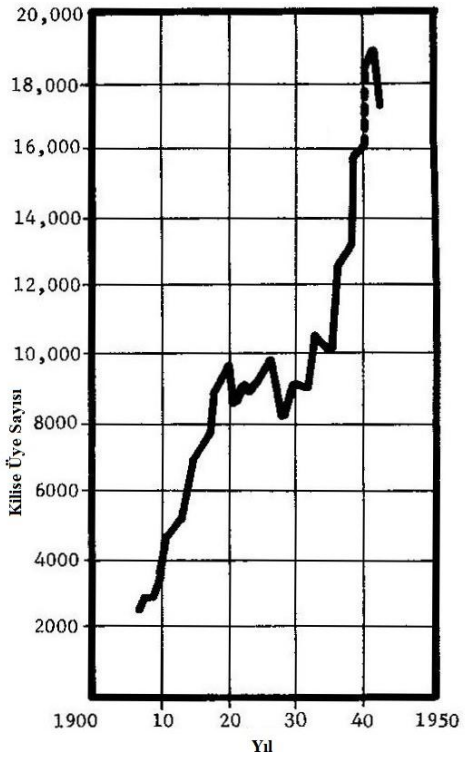
[208] Harry A. Rhodes, Archibald Campbell, **History of the Korea Mission Presbyterian Church U.S.A.**, C:II, Commission on Ecumenical Mission, New York, 1965, s. 412.
[209] Shearer, a.g.e., s. 95.

Aynı şekilde Kyunggi ve Kuzey Choongchung bölgelerinde XX. yüzyılın başlarında 2 bin olan kilise üye sayısı 1940'ta 7 bini aşmış, sonrasında ise 6 bine düşmüştür. (Bkz.: Tablo 7)[210]

Tablo 7- Kyunggi ve Kuzey Choongchung bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı (1880-1950)

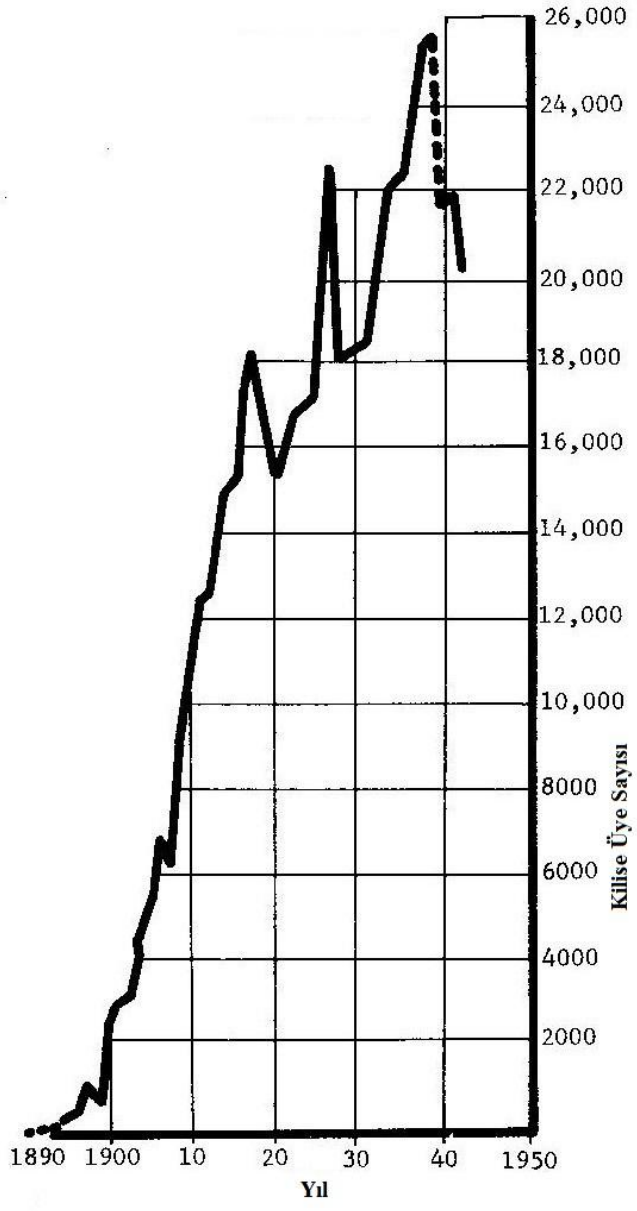
Whanghai bölgesinde 1900 ile 1940 yılları arasında kilise üye sayısı 19 bini aşmış, sonrasında ise 17 binlere kadar gerilemiştir. (Bkz.: Tablo 8)[211]

Tablo 8- Whanghai bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı (1900-1950)

[210] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 87.
[211] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 109.

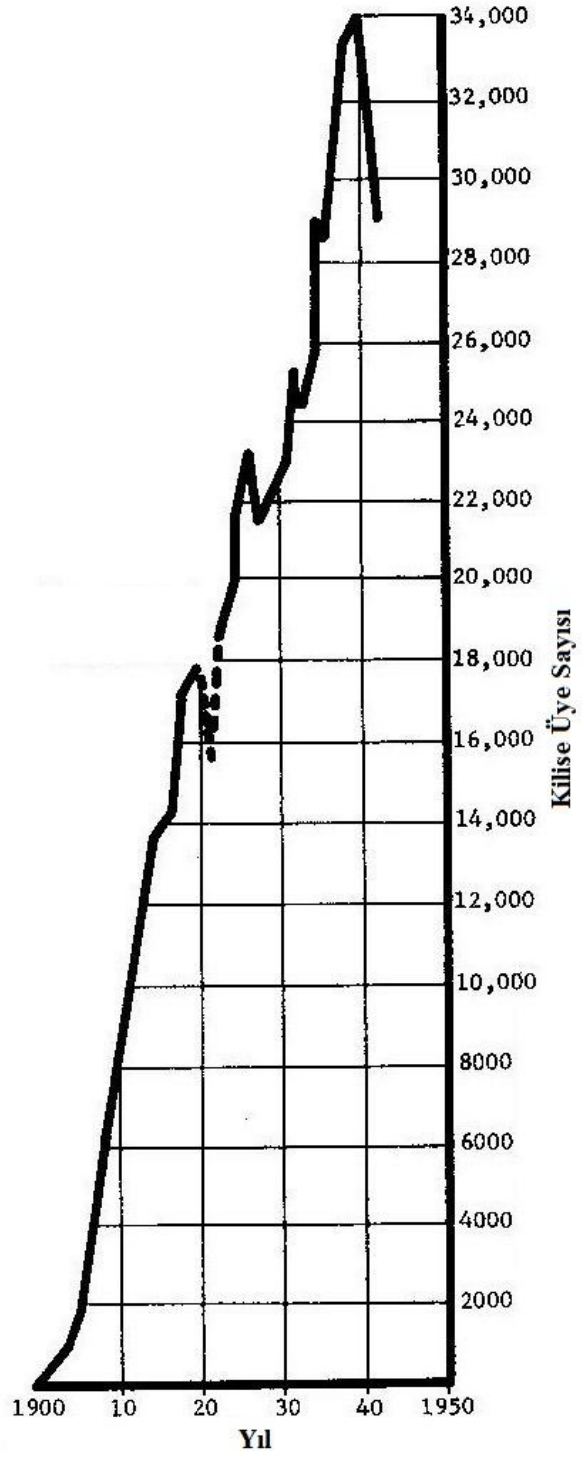
Güney Pyongan bölgesinde 1900'de 2 bin üyesi olan Presbiteryen kilisesi 40 yıl içerisinde büyük bir patlama gerçekleştirerek 26 bin üyeye sahip olmuştur. Ancak diğer bölgelerde olduğu gibi Japon baskısı sebebiyle 40'lı yıllarda düşüş göstermiştir. (Bkz.: Tablo 9)[212]

Tablo 9- Güney Pyongan bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı (1890-1950)

[212] Shearer, a.g.e., s. 112.

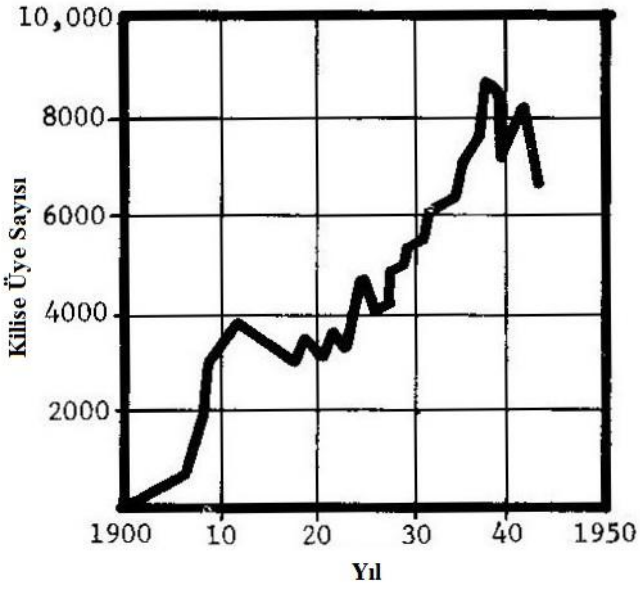
Bu dönemde bölgede gerçekleşen en fazla Hıristiyan nüfus arıtışı Pyongan'ın kuzey bölgesinde gerçekleşmiştir. Kilise, üye sayısını 34 bine kadar yükseltmiştir. (Bkz.: Tablo 10)[213]

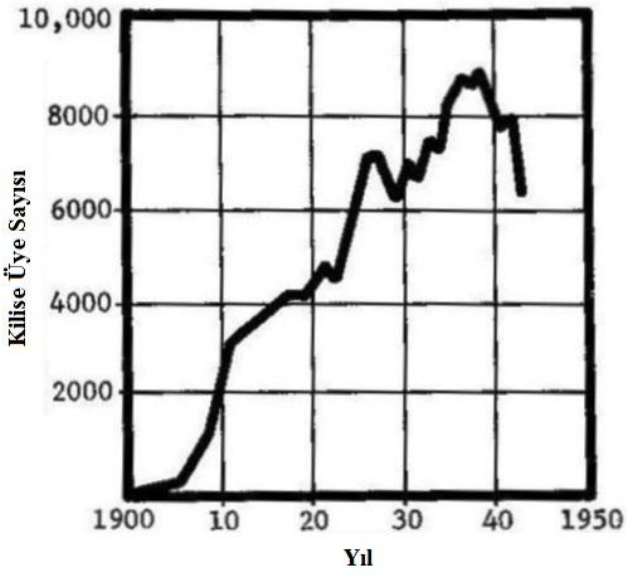
Tablo 10- Kuzey Pyongan bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı (1900-1950)

[213] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 113.

Kuzey ve Güney Chulla bölgeleri ile Cheju Adası'nda da benzer bir durum yaşanmış ve 40'lı yıllarda 9 bine yaklaşan kilise üye sayısı yaklaşık 5 yıl içerisinde 6 binlere düşmüştür. (Bkz.: Tablo 11 ve 12)[214]

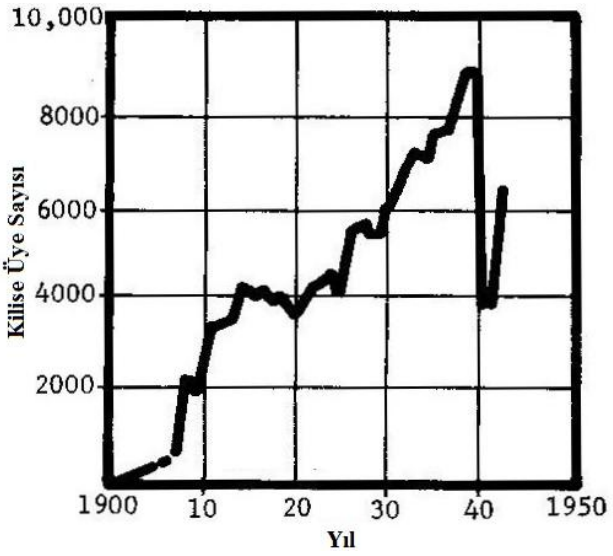
Tablo 11- Kuzey Chulla bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı (1900-1950)

Tablo 12- Güney Chulla ve Cheju Adası bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı (1900-1950)

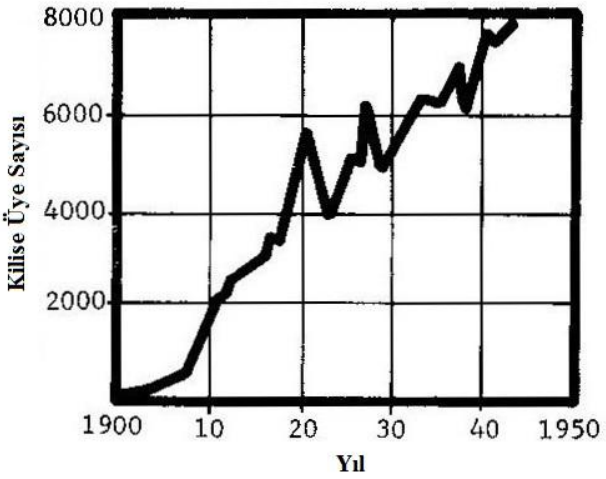
[214] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 154, 155.

Güney Kyungsang bölgesinde ise 1940 yılında diğer bölgelere nazaran daha keskin bir düşüş yaşanmıştır. Bunun sebebi olarak ise Japonya'nın bu bölgede aşırı bir baskı uygulaması gösterilmektedir. (Bkz.: Tablo 13)[215]

Tablo 13- Güney Kyungsang bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı (1900-50)

Yarımadada sadece Kuzey ve Güney Hamkyung bölgesinde 1940 yılından sonra kilise sayısında hiç düşüş yaşanmamıştır. Bu ise Japon güçlerinden uzakta olmaları sebebiyledir. (Bkz.: Tablo 14)[216]

Tablo 14- Kuzey ve Güney Hamkyung bölgesinde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı (1900-1950)

[215] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 160.
[216] Shearer, a.g.e., s. 162.

Protestan Kiliseleri arasında yarımadaya ilk ulaşan Presbiteryen Kilisesi'nin 1886-1942 yılları arasında hangi bölgelerde kaç kilise üyesine sahip olduğu ise aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. (Bkz.: Tablo 15) Buna göre Kuzey ve Güney Pyongan en fazla, Kyunggi ve Kuzey Choongchung ise en az üye sayısına sahip bölgelerdir.[217]

Yıl	A	B	C	D	E	F	G	H	J
	Kuzey Pyongan	Güney Pyongan	Whanghai	Kyunggi ve Kuzey Choongchung	Kuzey Kyungsang	Hamkyung	Güney Kyungsang	Kuzey Chulla	Güney Chulla ve Cheju Adası
1886				9					
1887				25					
1888				65					
1889				104					
1890				100					
1891				119					
1892				127					
1893				136					
1894	52								
1895	73								
1896	243			389		23	6		
1897	377						7		
1898	1058			949					
1899	202	671		1199	2	115	18		
1900		2213		1430	4	92	43	124	8
1901	420	2994		1547	7		30		
1902	677	3100		1582	12		110		
1903	1027	3765		1512	33	311	292	240	27
1904	1265	4703		1678	59	308	363	316	64
1905	1958	5468		1938	112	492	464	415	189
1906	3121	6685		2174	235				
1907	4039	6089	2255	1612	564	814	747	1255	708
1908	5408	7642	2974	1963	807	932	2149	2278	1000
1909	6703	9142	2921	2422	1615	1141	1885	3156	1352
1910	7901	10842	4740	2975	2886	1691	2840	3464	2045
1911	9853	12599	5021	3222	3354	2271	3519	3974	3181
1912	11072	12601	5718	3961	4138	2325	3679	9514	
1913	12193	13777	6262	3754	4690	2776	3980	8125	
1914	13554	14834	7399	3921	5221	2846	4319	7953	
1915	14023	15387	7600	3936	5949	2911	4274	8003	
1916	14181	16137	7893	3781	5810	3001	4268	8131	
1917	15549	18459	8833	3966	5981	3465	4154	7823	
1918	17112	16724	9243	3724	6311	3972	4125	3115	4180
1919	17759	15612	9545	3541	6250	4632	3936	3653	4119
1920	18171	15312	8481	3351	7113	5058	3836	3261	4442
1921	15718	15862	9148	3823	7588	5825	4169	3796	4643
1922	18433	16532	8767	3818	7557	4560	4500	3418	4561
1923	19000	16693	9198	4026	8009	4105	4590	4672	5956
1924	19982	16766	9192	3849	8256	4404	4744	4529	6539
1925	21922	18336	9932	4906	8625	5333	4122	4099	7225
1926	22517	19326	9156	4155	8225	4991	5632	4123	7360
1927	23580	22683	8353	3979	8311	6445	5641	4979	7120
1928	21570	18083	8039	4128	8942	5484	5467	5040	6584
1929	21908	18184	9120	4180	9411	5194	5453	5445	6441
1930	22493	18199	9055	4124	9288	5504	6081	5526	6916
1931	23094	18454	9063	4614	9506	5861	6567	5716	6776
1932	25729	20593	10420	5055	10592	6428	7184	6325	7527
1933	24302	20932	10162	5216	11365	6543	7532	6445	7305
1934	25530	22097	10037	5672	12267	6369	7274	7124	8157
1935	29296	22109	12308	5146	12282	6394	7700	7671	8449
1936	28873	23015	12871	5295	10359	6721	7949	7980	8857
1937	30668	24206	13264	5571	12405	7201	8443	8800	8735
1938	31853	25487	15537	6656	13658	6107	9039	8657	8971
1939	33422	25746	15822	6861	12949	7412	8921	7638	8399
1940	34079	21635	18198		10596	7838	3925	8128	7877
1941	32624	21907	18903	7057	13067	7579	3925	8353	8063
1942	29129	20327	17204	5714	9914	7868	6370	7183	6293

Tablo 15- 1886-1942 yılları arasında bölgelerde Presbiteryen Kilisesi üye sayısı

[217] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 224, 225.

5. Kore Savaşı Sürecinde Kiliseler

Komünist Rusya 25 Haziran 1950 tarihinde tüm askeri gücünü kullanarak güneye saldırı düzenlemiştir. Kore'nin ABD ve Birleşmiş Milletlerin desteğiyle girdiği bu savaşta oldukça fazla kan akmıştır. Çatışma esnasında pek çok kilise tahrip olmuş ve 400'den fazla papaz Kominist güçler tarafından işkenceye maruz bırakılmıştır. Yarımadanın sadece en kuzey ve en güney uçları savaştan etkilenmemiş, diğer tüm topraklar şiddetli çatışmalara sahne olmuştur. Nihayetinde taraflar arasında Kore'nin ikiye bölünmesinin de yer aldığı bir ateşkes ilan edilmiştir.[218]

Ateşkesin ardından büyük ölçüde özgürlüklerine kavuşan kimi Kiliseler'de ise bölünmeler baş göstermiş ve Kore Presbiteryen Kilisesi kendi içindeki ilk bölünmeyi 1951 yılında tecrübe etmiştir. Süreç içerisinde devamedegelen anlaşmazlıklar neticesinde Kore Presbiteryen Kilisesi dört farklı Kilise'ye bölünmüştür.[219]

Bu duruma karşı toparlayıcı bir adım atılmak istenmiş ve Presbiteryen Kilisesi içerisinde 1951'de yaşanan bölünmelerden önceki birliği tesis etmek için dört farklı misyon hareketi işbirliği halinde birliktelik sağlamaya çalışmışlardır. Bu misyon hareketleri şunlardır:

- Güney Presbiteryen Misyon Hareketi, (Southern Presbyterian Mission[220]),
- Kuzey Presbiteryen Misyon Hareketi (Northern Presbyterian Mission[221]),
- Kanada Presbiteryen Misyon Hareketi (Canadian Presbyterian Mission[222]),
- Avusturalya Presbiteryen Misyon Hareketi (Australian Presb. Mission[223]).

Bölünmeler bağlamında benzer bir durum da Metodist Kiliseleri'nde görülmüştür. Kore'de Kuzey Metodistler (Northern Methodist[224]) ve Güney Metodistler (Southern Methodist[225]) ismiyle anılan bu iki Metodist Kilise, Kore Metodist Kilisesi (Metodist Church in Korea) ismi altında birleşmiştir.

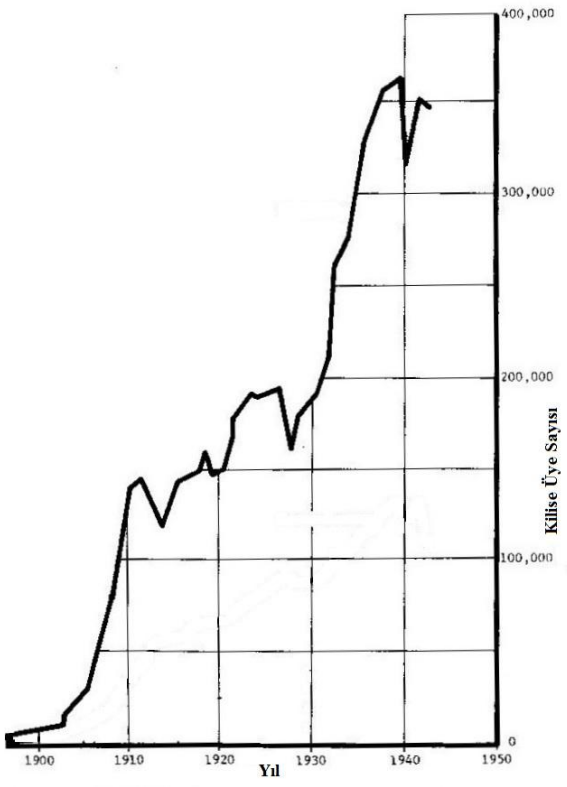
[218] Ölen ya da kaybolan papazların isimleri için bkz: Kwang Young Chang, a.g.e., s. 49.
[219] Rhodes, Campbell, **History of the Korea Mission Presbyterian Church U.S.A.**, C:II, s. 415.
[220] Eski ismi: "The Mission of the Presbyterian Church in the United States".
[221] Eski ismi: "The Mission of the Presbyterian Church in the United States of America"dır. Bu Kilise 1958 yılında "United Presbyterian Church of North America" ile birleşerek "United Presbyterian Church in the United States of America" ismini almıştır.
[222] Eski ismi: "the Mission of the Presbyterian Church of Canada". Bu Kilise daha sonra United Church of Canada çatısı altında toplanan kiliselerden biri olacaktır.
[223] Eski ismi: "the Australian Presbyterian Church".
[224] Eski ismi: "the Methodist Episcopal Church in the United States".
[225] Eski ismi: "the Methodist Epicopal Church South"'tur. Bkz.: Shearer, a.g.e., s. 36, 37.

6. Kilisenin Yeniden Şekillenmesi ve Güçlenmesi

Ateşkesin ardından yarımadanın güney bölgesi için yeni bir süreç başlamıştır. Bu süreçte Kilise hızlı bir büyüme göstermiş ve üye sayısını kuzeyden gelen sığınmacılarla artırmıştır. Misyonerler hızlı bir şekilde kiliseler inşa etmeye başlayarak misyon hareketini eskisinden daha güçlü hale getirmişlerdir.[226]

Bu artışın boyutunu Güney Presbiteryen Kilisesi'nin 1948'e ait verileri ile 1958'e ait verilerini karşılaştırdığımızda görebilmekteyiz. Kilise 1948'de 14.818 kilise üyesine sahipken bu sayıyı 10 yıl içerisinde yaklaşık üç kat artarak 40.781'e yükseltmiştir.[227]

Yine Kore Presbiteryen Kilisesi üyelerinin XX. yüzyılın başından 1950'ye kadar olan üye artış grafiği, Kore'de evanjelik eareketlerin bu dönemde elde ettikleri başarıyı göstermektedir. Tabloya göre XX. yüzyılın başlarında yaklaşık 10 bin olan kilise üyesi sayısı 1940 yılında 360 bine kadar çıkmıştır. (Bkz.: Tablo 16)[228]

Tablo 16- Kore Presbiteryen Kilisesi'nin 1900-1950 yıllarında üye sayıları

[226] Yim Suk-jay, vd., "Korean Religion", **The Encyclopedia of Religion,** C:VIII, 1987, s. 374, 375.
[227] Shearer, a.g.e., s. 210.
[228] Tark Ji-il, "The Korean War and the Rise of Christian New Religious Movements in Korea", **Korea Journal of Christian Studies,** S. 45, t.y., s. 169, 170.

Bu döneme şahitlik eden bir misyoner ortaya konan gayreti şu şekilde ifade etmektedir;

> *"1950'lilerde kilise üyeleri ve yetkilileri her Cumartesi düzenli olarak civar köylere giderek halkı kiliseye davet ettiler. Üyeler kendi yakınlarını, arkadaşlarını ve diğer tanıdığı insanları toplantılara getirdiler. Bir Pazar gününde bir kilisede 90 kişinin vaftiz edildiğine dahi şahitlik edildi bu dönemde. Özellikle Koreli Hıristiyanlar tüm gayretleri ile Kilise'yi yeniden güçlendirmek için halka ulaşmaya çalıştı. Ancak bu sefer, eskiye nazaran çok daha donanımlı ve birikimli idiler. Aldıkları kilise eğitimi ile daha olumlu neticeler alıyorlardı."*[229]

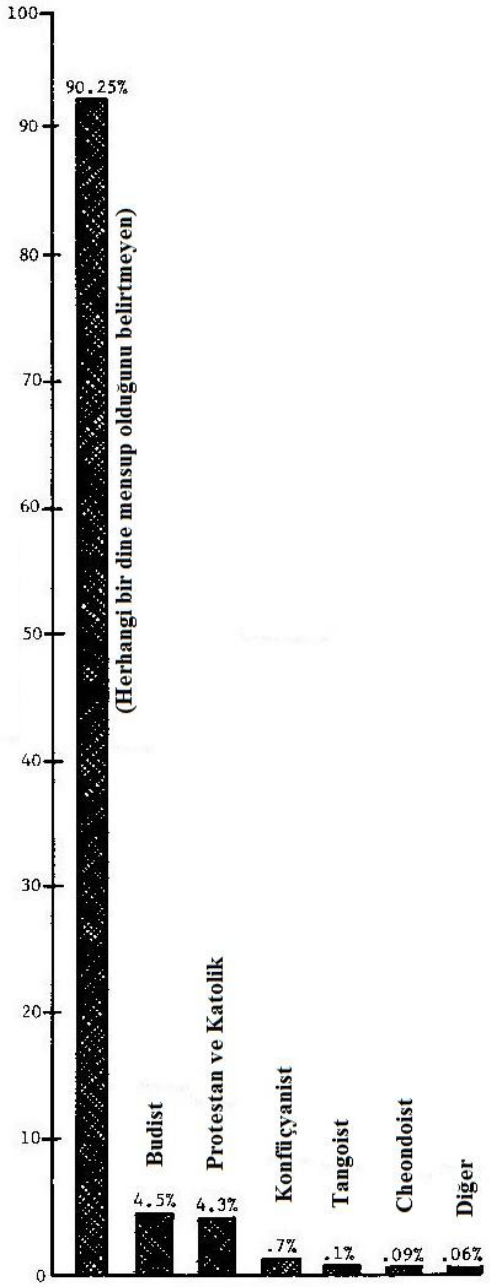
Kore Metodist Kilisesi'nde savaş sonrasında sürekli ilerleme kaydedilmiştir. 1955'te 114.000 olan kilise üye sayısı 1960'ta 300.000, 1976'da 420.000, 1979'da 590.000, 1984'de 900.000, 1988'de 1 milyon, 1994'de 1 miyon 300 bin ve 2001 yılında ise 1 milyon 400 bine ulaşmıştır. Kore Metodist Kilisesi'nin 2001 yılında kilise sayısı ise 5.300 olmuştur.[230] 1959 yılına ait Güney Kore'de varolan tüm evanjelik hareketlerin kilise, kilise çalışanı ve kilise üye sayıları ise Tablo 17'de yer almaktadır.

KİLİSELER	Kilise Binası Sayısı	Kilise Çalışanı Sayısı	Kilise Üye Sayısı
Presbiteryen K.	2,177	1,838	550,853
Kore Presbiteryen K.	750	787	201,230
Koryu Presbiteryen K.	600	325	140,000
Presbiteryen Kiliseleri (toplam)	3,527	2,950	892,083
Metodist K.	1,114	1,059	248,899
Kutsal K.	424	543	107,265
Baptist K.	221	185	18,000
Kurtuluş Ordusu K.	143	286	20,109
Yedinci Gün Adventistleri	353	287	41,581
Tanrı'nın Meclisi K.	26	34	8,762
Mesih'in Kilisesi (CC)	17	19	1,550
Mesih'in Kilisesi (KCM)	80	45	2,000
Nazarene	27	34	1,888
Tanrı Kilisesi	8	7	1,000
Episkopal K.	45	23	6,500
Lutheran K.	1	1	40
Toplam	6,018	5,473	1,344,828

Tablo 17- Güney Kore'deki Kiliseler'in, kilise, çalışan ve üye sayıları (1959)

[229] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 210, 211.
[230] Kwang Young Chang, **Methodist History in Korea,** s. 53, 54.

Bu dönemde gerçekleşen bölgelerdeki tüm bu büyüme neticesinde Güney Kore'de Hıristiyan nüfus Budist nüfusa hemen hemen eşitlenmiştir. Ancak diğer yandan 1962 yılında yapılan araştırma Kore halkının çoğunun halen daha bir dine bağlı olmadığını ortaya koymaktadır: (Bkz.: Tablo 18)[231]

Tablo 18- 1962 yılında Güney Kore'nin dini demografisi

[231] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 29.

7. Kiliselerde Bölünmeler

İleri sürülen görüşlerin ne kadar tutarlı olup olmadığı noktasında tartışmalar süregelse de XX. yüzyılın ikinci yarısında Hıristiyan nüfusun her geçen gün arttığı tartışılmaz bir gerçektir. 1961 yılı itibari ile Güney Kore'de en fazla üyeye sahip kilise 775.000 üyesi ile Presbiteryen Kilisesi'dir. Bu rakam 4 farklı Presbiteryen Kilisesi'nin üyelerinin toplamıdır. O döneme ait verilere göre bu dört kiliseden Kore Presbiteryen Kilisesi 375.000, Anti-Ekümenik Kilisesi 220.000, Kore Cumhuriyeti Presbiteryen Kilisesi 114.000 ve Koryo Presbiteryen Kilisesi ise 66.000 üyeye sahiptir.[232]

Kiliselerin kendi bünyelerinde gerçekleşen bölünmeler kimi zaman şiddetli çatışmalara sebebiyet vermiştir. Bu durum ise yerli halkı rahatsız etmeye başlamıştır. Bir öz eleştiri yapan Roy E. Shearer eserinde kimi Koreli ateistlerin "birbirleriyle her zaman çatışan Hıristiyanların dinine girmem" ve yine bir yerlinin "belki bir gün dindar birisi olabilirim ancak çatışan Kilise ile hiçbir ilişkimin olmasını istemem" şeklindeki sözlerine yer vermekte ve kiliseler arasında olan çatışmaların halka yansımasını ve misyonerlik faaliyetlerini baltaladığına değinmektedir.[233]

Savaş sonrasında Metodist Kilisesi Presbiteryen Kilisesi'ne göre daha sorunsuz bir dönem geçirmiştir. Metodist Kilisesi bu dönemde bölünme yaşamamış ancak sonraki yıllarda üye sayısı bakımında düşüşe geçmekten kurtulamamıştır.

Bir diğer kilise ise Doğu Misyon Cemiyeti tarafından desteklenen Holiness Kilisesi'dir. Kilise savaş sonrasında devamlı yükseliş göstermiştir. Bu yükselişin sebebi olarak cemiyetin insani yardım faaliyetlerini azaltmadan devam ettirmesi gösterilmektedir. Ancak Kutsal Kilise (Holiness Church) de 1963 yılında bir iç bölünme ile sarsılmıştır.[234]

---

[232] Samuel H. Moffett, "Christianity", **The Korean Way**, The Christian Literature Society, Seoul, 1977, s. 78.
[233] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 212-214.
[234] Shearer, a.g.e., s. 215.

8. Misyonerlik Faaliyetlerinde Artış

70'li yıllarda, kiliselerin güç kaybetmesinin önüne geçmek için yeni adımlar atılmaya başlanmıştır. Ağustos 1971'de Taejon'da evanjelizm eğitim konferansı düzenlenmiş ve bu eğitime 10.600 kayıtlı üye dahil binlerce Koreli katılmıştır.[235]

1900'lü yıllarda kayıtlı 250 üyesi bulunan Soong Hee Metodist Hareketi 70'li yıllarda 4.000 üyeye sahip bir evanjelik kilise haline gelmiştir.[236]

70'li yıllara kadar kırsal kesimlerde kiliselerin çoğalması için özel misyonerlerin eğitimine önem verilmekteydi. Ancak, zamanla tecrübe kazanarak kırsal kesimde yaşayanlar arasında İncil'i sahiplenenler, kendi yerleşim bölgelerinde kilise açmak için gayret gösteriyor ve daha başarılı oluyorlardı. Netice olarak kırsal kesimlere yönelik yeni stratejiler geliştirildi. Bu çalışmaların neticesi olarak 1971-1973 yılları arasında kırsal kesimlerdeki okullarda bulunan öğretmen ve öğrencilere yönelik eğitim semineri gerçekleştirildi ve her birine liderler atanarak Pazar günleri İncil okuma programları düzenlendi. Bu programlara da 14.000 öğretmen ve öğrencinin katılması sağlandı. (Bkz.: Resim 7)[237]

Resim 7- Koreli çocuklar İncil dersi alıyor [238]

[235] Kim Joon-Gon, "Korea's Total Evangelization Movement", **Korean Church Growth Explosion: Centennial of the Protestant Church**, s. 24.
[236] Kim Joon-Gon, a.g.m., s. 25.
[237] Moffett, "Christianity", **The Korean Way**, s. 76.
[238] Kwang Young Chang, **Methodist History in Korea,** y.y., ty., s. 15.

Yine bu bağlamda Hap-Tong Presbyterian Kilisesi "10.000 Yeni Kilise Projesi" ismiyle bir çalışma başlattı. 7 Kasım 1978 raporuna göre iki yılda tam 1200 yeni kilise inşa etmeyi başardılar. Böylelikle Ocak 1976'da 2484 olan kilise binası sayısı 1978 sonu itibari ile 3884'e ulaştı. 70'li yılların başında Kiliseye kayıtlı üye sayısı 680 bin'den 1 milyona ulaşarak büyük bir ilerleme kaydedildi.[239]

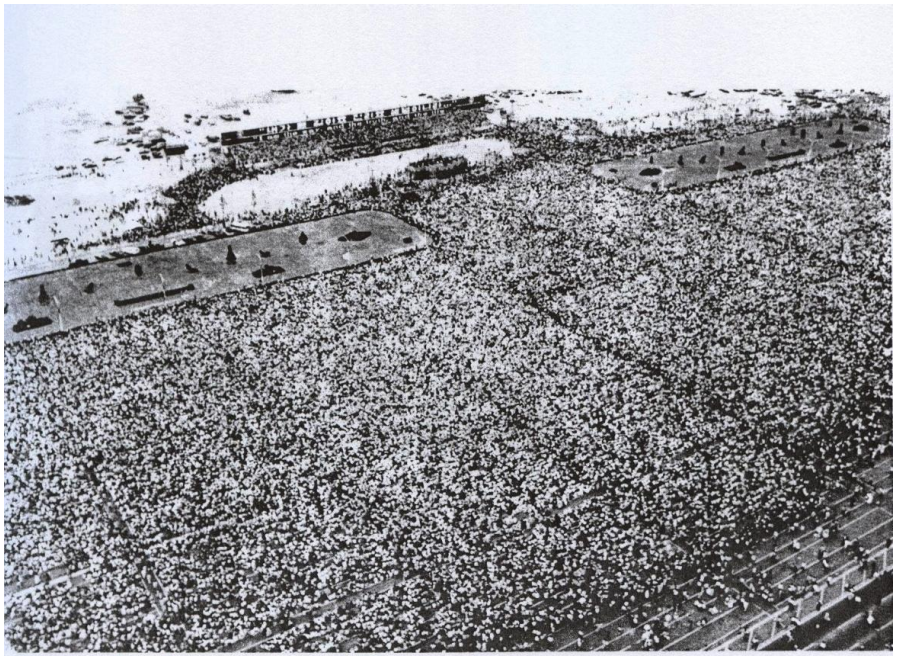
Ağustos 1974'de düzenlenen Explo'74 (bkz: Resim 8) uluslararası eğitim konferans dizisine 78 ülkeden 323.400 katılımcı iştirak etmiş ve büyük ses getirmiştir. 1974 ile 1978 arasında, her yıl Hıristiyan nüfus bir milyon artış göstermiştir.[240]

Resim 8- Campus Crusade for Christ tarafından düzenlenen Explo'74'den bir kare[241]

1973 tarihi bu dönemde önemli bir yıldır. Dünyaca ünlü evanjelist vaiz Billy Graham'ın Seul'de gerçekleştirdiği programa bir milyondan fazla Koreli iştirak etmiştir. (Bkz.: Resim 9) 1979 yılı itibari ile ise Hıristiyan nüfus 7 milyona ulaşmıştır.[242]

[239] Kim Joon-Gon, "Korea's Total Evangelization Movement", **Korean Church Growth Explosion: Centennial of the Protestant Church**, s. 24.
[240] Kim Joon-Gon, a.g.m., s. 26.
[241] Ro Bong-Rin, Marlin L. Nelson, **Korean Church Growth Explosion,** Word of Life Press, Seoul, 1983, s. 11.
[242] Kim Joon-Gon, a.g.m., s. 28.

Resim 9- Billy Graham'ın vaazını dinlemek için toplanan Koreliler (1973)[243]

9. Dünya Evanjelizasyon Seferberliği

1980 Dünya Evanjelizasyon Seferberliği isimli organizasyon 37 kategoride topladığı sosyal sınıflara yönelik, kiliselerle işbirliği yaparak bir seminer dizisi programı hazırlamıştır. Bu seminerlere Koreliler'in ilgisi yüksek olmuştur. Program nihayetinde verilen rakamlara göre 16.350.000 Koreli bu programlara iştirak etmiştir.[244]

1885 yılında Apenzeller ile ilk misyonerlik faaliyetlerine başlayan Metodist Kilisesi, 100. yılında Apenzeller'in yarımadaya ilk ayak basışını kutlamıştır. Bu kutlamanın bir amacı da bir sonraki 100 yılın plan ve projelerinin görüşülmesi ve tartışılması olmuştur.[245]

[243] Ro Bong-Rin, Marlin L. Nelson, **Korean Church Growth Explosion,** Word of Life Press, Seoul, 1983, s. 11.
[244] Kim Joon-Gon, "Korea's Total Evangelization Movement", **Korean Church Growth Explosion: Centennial of the Protestant Church (1884-1984)**, s. 29.
[245] Kwang Young Chang, **Methodist History in Korea,** y.y., ty., s. 64.

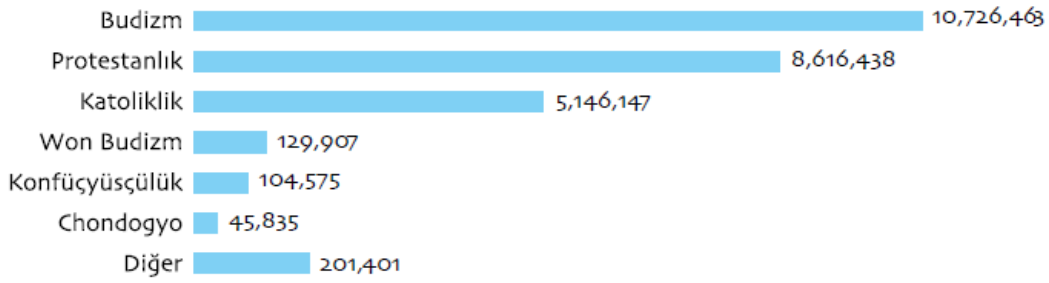
Kore Yarımadası'nda özellikle 1960'lı yıllarda hızla yükselişe geçen Protestan Hıristiyanlık, 1994 yılı verilerine göre 35.000 kilise ve 50.000 papaza sahip olan Güney Kore'yi[246], dünyanın en dinamik kilise yapısına sahip bir ülke haline gelmiştir.

1985 ve 1995 istatistiklerine göre ise Güney Kore'de dinlere göre nüfusun dağılımı tabloda gösterildiği şekilde olmuştur: (bkz: Tablo-19)[247]

Yıl (Nüfus)	Dindar (Toplam)	Budist	Protestan	Katolik	Konfüçyanist	Budist (Won)	Jeungism	Cheondoist	Taejonist	Diğer
1985 (40,419,652)	17,203,296	8,059,624	6,489,282	1,865,397	483,366	92,302		26,818	11,030	175,477
1995 (44,553,710)	22,597,824	10,321,012	8,760,336	2,950,730	210,927	86,823	62,056			170,153

Tablo 19- Güney Kore'de 1985-1995 yılları arası dini demografik yapı değişikliği

Güney Kore'de gerçekleşen en güncel araştırma 2005 yılında gerçekleşmiştir. Bu verilere göre 47 milyon nüfusa sahip Güney Kore'nin dini demografik yapısı şu şekildedir: (bkz.: Tablo 20)

Tablo 20- Güney Kore dini demografik yapısı (2005)[248]

[246] Andrew Eungi Kim, "Korean Religious Culture and its Affinity to Christianity – The Rise of Protestant Christianity in South Korea", **Sociology of Religion,** S. 61, 2000, s. 117.; Kim, "A History of Christianity in Korea: From Its Troubled Beginning to Its Contemporary Success", **Korea Journal**, s. 34.
[247] Park Gyeung-su, "Calvin and the 21st Cnetury Korean Church Society" **Korean Journal of Christian Studies,** S. 69, Nisan 2010, s. 135.
[248] Kore Kültür ve Enformasyon Ajansı: **Kore Gerçeği**, Çev: Nana Lee, Seul, 2011, s. 25.

IV. BÖLÜM – KORELİLERİN HIRİSTİYANLAŞMASI VE DİN DEĞİŞTİRME ŞEKİLLERİ

A. Güney Kore'de Hıristiyanlığın Yayılmasına İmkân Sağlayan Faktörler

Misyonerlik faaliyetleri pek çok ülkede gerçekleştirilmesine rağmen sadece Güney Kore'de Hıristiyanlığın patlama yapmasının sebebi ile ilgili çeşitli görüşler ileri sürülmektedir. Batıdan gelen insani yardım, ABD'nin savaştaki konumu, Kore halkının yaşadığı savaş psikolojisi ve uzun yıllar önce yitirdiği bağımsızlığı yeniden kazanma özlemi, Kiliseler arasında vuku bulan rekabet ortamı ve XX. yüzyıldan itibaren evanjelik hareketlerin misyon ülkelerinde sıkça kullandığı kültüre uyarlama yöntemi ile Kore insanının Hıristiyanlığa adaptasyonunun sağlanması Güney Kore'de Hıristiyanlaşma oranının son yüzyılda bu derece artmasının temel nedenleri arasında gösterilmektedir.

1. İnsani Yardım

Savaş sonrasında Amerikan kiliselerinden yüklü miktarda insani yardım Kore halkına ulaştırılmıştır. Savaştan ağır yara almış halde çıkan halkın ihtiyaç duyduğu bu yardımlar sebebiyle insanlar kiliselere şükranlarını iletmek için akın etmişlerdir. Bir kısmı da bu yardım karşısında teşekkürlerini Hıristiyanlığı seçerek göstermiştir.

Korelilerin bu dönemde insani yardım alabilmek için Hırisyan olduğu da iddia edilmektedir. Ancak bu tespitin yerinde olmadığını savunanlar görüşlerine delil olarak savaş sonrası zor dönemde gönderilen yardımların zamanla azalmış olmasına rağmen Hıristiyanlıktan tekrar eski dinlerine dönenlerin sayısının fazla olmadığını ileri sürmüşlerdir. Ayrıca farklı ülkelerde aynı durum içinde olan halklara yapılan yardımlar sonrasında kimi zaman hiçbir kimsenin Hıristiyanlığı tercih etmediğine de şahitlik edildiğini dile getirmişlerdir.[249]

2. ABD'nin Savaştaki Konumu

Uzun yıllar boyunca Çin ve Japonlar'ın işgallerine maruz kalan Güney Kore'yi Kominist güçlerin işgal ve hâkimiyetinden kurtaran ülke olarak addedilen Amerika Birleşik Devletleri, halkın bir kesiminin gönlünde bu yönüyle taht kurabilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nin Hıristiyan bir ulus olarak bilinmesi ve Güney

[249] Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 211.

Kore'nin ilk Cumhurbaşkanı'nın ve önde gelen pek çok bürakrat ile kuzeyde Kominist güçlerle çarpışan pek çok komutanın Hıristiyan olması yine Kore halkının Hıristiyanlığı benimsemesinde önemli derecede rol oynamıştır.[250]

3. Savaş Psikolojisi

Bir diğer sebep olarak ise, savaş sonrasında insanların eski değer ve kültürlerinden uzaklaşma ve yeni arayışlara girme duygusu ileri sürülmüştür. Kore Savaşı sonrasında ivedilikle yarımadaya akın eden misyonerler, bir buhrandan çıkmış olan halka yeni bir kültür ve din sunarak bu psikolojik ihtiyaçlarına cevap vermişlerdir.

Ayrıca Kore Savaşı sebebiyle dünya Kore'de bilinen bir bölge haline gelmiştir. O güne dek Kore'de misyonerleri olmayan Kiliseler de gruplar halinde temsilcilerini yarımadaya göndermişlerdir. Kendisi hakkında savaş öncesinde hiçbir istatistik veri bulunmayan Güney Baptist Kilisesi bu tür kiliselere örnektir ve savaş sonrasında Güney Kore'de faaliyetlerini yürütmeye başlamıştır.[251]

4. Özgürleşme Süreci

Güney Kore'de özellikle XIX. yüzyılın sonları ve XX. yüzyılın ilk yarısında siyasi bağımsızlık tam anlamı ile gerçekleştirilememiş ve işgalci güçler sürekli taarruzlarını sürdürmüştür. Kore halkı yılların verdiği yorgunluk ve savaşların getirdiği zor hayat şartları sebebi ile gayet zor bir dönem geçirmiştir.

Bu süreçte kiliseler Kore halkının psikososyal ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak hem dış güçlere karşı Kore halkının bağımsızlığı için, hem de içerde kadın ve çocukların toplumda daha fazla hak sahibi olmaları için çeşitli yollarla kampanyalar düzenlemişlerdir. Bir yandan misyonerler şehrin belirli bölgelerinde ve köylerde bu bağlamda propagandalar yaparkan diğer yandan papazlar kiliselerde yaptıkları vaazlarında bu konuları işlemişlerdir. Nihayetinde batıdan gelen destekle bağımsızlığına kavuşan yerli halk özgürleşme sürecinde katkısı olan batıya karşı

[250] Kim, "A History of Christianity in Korea", **Korea Journal**, s. 34.
[251] Sung Jin Kim, "The Beginning of South Baptist Mission Work in Korea" **Korean Journal Theology,** s. 276;. Shearer, **Wildfire: Church Growth in Korea**, s. 211, 212.

minnettar olmuşlar ve batı ile eşdeğer gördükleri Hıristiyanlığı yarımadada sahiplenmeye başlamışlardır.[252]

5. Rekabet Ortamı

Evanjelik hareketlerin bir özelliği öncelikli olarak üçüncü dünya ülkelerine misyoner göndermektir. Bu bağlamda 10-40 Kuzey Paralelleri'nde yer alan ülkeler arasından 59 ülke, evanjelik hareketlerin misyonerlik faaliyetlerinde öncelik verdiği yerlerdir.[253] Güney Kore de bu ülkeler arasında yer almakta olduğundan özellikle XX. yüzyılda pek çok Kilise yarımadaya misyoner göndermiş ve cemaat toplamaya gayret etmiştir. Bu durum bugün halen daha devam eden bir rekabet ortamını oluşturmuştur.

Rekabet ortamının yanı sıra Güney Kore'deki mevcut kiliseler de kendi iç bünyelerinde anlaşmazlıklar ve çekişmeler yaşayarak bölünmüşlerdir. Her geçen gün sayıları artan Kiliseler bu rekabet ortamında üyelerini daha da artırmak için halkı kendi kiliselerine çekecek yeni stratejiler ve yeni projeler üzerinde kafa yormuşlardır. İşte bu gayretler de hızlı yükselişin sebeplerinden biri olmuştur.[254]

Ayrıca diğer misyon ülkelerine nazaran Koreliler'in Hıristiyanlığa daha fazla sahip çıkması sebebiyle Güney Kore tüm misyoner kurum ve kuruluşlarının ilgi odağı olmuştur.

6. Kadın Misyonerler

Reform sürecinin ilk asrı içerisinde başka kültürlere yönelik misyonerlik faaliyetleri ile çok fazla ilgilenilmemiştir. Kimi uzmanlar tarafından "büyük ihmal dönemi" olarak nitelendirilen bu geçiş döneminden sonra XVIII. yüzyılın ortalarından itibaren çok sayıda aile gruplar halinde Avrupa'dan deniz aşırı ülkelere gönderilmiştir. XIX. yüzyılın ilk çeyreğine kadar bekâr kadınların tek başlarına misyonerlik yapmalarına sıcak bakılmamıştır. Bekarlar daha çok misyoner ailelerin yanında hizmet etmeye, misyon alanında faaliyet yürüten misyonerlerin çocuklarına bakmaya ya da kadın ve

[252] Park Si-Won, **Kingdom – Evangelism and its Ministry,** Christian Literature Society Yayınları, Seul, 2003, s.119-121.
[253] Bedir, "Evanjelik Hıristiyanlığın Misyon Anlayışı ve Misyonerlik Yöntemleri", s.154, 155.
[254] Park Si-Won, **Kingdom – Evangelism and its Ministry,** s.125-128.

kız çocuklarıyla çalışmaya odakalanan kilise birimlerine yönlendirilmiştir. Buna karşın evli kadınlar eşleriyle birlikte faaliyet yürütmeye teşvik edilmişlerdir.[255]

Özellikle Almanya, İskoçya ve Amerika'dan misyonerlik için dünyaya yayılan iyi eğitimli, büyük oranda kolej ya da rahibe okullarından mezun öğretmen ve doktor gibi farklı mesleklere sahip misyoner kadınlar yerel halkın sempatisini kazanarak Hıristiyanlığın yayılışına katkı sağlamışlardır. XX. yüzyılın ortalarından itibaren II. Dünya Savaşı ile birlikte özellikle Asya ve Afrika kıtalarında misyonerlik faaliyetlerini artıran her bir Protestan Kilisesi, bünyesinde en az bir kadın misyon topluluğu kurmuş ve pek çok bölgede kadın misyoner sayısı erkeklerin sayısına denk hale gelmiştir.[256]

Kore Yarımadası'nda misyonerlik faaliyetlerinde erken dönemden beri kadın misyonerler de görev almıştır. Zira toplumda kadın-erkek ilişkileri batı kültüründe olduğu kadar serbest değildi. Dolayısıyla ilk dönemlerde Koreli kadınlara ulaşmak ancak misyoner kadınların eli ile mümkündü. Bu bağlamda yarımadaya 1887'de ayak basan Dr. Annie (Ellers) Bunker (1860-1938) ve ardından 1888'de yarımadaya ulaşan Dr. Lillias (Horton) Underwood (1851-1921) ilk kadın misyonerlerdir.[257] (Bkz.: Resim 10) Ellers, 1886'da yarımadaya öğretmen olarak gelen misyoner Dalzell Adelbert Bunker (1853-1932) ile 1887'de, Horton ise 1886'da Kore'de doktor olarak misyonerliğe başlayan Horace Grant Underwood ile 1889'da evlenerek misyonerlik faaliyetlerine birlikte devam etmişlerdir.

[255] Misyonerlik yapmaları için evlenen kadınlar şu temel amaçlara hizmet etmişlerdir: İlk olarak bir eşin varlığı, genel olarak misyonerin huzurulu bir hayat istediğine delalet ediyor olarak yorumlanmıştır. İkinci olarak, bu misyoner kadınlar, eşlerinin cinsel yönden hataya düşüm Hıristiyan misyonerliğine zarar vermelerinin önüne geçmişlerdir. Son olarak da, gidilen bölgelerdeki kadınlar için rol model olmuş ev ayrıca onlara ev ile ilgili çeşitli beceriler öğretmişlerdir. Bkz.: Süleyman Turan, "Kadınların Hıristiyan Misyon Tarihindeki Yeri", **Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, C:8, S:15, 2009, s. 167, 168.
[256] Turan, a.g.m. s. 171.
[257] Rhodes, **History of the Korea Mission Presbyterian Church U.S.A.**, C:I, s. 20.

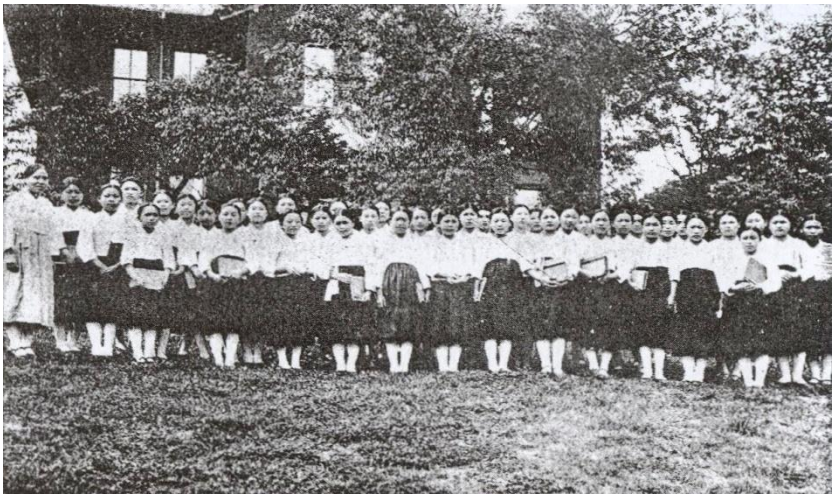
Resim 10- İlk Protestan misyoner kadınlar: Dr. Lillias (Horton) Underwood (solda) ve Dr. Annie (Ellers) Bunker[258]

Kısa bir süre içerisinde yabancı misyoner kadınlar yerli kadınlarla kontağa geçerek Kore'deki misyonerlik faaliyetlerinde aktif rol almalarını sağladılar. 1887'de Seong Kyun Choi, vaftiz edilen ilk yerli kadın olmuştur ve merasimi Chungdong Metodist Kilisesi'nde gerçekleşmiştir. Sayıları giderek artan kadın misyonerler kısa bir zaman diliminde Kadın Kilisesi (Women's Church) ismiyle kendi kiliselerini oluşturdular. Zira Kore kültüründe kadınlar ve erkeklerin mabedlerde birlikte oturması söz konusu değildi. Ancak 1897'den itibaren batı tarzı yapılan kiliselerle birlikte kadın ve erkekler aynı kilisede ayine katılmaya başladılar. Kadın misyonerler özellikle kızlara yönelik eğitim kurumlarında aktif rol oynadılar. Kore Yarımadası'nın her bir tarafına, yaş gruplarına göre kızlara yönelik ve ayrıca engelli çocuklara yönelik okullar açtılar.[259]

[258] Rhodes, **History of the Korea Mission Presbyterian Church U.S.A.**, C:I, s. 20.
[259] Kwang Young Chang, **Methodist History in Korea,** y.y., ty., s. 22.

Resim 11- Kızlara yönelik İncil Okulu (1901)[260]

Resim 12- Sin Myung Kızlar Akademisi (1934)[261]

7. Yerel Kültüre Uyarlama

Yerel Kültüre Uyarlama (inculturation/contextualization) XX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren hem Katolik hem de Protestan Kiliseleri'nin misyon ülkerlerinde uygulamaya koydukları bir misyonerlik yöntemidir. Hıristiyanlığın bir kültür değil bir kült olduğu ve bu sebeple sadece belirli coğrafyalara hasredilmemesi gerektiği, tüm dünyada her kültüre uyarlanabilecek ve kültürlerle iç içe yaşayabilecek bir din olduğu düşüncesini temel alan bir metottur. Özellikle bu metodun en olumlu yanının

[260] Rhodes, **History of the Korea Mission Presbyterian Church U.S.A.**, C:I, s. 166.
[261] Rhodes, **History of the Korea Mission Presbyterian Church U.S.A.**, C:I, s. 193.

Hıristiyanlığı tercih eden yerli halkın kendi halkı ve kendi kültürü içerisinde rahatça yaşantısını devam ettirirken bir yandan da misyonerlik vazifesini üstlenecek ve gönüllü misyonerler haline gelecek olmalarıdır.[262] Güney Kore bu öngörünün en üst düzeyde pratize edildiği ve başarı sağladığı ülkelerden biri olarak Hıristiyanlık tarihinde ayrıcalıklı bir yere sahip olmuştur.

Hıristiyanlık doktorin ve ritüelleri "kültüre uyarlama" yöntemi ile Kore Yarımadası'nda hayat süren pek çok kültürel öğeye uyarlanmıştır. Tanrı (Hananim) konseptinden atalara saygıya/tapınmaya, çeşitli doğa öğelerine duadan haftalık ayinlere kadar büyük ölçüde Kore kültürüne uyarlanmış bir Hıristiyanlık şuan itibari ile Güney Kore'de hayat sürmektedir.[263]

Bu durum, diğer bir açıdan bakıldığında da Güney Kore'deki pek çok olumsuz manzaranın temel sebebi olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira temel doktrin ve ritüellerde ciddi farklılara ve tahribatlara gidildiğini savunan Hıristiyanlar, "kültüre uyarlama"nın bir yere kadar kabul edilebileceğini ifade ederek yaşanan dejenerasyona tepki göstermişlerdir. Ve yine bu durum, Güney Kore'nin, kilise bölünmelerinin ve birbirleri ile zıtlaşmaların en fazla olduğu bir ülke haline gelmesine neden olmuştur.

B. Güney Kore'de Din Değiştirme Şekilleri

İnsanın doğumuyla birlikte hazır bulduğu şeylere yetiler/mevâhip denmektedir. Yeti, karşılıksız olarak birine verilmiş yetenek anlamını taşır. Kazanım ise insanın sonradan çalışarak elde ettiği şeylere denmektedir. Yeti, herhangi bir irade ve tercihi gerektirmezken, kazanım, kişinin irade ve tercihi sonucu edinilebilir. Din ise, insanın hazır bulduğu, ancak kişinin reşit olmasıyla birlikte kabul veya reddetme ihtiyarına sahip olduğu bir olgudur. Temelde bireyi herhangi bir durumda harekete sevk eden temel motifler; korku, menfaat ve inançtır. Yani bir kimse ya korkudan, ya menfaati için ya da inandığından dolayı bir tutum ve davranış sergiler. Bu üç ana unsurdan

[262] Gündüz, **Misyonerlik**, s. 94, 95.
[263] Jang Hyung Chul, "Towards a Sociological Understanding of Local Christianity with a Special Reference to Korean Protastantism" **Korean Journal of Christian Studies,** No:69, Nisan 2010, s. 177, 178.

kaynaklanan din değiştirme şekillerinden en yaygın olanı menfaat motifine dayalı din değiştirmedir. Çünkü insan yaratılışı itibariyle daima çıkar ve haz peşinde koşan bir varlık olmuştur. İşte inanmak gibi din değiştirmek de bir dini davranış şeklidir. Dolayısıyla din değiştirme motifleri de yine bu üç ana katogeri içerisinde değerlendirilir. Başka dine mensup bir kişi ile evlenme, farklı dine bağlı bir kimse tarafından gelen sosyal statü ve benzeri vaadler gibi nedenler neticesinde gerçekleşen din değiştirmelerde menfaat motifi; inanılan dinden tatmin olmama, kendi dininin uygun olmayan yönlerini ve başka bir dinin daha üstün esaslar içerdiğini öğrenme, başka dine bağlı kişilerin olumlu davranışları ve dini telkinler gibi sebepler sonucunda vuku bulan din değiştirmelerde inanç motifi; hüküm yemiş bir suçlunun cezadan kurtulmak için başka bir dine sığınması gibi din değiştirmelerde hem menfaat hem de korku motifi; cebren ve zor kullanarak bir kimsenin din değiştirmesine sebebiyet verme durumunda ise korku motifi hâkimdir.[264]

Koreliler'in inançsızken[265] bir dini tercih etmesi veya bir dinden diğer bir dine yönelişlerinin altında hangi psikososyal sebeplerin yattığını net olarak ifade etmek zordur. Ancak gerek yukarıda bahsettiğimiz üç ana motif, gerekse Lewis R. Rambo'nun bulgulayıcı evre modeli, gerekse de Lofland ve Skonowd'un din değiştirme motifleri[266] genel bir görüş beyan etme noktasında yol açıcı özelliğe sahiptir. Şöyle ki, Rambo'ya göre dinsel dönüşüm çok yönlü bir olgudur. Etkileşimler silsilesi bütünüdür. Her evre bir temalar, örüntüler ve alt süreçler demeti ile karakterize olur. Bu evreler bağlam, kriz, araştırma, karşılaşma, etkileşim, bağlılık

[264] Ali Murat Daryal, **Dini Hayatın Psiko-Sosyal Temelleri**, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul, 1999, s. 65-72.; Ali Osman Kurt, **Din Değiştirme**, Gökkubbe Yayınları, İstanbul, 2004, s.16, 17.

[265] Burada "inançsız" kelimesinden kastımız "herhangi bir dine bağlı olmama" anlamındadır. Zira gerçek anlamda inançsızlık insan için mümkün değildir. İnanç, insanın doğasında varolan bir şeydir. Ancak inancı, salt "tanrı ya da tanrısal varlıklara iman" şeklinde değerlendirmemek gerekir. Zira aşkın bir varlığı kabullenmeyi ifade eden bir iman formülasyonu, bir kredo kadar, onun varlığının reddedilmeine dayalı bir manifesto da bir inanç ikrarıdır. Örneğin; maddi âlemin ve tecrübe dünyasının ötesinde bir şeyin olmadığını, dolayısıyla metafizik varlıklara inanmanın gereksizliğini savunan ve yaşamını buna göre şekillendiren bir materyalist, aslında kendine göre bir inanç ikrarında bulunmaktadır. Bkz.: Şinasi Gündüz, **Mitoloji ile İnanç Arasında,** Etüt Yayınları, Samsun, 1998, s. 22.; Mircea Eliade, **Dinin Anlamı ve Sosyal Fonksiyonu**, Çev: Mehmet Aydın, Din Bilimleri Yayınları, Konya, 1995, s. 5.; Antoine Vergote, **Din, İnanç ve İnançsızlık,** Çev: Veysel Uysal, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul, 1999, s.178, 179.

[266] Ali Ulvi Mehmedoğlu, "Koreliler'in Din Değiştirme Motifleri", **M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi**, No:20, 2001, s.176.

ve sonuçlar şeklinde devam eder.[267] Lofland ve Skonowd'un din değiştirme motiflerine göre ise bir kişinin dine daha çok bağlanması veya din değiştirmesi altı farklı motifle gerçekleşmiş olabilir: Entelektüel motif, mistik motif, deneysel motif, duygusal motif, yeniden uyanış motifi ve cebri motif. Biz de Güney Kore'deki Hıristiyanlaşma olgusunu Rambo'nun bulgulayıcı evre modeli ile Lofland ve Skonowd'un dinsel dönüşüm motiflerine göre değerlendireceğiz.

1. Bulgulayıcı Evre Modeli

a. Bağlam

Evrelerin ilki olan "bağlam" evresinde Rambo bu kavramı kendi içerisinde ikiye ayırır: Makrobağlam ve mikrobağlam. Makrobağlam daha geniş çevrenin sosyal ve kültürel bağlamını ifade eder. Buna göre kültürel pluralizm ciddi anlamda bir yabancılaşma hissini ve kafa karışıklığını beraberinde getirmektedir. Bu ise bireyi, endişelerini gidermek ve bir aidiyet duygusu kazanmak için yeni bir dinsel tercih yapmaya itebilmektedir. Mikrobağlamdan kasıt ise kişinin aile, komşu, etnik grup ve dinsel cemaat gibi daha dar çerçevedir. Rambo, mikrobağlam grupların bir kimlik ve aidiyet duygusu oluşumunda önemli derecede rol sahibi olduklarını belirtir.[268]

Güney Kore özelinde bulgulayıcı evre modelinin ilk evresi olan bağlam, özellikle kimlik ve aidiyet duygusu çerçevesinde oldukça önemli bir husustur. Zira Hıristiyanlaşma sürecini tecrübe eden Koreliler bu sürecin ilk dönemlerinde, gerek savaşlar gerekse de yarımadada şahit olunan sosyal, psikolojik ve ekonomik diğer sıkıntılar sebebi ile ciddi bir kimlik bunalımı içindeydiler. Aynı zamanda bu süreçte yaşanan kültürel pluralizm de Korelilerin kimlik bunalımı yaşamasına neden olan sebeplerden biri olmuştur. Tam bu noktada askeri ve insani yardım ile birlikte yeni bir kültür, batıdan Kore Yarımadası'na intikal etmiştir. Korelilerin gözünde bu kültürün en önemli özelliklerinden biri ise Hıristiyan kimliği taşımasıdır.

[267] Levis R. Rambo, **Understanding Religious Conversion**, Yale University Press, New Haven-London, 1993, s.7.
[268] Bayram Sevinç, **Hıristiyan Olan Türkler ve Türk Misyonerler**, İz Yayıncılık, İstanbul, 2006, s.152, 153.

b. Kriz Evresi

Bireyin yaşadığı kriz genel bağlamda dinsel, politik, psikolojik veya kültürel olabilmekle birlikte insanları yeni tercihlere yönelten farklı bir tecrübe de kriz olarak addedilir. Sosyal bilimciler dinsel dönüşümü bu krizlerle baş etme veya başa çıkma mekanizması olarak değerlendirmişlerdir. Bireyin mevcut durumda aşamadığı krizlerin bir dinsel dönüşüm ile aşılmaya çalışıldığı veya aşıldığı kuramlaştırılmıştır. Diğer bir ifadeyle, sebep her ne olursa olsun kişisel yetersizlikler insanları savunmasız ve değişime açık kılar. Krizler birey ve gruplar için kendi limitleriyle yüzleşmeleri ve çatışmayı çözme, boşluğu doldurma ve yeni şartlara uyum sağlama veya dönüşüm bulvarlarını bulma için bir araştırmayı ve çabalamayı güdümlemektedir.[269]

Koreliler bu bağlamda pek çok krizle yüzleşmiş bir toplum olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle hayatı yaşanmaz hale getiren ve emniyet ve güven duygusunu asgariye indiren savaşlar Koreliler'in uzun yıllar tecrübe ettikleri bir krizdir. Yine savaşın sebep olduğu kıtlıklar, hastalıklar, imkânsızlıklar krizleri olabildiğince artırmıştır.

Krizlerin, dinsel dönüşümde etkin bir role sahip olduğu göz önünde bulundurulduğunda ise Koreliler'in bu krizleri aşmasına sebep olan, özellikle Kore Savaşı'nda askeri ve insani yardımlarla Güney Kore halkına yardımda bulunan ve nihayetinde bölgedeki savaşların sona ermesinde ve güven ortamının tesisinde ön plana çıkan Batı'ya ve mensubu olduğu Hıristiyanlığa yakınlık duyması ve yeni kimliğini oluştururken batı kültürüne ve Hıristiyanlığa yer vermesi sürecin doğal bir sonucu olarak görülebilir.

c. Araştırma Evresi

Bu evre araştırmacılar tarafından dinsel dönüşüm yaşayan bireyi aktif arayıcı olarak tasvir etme argümanına dayandırılarak ileri sürülmüştür. Buna göre "araştırma", insanların yaşamdaki anlam ve amaçlarını maksimize etmeye çalıştığı süreçtir. Araştırma, anormal veya kriz durumlarında daha zorlayıcı olmaktadır. Birey, içinde bulunduğu boşluğu doldurmak veya yaşamı zenginleştirmek için büyüme ve gelişme

[269] Rambo, **Understanding Religious Conversion**, s.166, 168.

kaynakları arar. Yine birey, aktif olarak kendi problemlerine çözüm arayışı içinde olur ve anlam, amaç ve aşkınlık bulmak için gayret sarfeder.[270]

Bu bağlamda, Kore insanı yaşadığı krizi aşmak, maddi ve manevi yaralarını sarmak ve her bireyin arzuladığı iç huzuru yakalamak için bir araştırma içine girmiştir. Uzun ve sancılı yılların yükünü atmak istediği bu dönemde gerçekleştirdiği bu arayış ise Kore insanını, o dönemde faaliyetlere başlayan misyonerlerle karşılaştırmıştır. Her geçen gün sayıları artarak Kore Yarımadası'na gelen misyonerler ise Koreliler'in öncelikli ihtiyaçlarını tespit ederek bu alanda yardım ve hizmetler sunmuş, böylelikle Koreliler'in Hıristiyanlaşması noktasında yerinde ve zamanında bir hamle gerçekleştirmişlerdir. Bu durum ise Asya ülkelerine kıyasla Güney Kore'de yoğun bir Hıristiyan nüfusu olarak tebarüz etmiştir.

d. Karşılaşma Evresi

Bu evre, potansiyel dönüşen ile dinin savunucusu arasındaki teması kapsamakta ve belirli bir çevrede meydana gelmektedir. Bu evrede, krizde olan ve bir alternatif arayan bireylerle yeni bir yönelim vermeyi arzulayanlar bir araya gelir. Bu buluşma diyalektik bir nitelik taşımaktadır. Potansiyel dönüşenler de aktif arayıcılar olarak ne istediklerini bilirler. Ayrıca bu evrede karizma önemli bir rol oynar. Dinsel dönüşüm yaşayan pek çok kişi, lider veya üye olan karizmatik birinin etkisini dile getirmiştir. Misyonerlik açısından bakıldığında da onların bireye yaklaşım tarzı ve retoriği önem arzetmektedir.[271]

İzah edildiği şekilde ele alındığında "karşılaşma" evresinin Koreliler'in Hıristiyanlaşması bağlamında vuku bulduğu söylenebilir. Zira potansiyel dönüşen bir halkın karşısında din savunucusu olarak misyonerler bulunmaktadır. Özellikle pek çok konuda eğitim almış ve insanları etkileme yönünde becerilere sahip olan misyonerler Kore halkı için karizmatik liderler veya kimseler olarak görülmüştür.

Diğer yandan "karşılaşma" evresi için dile getirilen "Potansiyel dönüşenler aktif arayıcılar olarak ne istediklerini bilirler" ifadesi Güney Kore tecrübesinde karşılık bulmamaktadır. Zira savaşlar ve sosyo-ekonomik sıkıntılarla bir buhran dönemi

[270] Sevinç, **Hıristiyan Olan Türkler ve Türk Misyonerler**, s.155, 156.
[271] Sevinç, **Hıristiyan Olan Türkler ve Türk Misyonerler**, s.156, 157.

geçiren Koreliler için yeni bir din arayışı lüks kaçmaktadır. Kıtlığın, güvensizliğin ve yoksulluğun hayatı olabildiğince sarstığı bu zaman diliminde Kore halkı bu ihtiyaçlarının giderilmesini arzularken, bu ihtiyaca kısmen de olsa cevap veren Batılı misyonerler Kore halkı için karizmatik kimseler olarak görülmüş ve bu özellikleri ile halkı etkileyebilmişlerdir.

Öz ifade ile, Güney Kore'de tecrübe edilen "karşılaşma" evresi raslantısal değil, tek taraflı da olsa planlı ve programlı gerçekleşen bir evredir. Kriz yaşayan ve arayış içinde olan bir toplumla karşılaşmak isteyen misyonerler yarımadaya akın etmiş ve plan ve projelerini uygulamaya koymuşlardır.

e. Etkileşim Evresi

Bir önceki evre olan karşılaşma evresinde dinsel grubun üyeleriyle veya liderleriyle karşılaşan insanlar bu evreden sonra eğer bu grupla iletişimlerini devam ettirirlerse etkileşim sürekli artar. Dolayısıyla birey bu evrede grubun öğretileri, yaşam biçimi ve beklentileri hakkında daha çok şey öğrenir. Bu evreyi yönlendiren değişkenler çeşitli olmakla birlikte bireyin eski yaşam biçimini yenisini benimsemek için hangi dereceye kadar reddetmek zorunda olduğu konumuz açısından önem arzetmektedir. Eğer grup, esnek bir bakış açısına ve dışsal sosyal ilişkileri ve iletişimi onaylayan bir yapıya sahipse sınırlar esnek olur ve daha az denetim uygulanır. Fakat dünyayı dışlayan gruplar yabancıları dışlarlar ve iletişim ve sosyal etkileşim üzerinde sıkı baskı ve denetim uygularlar.[272]

Özellikle Protestan misyonerler Güney Kore'deki varlıklarını ilk adım attıkları günden bugüne kadar neredeyse hiç inkıtaya uğratmadan sürdürmüşlerdir. Kore Savaşı sonrasında ise yoğun bir seferberlik başlatılmış, pek çok kilise misyoner gönderme noktasında adeta yarış yapmıştır. Dolayısıyla karşılaşma evresi sonrasında etkileşim evresi de Kore Yarımadası'nda vuku bulmuştur.

Bu evrenin hızlı tecrübe edilmesi ise Koreliler'in bu dönemde artık esnek bir sosyal ilişki ve iletişim ağını benimsemek durumunda kalmasıdır. Ayrıca kültüre uyarlama metodu ile Hıristiyanlığı Koreliler'in anlayış ve kavrayışlarına yaklaştıran

[272] Rambo, **Understanding Religious Conversion**, s.105.; Sevinç, **Hıristiyan Olan Türkler ve Türk Misyonerler**, s.157, 158.

misyonerler, Kore halkını eski inançlarını terk etmek zorunda bırakmamışlardır. Misyonerlerin bu tutumu Güney Kore'de Hıristiyanlığın yayılmasında etkili olmuştur.

f. Bağlılık Evresi

Din savunucuları veya dini yaymaya çalışan kimseler dinsel dönüşüm yaşayan bir bireyden genellikle yeni dini tercihine yönelik açık ve toplumsal bir katılım ve üyelik göstermesini bekler ve isterler. Bağlılık evresi için bu süreçte şu bileşenler dile getirilmiştir: Karar verme, ritüeller, teslim olma, biyografik yeniden inşa sürecinde ve dil dönüşümünde ortaya çıkan tanıklık ve motivasyonel yenilenme. Özellikle yeniden inşanın gerçekleşmesi yeni öyküler ile mümkündür. Birey bu yeni öykü sayesinde geçmişini yeniden ve bu yeni bağlamda inşa edebilecektir. Dinsel dönüşümlerde genelde açık veya kapalı bir şekilde kişiden yaşamı yeni metaforlarla, yeni imajlarla ve öykülerle yorumlaması istenir. Kişiler, grubun söylemleri ışığında geçmişlerinden deneyimler seçip, düzenleyip değiştirir ve böylece geçmişi yeniden şekillendirirler.[273]

Bu evre Kore halkının Hıristiyanlaşması sürecinde etkileşimi sürdüren ve özellikle savaş sonrası ilerleyen dönemlerde de insani yardım faaliyetlerine devam ederek üyeleri ile bağını korumaya çalışan kiliselerde tecrübe edilen bir evredir.

Buhran döneminden kendileri ile kurtulduklarını düşünen Koreliler de misyonerlere ve kiliselere karşı bir vefa duygusu beslemişler ve özellikle insani yardımda bulunan kiliselere bizzat giderek teşekkürlerini iletmişlerdir. Süreç içerisinde devam eden yardımlaşma ve etkileşimle birlikte bu bağ ve bağlılık kuvvetlenmiştir.

g. Sonuçlar

Rambo'ya göre dinsel dönüşümün sonuçları karmaşık ve çok yönlüdür.[274] Bu sonuçlar bireyi etkilediği gibi çevresini de etkiler. Ancak gerçek anlamda dinsel dönüşümü yorumlamak zordur ve bunun için mutlak bir kriter bulunmamaktadır. Simmonds ise bir Hıristiyan akımına katılımın acaba gerçekten dinsel dönüşüm mü yoksa uyuşturucu bağımlılığı gibi bir bağımlılığın yerine İsa'ya bağımlılık gibi bir

[273] Rambo, **Understanding Religious Conversion**, s.124.; Sevinç, **Hıristiyan Olan Türkler ve Türk Misyonerler**, s.159, 160.
[274] Rambo, **a.g.e.**, s.142.

başkasının konması mı olduğunu tartışır ve en azından ele aldığı grup için kişilikte gerçek bir değişiklik olmadığını, bir bağımlılığın yerine bir başkasının konulduğunu ileri sürer. Genelde psikologların teslim olma ve bir gruba bağımlılık fikrine şüpheli bakmalarına ve olgunlaşmamışlığı irdelemelerine karşın Gordon, kendi araştırmasında bireylerin teslimiyet sonucunda kendi yaşamlarında çok önemli değişimler tecrübe ettiğini savunmuştur.[275]

Bu noktada özellikle Simmonds'un ileriye sürdüğü görüş Güney Kore'de gerçekleşen Hıristiyanlaşma noktasında önem arz etmektedir. Zira tarih boyunca Koreliler farklı inançlar bünyelerinde taşımış ve farklı dinler de olsa kimi zaman birine kimi zaman da birden fazla dine intisap ederek aşkın bir varlığa ibadet etmişlerdir. Hıristiyanlık da misyonerler tarafından Kore kültürüne ve inanış biçimlerine uyarlanarak sunulduğu için bu yeni dini Koreliler'in benimsemesi ve kabul etmesi zor olmamıştır.

Netice olarak Kore halkı Şamanizm, Budizm, Konfüçyanizm gibi inanç sistemlerinden sonra hiçbirini terk etmeden Hıristiyanlığı da bünyesine katmış ve asıl itibariyle çok dinli yapısında bir değişim gerçekleşmemiştir.

2. Dinsel Dönüşüm Motifleri

Lofland ve Skonowd'un din değiştirme motifleri ile ilgili olarak her hangi bir bireyin dine daha çok bağlanması veya din değiştirmesinin altı farklı motifle gerçekleşebileceğini zikretmiştik. Bu kısımda ise Güney Kore'deki Hıristiyanlaşma tecrübesini Lofland ve Skonowd'un bu dinsel dönüşüm motiflerine göre değerlendirecek ve örtüşen ve örtüşmeyen noktalarını izah edeceğiz.

a. Entelektüel Motif

Bu çeşit din değiştirmede, kişi alternatif dinleri, ideolojileri ve onların hayat şekillerini araştırma, kitap okuma, derslere katılma ve benzeri yollarla tanır.[276]

[275] Rambo, **Understanding Religious Conversion**, s.146.; Sevinç, **Hıristiyan Olan Türkler ve Türk Misyonerler**, s.162, 163.
[276] Ali Köse, "Din Değiştirmenin Psiko-Sosyolojik Nedenleri", **Türkiye'de Misyonerlik Faatliyetleri**, Ed: Ömer Faruk Harman, Ensar Neşriyat, İstanbul, 2005, s. 391.

Bu motif aslında Kore Yarımadası'na Hıristiyanlığın ilk defa tanıtılmasının temel sebebidir. İlgili bölümlerde zikrettiğimiz üzere Hıristiyanlık ilk olarak bir grup edebiyatçının entelektüel merakı sebebiyle yarımadada tanınmıştı.

Ancak sonraki dönemlere gelindiğinde özellikle yerli halkın Hıristiyanlığı benimsemesi noktasında, Kore Yarımadası'nın imkânsızlıklar ve savaşlarla boğuştuğu XIX. ve XX. yüzyıllarda pek mümkün gözükmemektedir. Zira halk bu dönemde sürekli siyasi kargaşalar ve çekişmeler, yabancı güçlerin baskı ve yer yer işgalleri ile muhatap olmuşlardır. Tüm bu olumsuzluklar ise yarımadayı daha güçsüz ve fakir kılmış, insanlarını da zor yaşam şartlarına mahkûm etmiştir.

Günümüze gelindiğinde ise, entelektüel merakla Hıristiyanlığı araştıran ve bu dini benimseyen Koreliler'in olması mümkündür. Zira günümüz Koresi'nde bu merakı gidermek isteyenler için gerek yazınsal gerek görsel çok fazla seçenek bulunmaktadır.

b. Mistik Motif

Mistik motifli şekilde ise kişi, kendisini derinden etkileyen ve diğer kişiye aktarması mümkün olmayan bir mistik tecrübe ile dindarlaşır veya din değiştirir.[277]

Çalışmamız süresince mistik bir tecrübe sonrası Hıristiyanlığı benimseyen herhangi bir Koreli'ye ne eserlerde, ne de görüşmelerimizde rastgelinmemiştir. Bu tip bir din değiştirmenin hiç vuku bulmadığını iddia etmemekle birlikte en azından ciddi bir oranı haiz olmadığı kanaatindeyiz.

c. Deneysel Motif

Kişi, derin ve dramatik değişim hali geçirenlerin yaşadığı türden bir tecrübe yaşamayı dener.

Bu tip din değiştirme vakıalarıyla Kore Yarımadası'nda karşılaşmak mümkün gözükmektedir. Zira Kore yerlisi Budist, Konfüçyanist, Taoist ve Şamanist öğeleri kültüründe barındıran ve birine olan bağlılığı sebebiyle diğerini bütünüyle hayatından çıkarmayan geniş bir din anlayışına sahiptir. Japon ve Rus taarruzları, II. Dünya Savaşı ve Kore Savaşı gibi ağır süreçlerden geçen Kore insanına Batı eli ile

[277] Köse, a.g.m., s. 391.

gelen Hıristiyanlık yeni bir ümit kaynağı olarak gözükmüş ve bu yeni din bir kısım Koreliler'in ilgisini çekmiştir. Bu sebepledir ki Güney Kore'de Hıristiyanlığı tercih edenlerin arasında yeniden bu dinden eski dinine dönen veya tümüyle dinden uzaklaşanlar da bulunmaktadır. Diğer bir ifadeyle, mezkûr kimseler denediği bu yeni dini kendisine uygun bulmayarak farklı bir arayışa girmiş veya yeni bir deneyime gerek duymaksızın dinsizliği tercih etmişlerdir.

d. Duygusal Motif

Bu motifte ise kişi, dini grup üyeliğine bağlı olanların davranışlarından ve sıcaklığından etkilenerek dindarlaşır veya din değiştirir.[278]

Bu tip din değiştirme, özellikle yarımadada Hıristiyan nüfusunun yükselişe geçtiği XX. yüzyılın ikinci yarısında en yaygın olan formdur. Zira yarımadada savaşın izlerinin yanı sıra kıtlık ve sefaletin de hayatı ciddi anlamda zora soktuğu dönemde insani yardım elini uzatan Batı'ya minnettarlıklarını kiliselere gelerek ifade eden yerliler misyonerlik faaliyetlerinin de hummalı bir şekilde yürütülmesi ile Hıristiyanlığa karşı sempati duymaya başlamışlardır.

Yine bu bağlamda kimi Koreliler'in gözünde Hıristiyanlıkla özdeşleştirilen Batı, kendilerini Kore Savaşı'nda düşmanın elinden kurtaran bir kurtarıcı mesabesindedir. Bu nedenle yarımadada duygusal gerekçelerle din değiştirme motifinin diğer motiflere göre daha yaygın olduğu kanaatini taşımaktayız.

e. Yeniden Uyanış Motifi

Yeniden Uyanış motifinde kişi, dindar bir kişi veya grup tarafından dini duyguları harekete geçirildiği zaman, o andaki dini duyguların tesiriyle dindarlaşmaya veya din değiştirmeye karar verir.

Bu kısım din değiştirme şekli yine yarımadada varolan bir formdur. Özellikle XX. yüzyılın sonlarından itibaren günümüze kadar olan süreçte misyonerler dini duyguları harekete geçirmeye yönelik tüm enstrümanları kullanmaktadırlar. Bu bağlamda özellikle Protestan Kiliseleri'nde hemen hemen tüm müzik aletlerinin ayinlerde kullanılması ve her geçen gün bireyselleşen modern insanı haftada bir iki

[278] Köse, a.g.m., s. 392.

kez de olsa sosyal bir ortamda diğer insanlarla buluşturması ve bu birlikteliğe zemin oluşturması günümüz Güney Koresi'nde kiliseyi insanın duygusal ihtiyaçlarını karşıladığı nadide bir mekân kılmaktadır.

f. Cebrî Motif

Bu çeşit din değiştirme motifinde kişi bir şahsın, grubun veya devletin baskısıyla din değiştirir veya din değiştirmek zorunda kalır.

Daha önceden de zikrettiğimiz gibi Kore toplumunun din algısı çok dinliliğe yatkındır ve bu yönü ile Kore insanı bir dine mensupken diğer bir dinin öğretilerini de benimseyip hayatında uygulayabilir. Dolayısıyla misyonerler cebren Hıristiyanlaştırma yolunu benimsememişler, bunun yerine Hıristiyanlığı halkın din algılarına uygun bir formda sunmuşlardır.

Ancak Güney Kore'de bulunduğumuz zaman zarfında yaptığımız görüşmelerden yola çıkarak şunu belirtebiliriz ki; bir kimseye din değiştirmesi yönünde açıkça baskı yapılmasa da dolaylı olarak Güney Kore'de belirli durumlarda bir mahalle baskısından söz edilebilir. Zira özellikle stratejik öneme sahip belirli kurumlarda ve özel sektörde görev alabilmek için kimi zaman bu kurum ve kuruluşlarda baskın olan dine müntesip olmak önem arzetmekte ve bazen gerekli görülmektedir.

SONUÇ

Evanjelikalizm'in Kore Yarımdası'ndaki serüvenini ele alan bu çalışma öncelikle kavramları fluluktan kurtarma ihtiyacı hissetmiştir. Zira evanjelizm, evanjelist, evanjelikalizm ve evanjelizayson gibi temel kavramların kimi zaman birbirlerinin yerine kimi zamanda daha farklı anlamlarda kullanılması söz konusudur. Bu bağlamda kökleri bir olan bu dört kavramdan; İncil'in mesajını tüm insanlığa ulaştırmaya "evanjelizm", ulaştırmaya çalışan kimseye "evanjelist", bu çabanın sonucunda elde edilen sonuca "evanjelizasyon" ve özellikle Protestan Hıristiyanlıkta var olan bu akıma "evanjelikalizm" denmektedir.

Yarımadanın kayıt altına alınan tarihi M.Ö. 2333 yılına dayanmaktadır. Kore'nin, tarihi süreçte orta asya kökenli Şamanizm'in, Çin kökenli Budizm'in ve Konfüçyanizm'in, batı kökenli Hıristiyanlığın ve sadece ülkenin belirli bölgelerinde kendini gösteren çok sayıda farklı inançlara ev sahipliği yapmıştır. Bu durum Kore halkının gündelik yaşamlarında farklı dinlerin yansımalarının görünmesine imkân vermektedir.

Modern döneme kadar Kore'de din ve politika büyük ölçüde iç içe olmuştur. Daha sonradan bir ayırım söz konusu olmuş ve günümüzde ise yasalarla birlikte Kore'de dini özgürlük, anayasa güvencesi altına alınmıştır.

Hıristiyanlık öncesinde, Şamanizm, Budizm, Taoizm, Konfüçyanizm bölgede var olan başlıca dinler arasında yer almaktadır. Mevcut son verilere göre ise halkın %21,5'i Budist, %17,5'i Protestan, %10,3'ü Katolik, %2'lik bir kesim ise diğer dinlere (Şamanizm, Konfüçyanizm, İslam, vs.) mensuptur. Yaklaşık toplam nüfusun yarısına tekabul eden halkın geri kalanı ise hiçbir dine mensup değildir.

Güney Kore, XVIII. yüzyılda ilk olarak Katolik Kilisesi'nin yarımadadaki misyonerlik faaliyetleri ve XIX. yüzyılda Protestan Kiliseleri'nin de adaya ayak basması ile artarak devam etmiş, Japon işgali, II. Dünya Savaşı ve Kore Savaşı'na ev sahipliği yapan XX. yüzyılda ise inişli-çıkışlı bir sürecin ardından nüfusun yaklaşık üçte birinin Hıristiyanlık dinini benimsemesine sahne olmuş bir ülkedir.

1784 yılında Katolik Kilisesi'nin ardından 1884'de Protestan misyonerlerin yarımadaya girişi ile birlikte Hıristiyanlık kısa bir zaman diliminde Budizm'den sonra bölgenin ikinci büyük dini haline gelmiştir. Özellikle Protestan Kilisesi'nin uzun bir tarihi geçmişi olmamasına rağmen diğer misyon ülkelerine nazaran çok başarılı bir sürece imza atmıştır. Yarımadada cereyan eden savaşlara, yerli ve yabancı devletlerin baskılarına ve yarımadadaki diğer dinlerle olan çatışmalara rağmen hiç aralıksız misyonerlik faaliyetlerini yürüten Katolik ve Protestan Kiliseleri günümüzde Hıristiyanlığı Güney Kore'nin en baskın dini kılmayı başarabilmişlerdir.

Asıl itibari ile, ilk zamanlarda yürütülen misyon faaliyetleri çok organizeli bir şekilde ilerlememiştir. Henüz yarımadaya ve insanına yabancı olan misyonerlerin toplumun örf-adet, gelenek-görenek ve inanç dünyaları ile ilgili fikir edinmeleri gerekmekteydi. Bu bilgi ve birikim açığını kapamaya çalışan misyonerlerin işini en çok kolaylaştıran ve faaliyetlerine hız katan durum ise yerli halktan aldıkları destek olmuştur. Halkın kısa sürede Hıristiyanlaştırılması ve misyona dâhil edilmesi ile evanjelizasyon süreci başarıyla sürdürülmüştür.

II. Dünya Savaşı sonrasında ise Kore'de Kilise yönetimleri arasında ciddi anlaşmazlıklar yaşanmış ve pek çok bölünmeler gerçekleşerek Kilise sayısı çoğalmıştır. Kiliselerin kendi bünyelerinde gerçekleşen bu bölünmeler kimi zaman şiddetli çatışmalar halinde seyretmiştir.

Misyonerlik faaliyetleri pek çok ülkede gerçekleştirilmesine rağmen sadece Güney Kore'de Hıristiyanlığın hızla yayılmasına sebep olarak savaş psikolojisi, özgürleşme süreci, insani yardım, rekabet ortamı ve kültüre uyarlama gibi başlıklar ön plana çıkmaktadır. Özellikle diğer misyon ülkelerinden farklı olarak bu etkenlerin hepsinin kısa bir zaman diliminde yarımadada vuku bulması, Güney Kore'de yaşanan Hıristiyan nüfusundaki "patlama"nın en temel nedenidir.

İstatistikler bir açıdan da göstermektedir ki Kore Yarımadası'nda özellikle son 50 yılda Protestan ve Katolik müntesiplerinde, toplam nüfusa göre oran baz alındığında bir artış görülmemiştir. Diğer yandan 1962 yılı verilerine göre nüfusun %4,5'ine tekabül eden Budistlerin oranı 2005 yılında %17,5'e yükselmiştir. 1962 istatistiklerinde hiçbir dine mensup olmadığını ifade edenlerin oranı

nüfusun %90,25'tir. Bu veriden hareketle, Güney Kore'de son 50 yılda müntesip sayılarını artıran Katoliklik, Protestanlık ve Budizm'in, büyük ölçüde eskiden bir dine bağlı olmadığını deklare edenlerin bu dinleri benimsemeleri ile büyüme kaydettikleri sonucunu çıkarabiliriz. Diğer bir ifade ile XX. yüzyılın ortalarında Güney Kore nüfusunun %90,25'i herhangi bir dine bağlı değilken 2005 yılına kadar bu oranın %40'ı yarımadada hayat süren en büyük üç dinden birini tercih etmiş ve böylelikle herhangi bir dine bağlı olmadığını ifade edenlerin oranı %50'lere inmiştir.

Hıristiyanlığı benimseyen Koreliler'in dinsizken bu dini tercih etmesi veya bir başka dinden bu dine yönelişlerinin altında özellikle "deneysel", "duygusal" ve "yeniden uyanış" motifleri Kore insanı için ön plana çıkan psikososyal sebeplerdir. Yine bulgulayıcı evre modeli Kore'deki dinsel dönüşüm bağlamında kendisine büyük ölçüde yer bulmaktadır.

Evanjelik Hareket global bir fenomen olma özelliğini sürdürmekte ve tüm dünyada olduğundan daha da yoğun bir şekilde Kore Yarımadası'nda faaliyetlerine devam etmektedir.

Diğer yandan, günümüzde yarımadadaki Hıristiyanların en büyük sorunu ise kiliselerin bölünme ve parçalanma sorunudur.

Sonuç olarak, Din, günümüz itibari ile toplumsal etkisi ve sosyo-politik gücü artan ve en çok tartışılan kavramların başında gelmektedir. Dünya genelinde yaşanan sıkıntılar, savaşlar, sınır değişiklikleri, ülkeler ve kıtalar bazında evrensel dinlerin coğrafi dağılışında büyük değişikliklere ve farklılaşmalara yol açmıştır. XX. yüzyılda dünyadaki en yaygın dinlerin dünya nüfusundaki paylarının oransal değişimine bakıldığında; Hıristiyanların oranı %34,4'ten %33'e, Hinduların payları %12,5'ten %12,4'e ve Budistlerin payları %7,8'den %5,9'a gerilediği görülmüştür. Hıristiyanlık içerisinde de Katoliklerin dünya nüfusu içindeki payı %16,8'den %15,2'ye, Ortodoksların payı %7,5'ten %4,1'e ve Protestanların payı da %7,4'ten %5,8'e düşmüştür. Buna karşılık XX. yüzyılda evrensel dinler arasında sadece Müslümanların dünya nüfusu içindeki oranı %12,4'ten %19,6'ya yükselmiştir. Özellikle Avrupa kıtasındaki ülkelerin nüfusu azalırken, dış göçler ve yüksek dogurganlık oranlarına baglı olarak Müslüman nüfusun hızla artması, bir

yandan yükselen İslâm dalgasının hangi politik ve demografik yöntemlerle önlenebileceğinin tartışmalarını gündeme taşımaktadır.

Hıristiyan dünyası Güney Kore gibi evanjelizasyonun toplumu önemli ölçüde Hıristiyanlaştırdığı ülkelerde gerçekleşen bu değişimi önemsemekte ve yeni bölge ve ülkelerde aynı sonucu elde etmek için üzerinde çalışmalar yapmaktadır. Bu bağlamda pek çok misyoner, diğer misyonerlere bir yol haritası ve klavuz olması için Güney Kore tarihini kaleme almıştır. Ancak her toplumun kendine has sosyokültürel yapısı ve tecrübe ettiği tarihi olaylar değişken olduğundan dolayı Güney Kore'deki Hıristiyan nüfusunun artışına benzer bir artış henüz başka bir ülke için söz konusu olmamıştır.

Günümüzde halen diğer misyon ülkelerine nazaran Koreliler'in Hıristiyanlığa daha fazla sahip çıkması sebebiyle Güney Kore tüm misyoner kurum ve kuruluşların ilgi odağı olmaya devam etmektedir.

KAYNAKÇA

Adam, Baki: "Hıristiyanlık", **Diyanet İslam Ansiklopedisi,** İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C:17, 1998.

Aktay, Yasin: "Metin, Tarih ve Şiddetin Kaynakları", **Milel ve Nihal İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi,** Ed: Şinasi Gündüz, C:4, S:3, 2007.

An Byung-ju: "Songgyun'gwan: Sanctuary of Korean Confucianism", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, Seoul, The Korean Foundation, 1996.

Aydın, Mehmet: "Hıristiyanlık", **Diyanet İslam Ansiklopedisi,** İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C:17, 1998.

Aydın, Mehmet: **Hıristiyan Kaynaklarına Göre Hıristiyanlık,** Ankara, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, 2007.

Bay, Bonjour: "The Pyongyang Great Revival in Korea and Spirit Baptism", **Evangelical Review of Theology,** C:31, No:1, 2007.

Bedir, Şener Faruk: "Evanjelik Hıristiyanlığın Misyon Anlayışı ve Misyonerlik Yöntemleri", Ondokuz Mayıs Üniversitesi, basılmamış yüksek lisans tezi, 2005.

Benz, Ernst: "Yabancı Dinleri Anlama Üzerine", **Dinler Tarihinde Metodoloji Denemeleri**, Ed: Mehmet Aydın, Çev: Mehmet Aydın, vd., Konya, Din Bilimleri Yayınları, 2003.

Berktay, Fügen ve Atasoy, Emin: "Dinler Coğrafyasına Küresel Bir Bakış", **Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,** C:10, S:18, Aralık 2007.

Bıyık, Mustafa: **Presbiteryenlik ve Türk Presbiteryenler**, Ankara, Ankara Okulu Yayınları, 2006.

Borrmans, Pére Maurice: **"**İncil'de Mesih İsa", **Müslüman Hıristiyan Diyaloğu**, y.y., 2005.

Brown, George Thompson: **Mission to Korea,** Seoul, The Presbyterian Church Yayınları, 1962.

Burton, Bryan: "Presbyterianism", **Modern Christian Thought**, Ed: Alister E. McGrath, Blackwell Yayıınları, 1997.

Burtt, Edwin A.: **The Teachings of the Compassionate Buddha**, ed: Edwin Arthur, New York, The New American Library, 1955.

Carrithers, Michael: **The Buddha**, New York, Oxford University Press, 1983.

Chang Chong-ryong: "Patterns and Practices of Village Rites", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, Seoul, The Korean Foundation, 1996.

Choe Chul: "Village Festivals: Echoing Life's Rhythms", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, Seoul, The Korean Foundation, 1996.

Choi Joon-sik: "Indigenous Religions", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, Seoul, The Korean Foundation, 1996.

Choi Rai-ok: "Buddhist Legends: Ligth the Path to Enlightenment", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, Seoul, The Korean Foundation, 1996.

Choi Suck-woo: "Catholicism", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, Seoul, The Korean Foundation, 1996.

Chonghan Kim: "Korean Reunification: U.N. Perspectives", **Korean Reunification: New Perspectives and Approaches**, Ed: Tae-Hwan Kwak, vd., Seoul, Kyungnam University Press, 1984.

Chongsuh Kim: "Contemporary Religious Conflicts and Religious Education in the Republic of Korea", **British Journal of Religious Education**, C:29, No:1, Ocak 2007.

Chun Byong-Jo: "Korean Buddhism: Harmonizing the Contradictory", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, Seoul, The Korean Foundation, 1996.

Chung Ki-hwan: "Christianity in Korea", **Reader in Korean Religion,** The Academy of Korean Studies, t.y.

Cilacı, Osman: **Hristiyanlık Propagandası ve Misyonerlik Faaliyetleri,** Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2005.

Clare, Kenneth G., vd.: **Area Handbook for the Republic of Korea**, Washington, West Wood Researche Incorporated, 1969.

Clark, Charles Allen: **Religions of Old Korea,** Seoul, The Christian Literature Society Yayınları, 1961.

Conze, Edward: **Buddhism: Its Essence and Development**, New York, Happer & Row Publishers, 1959.

Cumings, Bruce: **The Origins of the Korean War**, New Jersey, Princeton University Press, 1981.

Daryal, Ali Murat: **Dini Hayatın Psiko-Sosyal Temelleri**, İstanbul, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1999.

Dhammanada, K. Sri: **Buddhism as a Religion**, Dehiwela-Sri Lanka, Buddhist Cultural Centre, 1994.

Duncan, John B.: **The Origins of the Choson Dynasty**, London, University of Washington Press, 2000.

Edgar, Appleman Roy: **South to the Naktong, North to the Yalu**, Washington, Office of the Chief of Military History, 1961.

Eliade, Mircea: **Dinin Anlamı ve Sosyal Fonksiyonu**, Çev: Mehmet Aydın, Konya, Din Bilimleri Yayınları, 1995.

Eliade, Mircea: **Shamanism: Archaic Techniques of Ecstasy**, Çeviri: Willard R. Trask, Princeton University Press, 1974.

Emiroğlu, Kudret ve Aydın, Suavi: **Antropoloji Sözlüğü,** Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları, 2003.

Erbaş, Ali: **Hristiyanlık**, İstanbul, İnsan Yayınları, 2004.

Erickson, Millard J.: "Evangelicalism", **Modern Christian Thought**, Ed: Alister E. McGrath, Blackwell Yayınları, 1997.

Foot, Rosemary: **The Wrong War: American Policy and the Dimensions of the Korean Conflict 1950-1953**, New York, Cornell University Press, 1985.

Gil Pyo Lee: "Missional Vision for Renewal", **Korean Journal of Christian Studies,** No:75, Mart 2011.

Goddard, Hugh: **A History of Christian-Muslim Relations**, Edinburgh, Edinburgh University Yayınları, 2000.

Grayson, James Huntley: "Cultural Encounter – Korean Protestantism and Other Religious Traditions", **International Bulletin of Missionary Research,** Nisan 2011.

Günay, Ünver: **Din Sosyolojisi**, İstanbul, İnsan Yayınları, 1998.

Gündüz, Şinasi: "Hıristiyan Misyonerliği", **Yaşayan Dünya Dinleri**, ed: Şinasi Gündüz, İstanbul, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2007.

Gündüz, Şinasi: "Protestan Geleneğinde Yeni Hıristiyan Sağı Olarak Evanjelizm", **VIII. Kur'an Sempozyumu,** Ankara, Fecr Yayınları, 2006.

Gündüz, Şinasi: **Din ve İnanç Sözlüğü,** Ankara, Vadi Yayınları, 1998.

Gündüz, Şinasi: **Hıristiyanlık,** İstanbul, İsam Yayınları, 2006.

Gündüz, Şinasi: **Misyonerlik**, Ankara, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, 2007.

Gündüz, Şinasi: **Mitoloji ile İnanç Arasında,** Samsun, Etüt Yayınları, 1998.

Güngör, Ali İsa: **Evanjelikler,** Ankara, Berikan Yayınevi, 2011.

Hahn Man-young: "Pompae: The Sounds of Buddhism", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, Seoul, The Korean Foundation, 1996.

Han Woo-keun: **The History of Korea**, Çeviri: Lee Kyung-shik, Ed: Grafton K. Mintz, Seoul, The Eul-Yoo Publishing Company, 1970.

Hatada, Takashi: **A History of Korea**, Çeviri: Warren W. Smith, Benjamin H. Hazard, California, American Bibliographical Center-Clio Press, 1969.

Hatissa, H. Sadd: **Buddhist Ethics: Essence of Buddhism**, London, George Allen & Unwin LTD, t.y.

Herold, A. Ferdinand: **The Life of Buddha**, Çeviri: Paul C. Blum, Tokyo, Charless E. Tuttle Company, 1954.

Hogarth, Hyun-key Kim: **Syncretism of Buddhism and Shamanism in Korea**, Seoul, Jimoondang Publishing Company, 2002.

Hong Kee Karl: **Korea: Her History and Culture**, Seoul, Office of Public Information, 1954.

Hong Sung-wook: **Naming God in Korea: the Case of Protestand Christianity,** Oxford, Oxford Regnum Yayınları, 2008.

Huntley, Martha: **to Start a Work – The Foundations of Protestans Mission in Korea (1884-1919),** Presbyterian Church of Korea Yayınları, t.y.

Hwang Byung-bae: "The Involvement of Korean Protestant Missionaries in World Mission – Historical Understanding and Mission Stratiegies for the Future", **Korean Journal of Christian Studies,** No:69, Nisan 2010.

Hwang Sun-Myung: "The Origins of Korean Religious Beliefs", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, Seoul, The Korean Foundation, 1996.

Ikeda, Daisaku: **Buddhism: The Living Philosopy**, Tokyo, East Publications, 1974.

Im Dong-kwon: "Village Rites: A Rich Communal Heritage", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, Seoul, The Korean Foundation, 1996.

Jang Hyung Chul: "Towards a Sociological Understanding of Local Christianity with a Special Reference to Korean Protastantism" **Korean Journal of Christian Studies,** No:69, Nisan 2010.

John Kie-Chiang Oh: **Korea: Democracy on Trial**, New York, Cornell University Press, 1968.

Jung Young Lee: "Korean Christian Thought", **Modern Christian Thought**, Ed: Alister E. Mc Grath, Blackwell Yayınları, 1997.

Kang Keun-Whan: "A Study on Formation of the Korea Evangelical Holiness Church as a Self-Established Denomination", **Korean Journal Theology,** Seoul, No:1, 1995.

Karlsson, Ingmar: **Din, Terör ve Hoşgörü**, Çev: Turhan Kayaoğlu, İstanbul, Homer Kitabevi ve Yayıncılık, 2005.

Kazıcı, Ziya: **Müslüman Hıristiyan İlişkileri Tarihi**, İstanbul, Kayıhan Yayınları, 2011.

Kenneth B. Lee: **Korea and East Asia**, USA, Praeger Yayınları, 1997.

Ki-baik Lee: **A New History of Korea**, Çeviri: Edward W. Wagner, Edward J. Shultz, Seoul, Ilchokak Publishers, 1984.

Kim Eun Seup: "Christianity in Modernization and Nationalism of Korea before 1945", **Korea Journal of Christian Studies,** No:54, t.y.

Kim Hakjoon: **The Domestic Politics of Korean Unification: Debates on the North in South 1948-2008**, Seoul, The National Library of Korea Cataloging-in-Publication (CIP), 2010.

Kim Joon-Gon: "Korea's Total Evangelization Movement", **Korean Church Growth Explosion: Centennial of the Protestant Church (1884-1984)**, Ed: Ro Bong-Rin, Marlin L. Nelson, Seoul, Word of Life Press, 1983.

Kim Kwang-on: "the Implementes and Costumes of the Shaman", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, Seoul, The Korean Foundation, 1996.

Kim Tae-gon: "Shamanism's Influence on Traditional Society and the Arts", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, Seoul, The Korean Foundation, 1996.

Kim, Andrew Eungi: "A History of Christianity in Korea: From Its Troubled Beginning to Its Contemporary Success", **Korea Journal**, No:35, S:2, 1995.

Kim, Andrew Eungi: "Korean Religious Culture and its Affinity to Christianity – The Rise of Protestant Christianity in South Korea", **Sociology of Religion,** No:61, 2000.

Kim, C. I. Eugene: "An Evaluation of Korean Reunification Formulas", **Korean Reunification: New Perspectives and Approaches**, Ed: Tae-Hwan Kwak, vd., Seoul, Kyungnam University Press, 1984.

Kim, H. Edward: **Facts About Korea,** Hollym Corporation**,** Seoul, Korean Overseas Information Service, 18. bsm, 1987.

Kim, Hong N.: "Japan's Policy Toward the Korean Peninsula Since 1965" **The Two Koreas in World Politics**, Ed: Tae-Hwan Kwak, vd., Seoul, Kyungnam University Press, 1983.

Kim, Jong Myung: "Buddhist Rituals in the Koryo Dynasty (918-1932)", **A Collection of Theses on Korean Studies**, Seoul, The Korean Foundation, 1995.

Knox, Donald: **The Korean War: Pusan to Chosin**, San Diego, Harcourt Brace Jovanovich Publish, 1985.

Kore Kültür ve Enformasyon Ajansı: **Kore Gerçeği**, Çev: Nana Lee, Seul, 2011.

Korea Institute of Military History: **The Korean War**, 3 c., 1997.

Korean Culture and Information Service (KOCIS): **Facts About Korea,** Seoul, 2008.

Korean Overseas Information Service (KOIS): **Facts About Korea,** 1993.

Köse, Ali: "Din Değiştirmenin Psiko-Sosyolojik Nedenleri", **Türkiye'de Misyonerlik Faatliyetleri**, Ed: Ömer Faruk Harman, İstanbul, Ensar Neşriyat, 2005.

Kösebalaban, Hasan: "Din ve Amerikan Dış Politikası" **İslâmiyât,** C:VI, No:2, 2003.

Kurt, Ali Osman: **Din Değiştirme**, İstanbul, Gökkubbe Yayınları, 2004.

Kwang Young Chang: **Methodist History in Korea,** y.y., t.y.

Latourette, Kenneth Scott: **Introducing Buddhism**, New York, Friendship Press, 1956.

Leckie, Robert: **Conflict: The History of The Korean War 1950-1953**, New York, G. P. Putnam's Sons, 1962.

Lee An Beom: **The History of the Korean Political Organization in Korea**, Manila, The University of the East, 1984.

Lee Chan, Eun Yong Kee: **Korea**, Seoul, Cultural and Social Centre for the Asian and Pasific Region, 1975.

Lee Eun-yun: "Issues Confronting Korean Budizm Today", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, Seoul, The Korean Foundation, 1996.

Lee Hee-soo (Cemil): **İslam ve Türk Kültürünün Uzak Doğu'ya Yayılması – Kore'de İslamiyet'in Yayılması ve Kültürel Tesirleri,** Ankara, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, 1991.

Lee Hee-soo: **The Advent of Islami in Korea – A Historical Account,** İstanbul, Research Centre for Islamic History, Art and Culture, 1996.

Lee Young-hoon: **The Holy Spirit Movement in Korea – Its Historical and Theological Development,** Regnum Studies in Mission, Oxford, Oxford Regnum Yayınları, 2009.

Leith, John H.: "Presbyterianism, Reformed", **The Encyclopedia of Religion,** Ed: Mircea Eliade, New York, Macmillan Yayınları, C:II, 1987.

Lossky, Nicholas, vd.: "Evangelism", **Dictionary of the Ecumenical Movement**, Geneva, WCC Yayınları, t.y.

Lowe, Peter: **The Origins of The Korean War**, New York, Longman Group Limited, 1986.

Maitreya, Balangoda Ananda: **Intruducing Buddhism,** Dehiwela-Sri Lanka, Buddhist Cultural Centre, t.y.

Manwoo Lee: "Soviet Perceptions of South Korea: The Prospects for Normalization of Relations Between the Soviet Union and South Korea", **The Two Koreas in World Politics**, Ed: Tae-Hwan Kwak, vd., Seoul, Kyungnam University Press, 1983.

Marsden, George M.: "Evangelical and Fundamental Christianity", **The Encyclopedia of Religion,** Ed: Mircea Eliade, New York, C:V, Macmillan Yayınları, 1987.

Marshall, Gordon: **Sosyoloji Sözlüğü,** Çev: Osman Akınhay, Derya Kömürcü, Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları, 1999.

Mckenzie, F. A.: **Korea's Fight for Freedom,** Seul, Yonsei University Yayınları, 1969.

Mehmedoğlu, Ali Ulvi:"Koreliler'in Din Değiştirme Motifleri", **M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi**, No:20, 2001.

Ministry of Patriots & Veterans Affairs ROK: **Participation of the U.S. Forces in the Korean War**, Seoul, y.y., 2005.

Ministry of Patriots & Veterans Affairs, ROK: **Participation of the French Army in the Korean War**, Seoul, y.y., 2004.

Moffett, Samuel H.: "Christianity", **The Korean Way**, Seoul, The Christian Literature Society, 1977.

Nahm, Andrew C.: **A Panaroma of 5000 Years: Korean History**, 2. Bsm., 10. Bsk., Seoul, Hollym Corporation Publishers, 2002.

Northeast Asian History Foundation (NAHF): **Koguryo: A Galorious Ancient Korean Kingdom in North Asia**, Seoul, Northeast Asian History Foundation, 2007.

Office of Public Information of Korea: **A Handbook of Korea,** Seoul, Office of Public Information Publish, 1955.

Okkyoung, Baek, vd.: **Understanding Korean History**, Çeviri: Lee Yun Hyang, Oh Eun Hae, Ed: Moon Hae Chin, Ewha Womens University Korean Cultural Research Institue, 2011.

Olgun, Hakan: "Misyonerlikte C-5 Stratejisi: Mesihi Müslümanlık" **İslâmî Araştırmalar Dergisi**, C:20, S:2, 2008

Olgun, Hakan: "Protestanlık", **Yaşayan Dünya Dinleri**, ed: Şinasi Gündüz, İstanbul, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2007.

Olgun, Hakan: **Luther ve Reformu – Katolisizm'i Protesto,** Ankara, Fecr Yayınları, 2001.

Olgun, Hakan: **Sekülerliğin Teolojik Kurgusu: Protestanlık,** İstanbul, İz Yayıncılık, 2006.

Oliver, Robert T.: **Syngman Rhee and American Involvement in Korea-1942-1960**, Seoul, Panmun Book Company, 1978.

Oruç, Mehmet: **Diyalog Tuzağı**, İstanbul, Arı Sanat Yayınevi, 2004.

Otis, John M.: **Presbiteryen Kilisesi İnanç ve Uygulama Özellikleri,** Çev: Baturalp Bal, İstanbul, Kaya Basım Yayın, 1998.

Özemre, Ahmed Yüksel: **Din ve Misyonerlik**, İstanbul, Pınar Yayınları, 2004.

Özkan, Ali Rafet: **Fundametnalist Hristiyanlık**, Ankara, Alperen Yayınları, 2002.

Paik, L. George: **The History of Protestant Missions in Korea 1832-1910**, Pyeng Yang, Union Christian College Press, 1929.

Park Gyeung-Su: "A Brief History of Calvin Studies in Korea", **Korean Journal of Christian Studies,** S:75, Mart 2011.

Park Gyeung-Su: "Calvin and the 21st Cnetury Korean Church Society" **Korean Journal of Christian Studies,** S:69, Nisan 2010.

Park Si-Won: **Kingdom – Evangelism and its Ministry (A Korean Perspevtive),** Seoul, Christian Literature Society Yayınları, 2003.

Park Sung-Bong: "The Spiritual Potential of the Korean People", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, Seoul, The Korean Foundation, 1996.

Park Sun-Young: "Confucian Influences on Education", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, Seoul, The Korean Foundation, 1996.

Park Yong Woo: "A Study of the New Millenium Christian Mission in Asian Universities", **Korean Journal Theology,** Seoul, S:2, 2000.

Park, Jeannie J., vd.: **Hello from Korea**, Seoul, Korean Overseas Culture and Information Service, 1999.

Polat, Bayram: "Evanjelik Bir Hareket – Metodist Kilisesi" **Genç Akademisyenler İlahiyat Araştırmaları,** Ed: Sami Erdem, İstanbul, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Yayınları, 2009.

Presidential Commission on Policy Planning: **Korea's Future: Vision and Strategy**, Seoul, Seoul Selection, 2008.

Rambo, Levis R.: **Understanding Religious Conversion**, New Haven-London, Yale University Press, 1993.

Rhodes, Harry A. ve Campbell, Archibald: **History of the Korea Mission Presbyterian Church U.S.A.**, C:II, New York, Commission on Ecumenical Mission, 1965.

Rhodes, Harry A.: **History of the Korea Mission Presbyterian Church U.S.A.**, C:I, New York, Commission on Ecumenical Mission, 1934.

Richmond, Simon, vd: **Korea**, Lonely Planet Publish, Hong Kong, 2010.

Rubin, Jeffrey B.: "A Well-Lived Life: Psychoanalytic and Buddhist Contributions", **Psychoanalysis and Buddhism**, Ed: Jeremy D. Safran, Boston, Wisdom Publications, 2003.

Schnabel, James F.: **Policy and Direction: The First Year**, Washington, Office of the Chief of Military History United States Army, 1972.

Sevinç, Bayram: **Hıristiyan Olan Türkler ve Türk Misyonerler**, İstanbul, İz Yayıncılık, 2006.

Shearer, Roy E.: **Wildfire: Church Growth in Korea**, Michigan, William B. Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, 1966.

Shinn, Bill: **The Forgotten War Remembered: Korea 1950-1953**, New Jersey, Hollym International Corp., 1996.

Simmons, Robert R.: **The Strained Alliance**, New York, A Division of Macmillan Publishing, 1975.

Sohn In-Soo: "The Introduction of Western Learning and The Reformation of Traditional Education", **Introduction to Korean Studies**, Seoul, The National Academy of Sciences Yayınları, 1988.

Stokesbury, James L.: **A Short History of the Korean War**, New York, Willim Morrow and Company, 1988.

Stueck, William: **The Korean War: An International Hıstory**, New Jersey, Princeton University Press, 1995.

Sung C. Chun: **Schism and Unity in the Protestant Churchs of Korea,** The Christian Literature Society Yayınları, 1979.

Sung Jin Kim: "The Beginning of South Baptist Mission Work in Korea" **Korean Journal Theology,** Seoul, S:2, 2000.

Tark Ji-İl: "The Korean War and the Rise of Christian New Religious Movements in Korea", **Korea Journal of Christian Studies,** S:45, t.y.

The War History Complation Committee: **History of U.N. Forces in Korean War**, C:V., Seoul, The Ministry of National Defense, 1976.

Turan, Süleyman: "Kadınların Hıristiyan Misyon Tarihindeki Yeri", **Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, C:8, S:15, 2009.

Vergote, Antoine: **Din, İnanç ve İnançsızlık,** Çev: Veysel Uysal, İstanbul, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1999.

Wainwright, Geoffret: "Methodism", **Modern Christian Thought**, Ed: Alister E. Mc Grath, Blackwell Yayınları, 1997.

Weems, Clarence Norwood: **Hulbert's History of Korea,** C:I, New York, Hillary House Yayınları, 1962.

Wein, Roland: "On the Conceptions of Korean Nationalists in the Provincial Government of the Republic of Korea (1919-1945) for the Establishment of a Democratic State", **A Collection of Theses on Korean Studies**, Seoul, The Korean Foundation, 1995.

Wi Jo Kang: **Christ and Caesar in Modern Korea- A History of Christianity and Politics,** Albany, State University of New York Press, 1997.

Wiener, Peter F.: **Hitlerin Manevi Atası Martin Luther**, Çev: Hakan Olgun, İstanbul, Kaknüs Yayınları, 2002.

Wright, Chris: **Korea; Its History & Culture**, Korean Overseas Information Service, 1994.

Yaylar, Yasin: "Evanjelizm ve Türkiye Planı", Ahi Evran Üniversitesi, basılmamış yüksek lisans tezi, Kırşehir, 2011.

Yaylar, Yasin: **İsrail-Amerika-Evanjelizm**, Altınpost Yayıncılık, Balıkesir, 2012.

Yel, Ali Murat: "Geleneğin Bozulması: Kurtuluş Teolojisi ve Cizvitler", **Dîvân İlmî Araştırmalar Dergisi**, Bilim Sanat Vakfı Yayınları, C:2, S:5, 1998.

Yim Suk-Jay, vd.: "Korean Religion", **The Encyclopedia of Religion,** Ed: Mircea Eliade, New York, C:VIII, Macmillan Yayınları, 1987.

Yong Soon-Yim: "Issues and Problems of Korean Reunification", **Korean Reunification: New Perspectives and Approaches**, Ed: Tae-Hwan Kwak, vd., Seoul, Kyungnam University Press, 1984.

Yoon Yee-Heum: "The Role of Shamanism in Korean Culture", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, Seoul, The Korean Foundation, 1996.

Young Whan Kihl: "South Korea's Unification Policy in the 1980's: An Assessment", **Korean Reunification: New Perspectives and Approaches**, Ed: Tae-Hwan Kwak, vd., Seoul, Kyungnam University Press, 1984.

Youngnok Koo: "A Framework for Transactions Between the Two Koreas", **The Two Koreas in World Politics**, Ed: Tae-Hwan Kwak, vd., Seoul, Kyungnam University Press, 1983.

Yung Sa-Soon: "Confucian Thought and Korean Culture", **Korean Cultural Heritage: Thought & Religion**, Ed: Julie Pickering, Seoul, The Korean Foundation, 1996.

EKLER

Ek-1

Resim 13- İlk dönem Koreli erkek misyonerler[279]

Resim 14- İlk dönem Koreli kadın misyonerler[280]

[279] Kwang Young Chang, **Methodist History in Korea,** y.y., ty., s. 17.
[280] Kwang Young Chang, **a.g.e.,** s. 21.

Ek-2

Resim 15- Kore'de öldürülen 103 misyoner'in 1984 yılında Papa 2. John Paul tarafından aziz ilan edilmesini temsil eden minyatür[281]

[281] (Çevrimiçi) http://www.asianews.it, 2 Temmuz 2013.